

Жулавська О. О.

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО
ПЕРЕКЛАДУ**

Навчальний посібник

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Жулавська О.О.

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ**

Навчальний посібник

Рекомендовано вченою радою Сумського державного університету

Суми
Сумський державний університет
2023

УДК 81'25=111=161.2(075.8)

Рецензенти:

Таценко Н. В. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Сумського державного університету;
Кобякова І. К. – професор кафедри германської філології, кандидат філологічних наук Сумського державного університету

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
як навчальний посібник (протокол № 12 від 13квітня 2023 р.)*

Ж О. О. Жулавська. Теоретичні та практичні аспекти англо-українського перекладу: навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2023. – 166 с.

Навчальний посібник націлений на формування в студентів базового комплексу знань із теоретичних питань щодо застосування перекладацьких трансформацій і способів перекладу лексичних, граматичних та стилістичних одиниць під час перекладу з англійської мови на українську й навпаки, засвоєння системи спеціальних знань із перекладознавства, теоретичних і практичних основ під час підготовки майбутніх перекладачів до роботи з текстами, як друкованими, так і усними, аудіо- й відеозаписами та конференціями науково-технічної, медичної, економічної й суспільно-політичної тематики.

Видання спрямоване на поглиблене вивчення найбільш типових способів застосування лексико-семантичних, граматичних і стилістичних трансформацій; опанування студентами практичних способів перекладу вузько спеціальної лексики; здобуття знань та формування практичних навичок під час виконання фахових завдань, пов'язаних із проблемами перекладу, аналізом, оцінюванням ефективності застосування того чи іншого способу перекладу, проблемами редагування вже перекладеного тексту, а також ухваленням та обґрунтуванням перекладацьких рішень.

УДК 81'25=111=161.2(075.8)

© Жулавська О. О., 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

	C.
Вступ	5
Теоретична частина	7
Розділ 1. Лексико-семантичні перекладацькі трансформації (lexical semantic transformations)	7
Вибір варіантного відповідника (synonymous substitution).....	7
Контекстуальна заміна (contextual substitution).....	9
Калькування (calque / loan / verbal / literal / word-to-word translation).....	10
Описовий переклад (descriptive translation).....	11
Транскодування (transcoding).....	12
Антонімічний переклад (antonymous translation).....	14
Компресія / вилучення слів (compression / omission).....	16
Декомпресія / ампліфікація / додавання слова (decompression / amplification / addition of words).....	18
Перестановка слів (permutation).....	19
Транспозиція (transposition).....	20
Конкретизація значення (concretization of meaning).....	21
Генералізація значення (generalization of meaning).....	23
Розділ 2. Граматичні трансформації	25
Компенсація (compensation).....	25
Зміна порядку слів у реченні (replacement).....	26
Поділ (partitioning).....	27
Інтеграція (integration).....	29
Розділ 3. Стилiстичні трансформації	31
Логізація (logization).....	31
Експресивація (expressivation).....	31
Модернізація (modernization).....	32
Архаїзація (archaization).....	32
Питання для самоконтролю.....	34
Комплекс вправ на перекладацькі трансформації	36

Практична частина	60
Сільське господарство/Agriculture.....	60
Економіка / Economics.....	75
Медицина / Medicine.....	89
Психологія / Psychology.....	100
Техніка / Engineering.....	105
Архітектура / Architecture.....	111
Соціальні науки / Social Sciences.....	116
Додатки	131
Додаток А. Тапескрипти	131
Додаток Б. Таблиця транслітерації українського алфавіту латиницею	163
Список літератури	167

ВСТУП

Навчальний посібник «Теоретичні та практичні аспекти англо-українського перекладу» орієнтований на студентів 3-го курсу спеціальності 035 «Філологія» та являє собою комплексний курс, що охоплює теоретичні питання й практичні завдання на переклад речень і редагування різногалузевих текстів, які вже були перекладені.

Мета посібника полягає в засвоєнні студентами системи спеціальних знань із перекладознавства (теоретичних та практичних основ), здатності використовувати в професійній діяльності знання про переклад як процес і результат, його природу, функції, рівні, способи, методи й стратегії; підготовці майбутніх перекладачів до роботи з текстами, як друкowanими, так і усними, аудіо- й відеозаписами та конференціями науково-технічної, медичної, економічної й суспільно-політичної тематики. Завдання посібника – сформувати в студентів перекладацькі (усні та письмові) компетентності, специфічні навички перекладацької діяльності, сприяти засвоєнню теоретичних знань і поглибленню практичних навичок застосування перекладацьких трансформацій під час перекладу різногалузевих текстів, а також розвиток базових навичок редагування перекладених текстів.

За результатами навчання студенти повинні знати, як саме перекладаються лексичні одиниці залежно від галузі вживання, диференціювати й застосовувати лексичні, граматичні та стилістичні прийоми й трансформації в процесі перекладу усних і письмових текстів різних жанрів та стилів.

Посібник розроблено відповідно до робочої програми з дисципліни «Практика перекладу з основної (англійської) мови». Він складається з таких частин: вступ, теоретична частина, практична частина, додатки та список використаних джерел. У теоретичній частині зібрані основні теоретичні відомості щодо лексико-семантичних, граматичних і стилістичних трансформацій. Визначення, приклади застосування трансформацій та вправи на закріплення

теоретичного матеріалу із застосуванням опанованих трансформацій під час перекладу речень подані за працями таких науковців, як А. Н. Бессонова, Д. О. Гайдар, А. Й. Гордеєва, Н. М. Гордієнко, Н. К. Грабовський, С. В. Єрмоєнко, В. Н. Карабан, В. Н. Комісаров, Т. А. Ласінська, Л. П. Науменко, Н. М. Михайленко, С. А. Остапенко та ін. Практична частина містить завдання на розвиток навичок усного перекладу, а також редагування перекладених текстів. Зібрання аудіо- й відеоматеріалів базується на таких джерелах, як «Відкритий університет», доступний за посиланням <https://www.open.edu>, та «Університет Деніса Прагера», з якими можна ознайомитися за посиланням <https://www.prageru.com/>.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ 1. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ (LEXICAL SEMANTIC TRANSFORMATIONS)

Вибір варіантного відповідника (synonymous substitution)

Варіантні відповідники – це неоднозначні слова, що мають кілька перекладних відповідників залежно від кількості значень слова (лексико-семантичних варіантів). Під вибором варіантного відповідника розуміють вибір одного з можливих варіантів перекладу слова (терміна). Варіантний відповідник передає здебільшого одне значення слова вихідної мови, тобто кожний варіантний відповідник є перекладним еквівалентом одного лексико-семантичного варіанта (ЛСВ) багатозначного слова. Наприклад, термін *intensity* охоплює такі лексико-семантичні варіанти (значення): 1) the quality or state of being intense; 2) extreme degree of strength, force, energy, or feeling; 3) the magnitude of a quantity. Відповідно кожний із цих ЛСВ має свій перекладний еквівалент, і тому можна говорити, що варіантні перекладні відповідники терміна *intensity* такі: 1) інтенсивність, сила, глибина, напруженість, 2) напруженість (магнітного поля); 3) інтенсивність (випромінювання).

Варіантні відповідники, зафіксовані в перекладних словниках, називаються словниковими варіантними відповідниками. Відповідники неоднозначного слова інколи взагалі не зафіксовані в словниках або зафіксовані частково.

Необхідно розрізняти випадки, коли варіантні відповідники слова подано в словнику та коли вони відсутні в словниках частково або повністю. У першому випадку перекладач повинен вибрати одне зі значень, запропонованих у словнику. Для виконання цього завдання необхідно чітко й точно визначити значення, у якому вжито слово, а також галузь, до якої належить текст оригіналу, що дасть змогу підібрати належний варіантний відповідник із наведених у словнику.

Наприклад, потрібно перекласти термін *stiffness* у такому реченні: *Machine tool high stiffness is provided through the increase of sizes of all machine tool elements*. Цей термін має такі словникові варіантні відповідники: 1) нерухомість, ригідність; 2) густота, загушеність; 3) твердість, жорсткість; 4) остійність. Тож для правильного перекладу терміна в зазначеному реченні перекладач повинен точно визначити, у якому зі значень він вжитий та до якої галузі належить текст.

Для виконання цього завдання, по-перше, перекладач конкретизує, до якої галузі належить текст / речення (предметну сферу). По-друге, необхідно встановити характер зв'язку між змістом речення й змістом усього тексту, а також ступінь семантичної узгодженості лексичних елементів цього речення.

Наприклад, тематика тексту – верстатні пристрої, зміст речення стосується будови верстата, аналіз семантики лексичних елементів речення свідчить про те, що йдеться про конструкційні особливості будови верстата загалом, а остаточно допомагає визначити значення цього терміна його лівостороння сполучуваність із терміном *high* «високий». Отже, спираючись на аналіз контекстуальних показників значення терміна *stiffness*, робимо висновок, що він має значення «жорсткість», і тоді переклад цього речення буде таким: «Підвищення жорсткості верстатних пристроїв забезпечується завдяки збільшенню розмірів усіх елементів цих пристроїв».

Якщо варіантні відповідники певного слова вихідної мови в словниках відсутні, перекладач спочатку визначає, у якому значенні вжито багатозначне слово, а потім уже перекладає його одним зі способів перекладу слів. Наприклад, потрібно перекласти термін *steel intensity* в реченні “*An increase of machine-tool equipment sizes leads to the rise of machine-tool equipment steel intensity, which is impossible because it causes machine-tool equipment manufacturing cost growth. As a result, an increase of manufacturing cost of details is produced this machine-tool equipment*”. Слово “*intensity*” має такі відповідники: 1) інтенсивність, сила, глибина, напруженість; 2) напруженість (магнітного поля); 3) інтенсивність (випромінювання); 4) активність (радіоактивної речовини); 5) сила (світла),

фотооптична щільність. У тексті йдеться про збільшення розміру обладнання, що приводить до підвищення жорсткості конструкції, зміст речення також свідчить про це, а лівостороння сполучуваність із терміном *steel* «стальний» вказує на те, що це стосується матеріалу, з якого зроблено верстат, і тоді все речення перекладається так: «Збільшення розмірів верстатних пристроїв призводить до підвищення металомісткості цих пристроїв, а це є неприпустимим, адже спричиняє зростання їх собівартості, і як наслідок, – здорожчання собівартості деталей, що в ньому виготовляються».

Варіантні відповідники – це найпоширеніший тип перекладних відповідників. Оскільки більшість слів (зокрема, велика кількість термінів) є неоднозначними, під час перекладу необхідно вибрати або утворити відповідник лексико-семантичного варіанта слова (терміна).

Контекстуальна заміна (contextual substitution)

Контекстуальна заміна – це одна з лексичних перекладацьких трансформацій, у результаті якої відповідником слова / словосполучення в мові оригіналу стає слово / словосполучення, що не є його словниковим значенням і підібране з урахуванням контекстуального значення, мовних норм та узусу мови перекладу. Варто зазначити, що немає точних правил створення контекстуальних заміни, оскільки переклад слів у такому разі залежить від контексту їх вживання. Проте є певні процедури пошуку контекстуальної заміни слова, а саме:

- а) пошук словникового відповідника;
- б) за його відсутності звернення до екстралінгвістичних знань про об'єкт, явище, процес, дію;
- в) добір лексичного відповідника із загального лексичного фонду мови перекладу.

The scope of geophysics also broadly includes outer-space phenomena that influence the earth, even in subtle way: the effects of the sun on the earth's magnetic field; and manifestations of cosmic

radiation and the solar wind. – До царини геофізики належить також дослідження космічних явищ, що мають навіть незначний вплив на землю: сонячного випромінювання на магнітне поле землі, проявів космічної радіації й сонячних бур.

У наведеному прикладі слово *wind* перекладене словом *бурі*, що не є його словниковим відповідником, але, базуючись на загальних енциклопедичних знаннях астро- / геофізиці є таке поняття, як «сонячна буря», адекватне значенню відповідного англійського словосполучення *solar wind*.

Виділяють чотири основних прийоми створення контекстуальних заміन: смислову диференціацію, конкретизацію та генералізацію значення й «антонімічний переклад» (формальну негативацію).

Калькування (calque / loan / verbal / literal / word-to-word translation)

Калькування як прийом перекладу частіше застосовують для перекладу складних лексичних одиниць, за якого денотативне значення лексичної одиниці мови оригіналу передається без збереження звукової або орфографічної форми, але з відтворенням її структурної моделі. У деяких англомовних джерелах її ще називають *borrowing*. Наприклад, *independent* – незалежний, *non-proliferation* – нерозповсюдження (ядерної зброї), *skyscraper* – хмарочос, *waterfall* – водоспад, *old-fashioned* – старомодний, *self-control* – самоконтроль, *honey moon* – медовий місяць, *automatic processing* – автоматична обробка.

Калькування (дослівний або буквальный переклад) – це прийом перекладу нових слів (термінів), за якого відповідником простого чи (частіше) складного слова (терміна) вихідної мови в цільовій мові зазвичай вибирають перший за порядком відповідник у словнику. Воно може застосовуватися також щодо лише одного з компонентів складеного слова (терміна). Досить часто калькуванням перекладають складні терміни, утворені за допомогою поширених загальнонародних слів. Часто калькування супроводжується зміною послідовності калькованих елементів. Нерідко в процесі перекладу

транскрипцію й калькування використовують одночасно. Наприклад: *composite key* – *композитний ключ*, *control panel* – *панель управління*, *file system* – *файлова система*, *network neighborhood* – *мережеве оточення*, *data warehouse* – *інформаційне сховище*.

Калькування може застосовуватися лише тоді, коли утворений таким чином перекладний відповідник не порушує норм вживання та сполучуваності слів в українській мові, наприклад: *restoration of custody* – відновлення опіки, *confession of guilt* – визнання вини.

Описовий переклад (descriptive translation)

Описовий переклад – це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, за якого слово, словосполучення, термін фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням, що адекватно передає зміст цього слова або словосполучення (терміна).

До описового перекладу висуваються такі вимоги: 1) переклад повинен точно передавати основний зміст позначеного неологізмом поняття; 2) опис не повинен бути надто докладним; 3) синтаксична структура словосполучення не повинна бути складною.

Перед застосуванням цього прийому перекладу неологізмів необхідно виконати попередню умову правильності перекладу неологізмів – переконатися, що в мові перекладу відсутній перекладний відповідник (зрозуміло, що перекладні словники ще не могли його зафіксувати, проте він може бути зафіксований, зокрема в нещодавно перекладеній літературі), щоб правильно розкрити зміст позначеного неологізмом поняття.

Під час застосування описового перекладу важливо стежити за тим, щоб словосполучення в мові перекладу точно й повно передавало всі основні ознаки поняття, позначеного словом оригіналу. Наприклад, термін *copy paste* (*копіювати*) має основні значення «*знімати копію*», «*відтворювати*» та «*наклеювати*», «*склеювати*», а тому в разі перекладу описовим

способом варто зберегти всі ці основні ознаки використання шляхом механічного копіювання інформації з чужих вебресурсів на своїх вебсторінках.

Для того щоб правильно застосувати такий прийом перекладу, необхідно добре знати предметну сферу тексту, що перекладається. Це дасть змогу доречно розкрити зміст позначеного неологізмом поняття.

Порівняно з транскодуванням описовий переклад має ту перевагу, що завдяки йому досягається більша прозорість змісту поняття, позначеного відповідником неологізму. Водночас описовий переклад характеризується такими недоліками: 1) у разі його застосування можливе неточне або нечітке тлумачення змісту поняття, позначеного неологізмом; 2) описове словосполучення порушує таку вимогу до термінів, як стислість (а тому такі багатослівні терміни не мають дериваційного потенціалу, тобто від них складно, якщо взагалі можливо, утворювати похідні терміни).

Транскодування (transcoding)

Транскодування – це такий спосіб перекладу, за якого звукова та/або графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу, наприклад *commutator* – комутатор, *provider* – провайдер, *adaptor* – адаптор, *command* – команда, *implementation* – імплементація.

Транскодування застосовується в перекладі, якщо в культурі, зокрема науці, країни мови перекладу відсутнє відповідне поняття та відповідний перекладний еквівалент, а перекладач не може підібрати слово або слова в мові перекладу, що адекватно передавали б зміст поняття й відповідали вимогам до термінотворення.

Особливо часте транскодування термінів тоді, коли термін у мові перекладу складається з міжнародних терміноелементів латинського або давньогрецького походження.

Розрізняють чотири види транскодування, а саме:

1) **транскрибування** (коли літерами мови перекладу передається звукова форма слова вихідної мови, наприклад *browser – браузер, user – юзер*).

Цьому виду перекладу властива така особливість перекладу українською мовою, як передавання в будь-якому разі літери «г», наприклад «драйвер»;

2) **транслітерування** (слово вихідної мови передається по літерах, наприклад *marketing – маркетинг, multimedia – мультимедіа, server – сервер*).

За цього способу перекладу подвоєння приголосних між голосними не передається (наприклад, у слові «*комутатор*»); літера «г» у кінці зазвичай передається незалежно від того, чи вимовляється вона в слові-оригіналі, наприклад «*монітор*».

Для впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею Кабінет Міністрів України 27 січня 2010 р. затвердив таблицю транслітерації українського алфавіту латиницею (Додаток Б);

3) **змішане транскодування** (переважне застосування транскрибування з елементами транслітерування, наприклад *codex – кодекс, organizer – організатор*).

Особливістю цього виду транскодування є використання транскрибування з елементами транслітерації й навпаки;

4) **адаптивне транскодування** (коли форма слова у вихідній мові дещо адаптується до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу, наприклад *domain – домен, nipple – ніпель, matrix – матриця, viewer – в'юер, pallet – палета*).

За адаптованого транскодування слово мови оригіналу адаптується до структурних особливостей мови перекладу. Цьому засобу перекладу термінологізмів властиві такі особливості:

1) використання в українській мові пом'якшення в кінці слова, відсутнього в англійському слові, наприклад «*модуль*»;

2) наявність родового закінчення в мові перекладу, наприклад «*модифікація*»;

3) подвоєння приголосних між голосними не передається в українській мові, наприклад «*команда*».

Основним способом у сучасній перекладацькій практиці є транскрибування зі збереженням деяких елементів транслітерації (змішане транскодування). Оскільки фонетичні й графічні системи мов значно відрізняються одна від одної, передавання форми слова оригіналу мовою перекладу завжди трохи умовне та приблизне.

Антонімічний переклад (antonymous translation)

Крайнім випадком такого способу перекладу, як семантичний розвиток, під час перекладу слів і словосполучень є так званий «**антонімічний**» переклад, за якого форма слова або словосполучення замінюється на протилежну (позитивна – на негативну й навпаки), а зміст одиниці, що перекладається, залишається здебільшого подібним.

Фактично термін «антонімічний переклад», який зустрічається в перекладознавчій літературі, є неточним, оскільки слово, що перекладається, не замінюється на антонім у мові перекладу, а лише змінює форму на протилежну, тоді як його зміст, значення залишають без особливих змін. Тому для позначення означеного способу перекладу краще використовувати термін «формальна негативація», в якому підкреслюється саме зміна форми слова або словосполучення й не йдеться про антонімічність пов'язану зі зміною змісту на протилежний.

Виділяють три різновиди антонімічного перекладу.

1. **Негативація (negativation)** – це спосіб перекладу лексичної одиниці, в якій сема заперечення формально не виражена (у формі негативних префіксів *dis-*, *in-*, *un-*, суфікса *-less*, часток *no*, *not*, сполучників *nor*, *neither ... nor* або прислівників *nobody*, *none*, *never*) у мові оригіналу словом / словосполученням із одним з таких заперечень у мові перекладу, напр.: *to fail* – *не впоратися*, *recently* – *недавно*, *small* – *невеликий*, *safe* – *неушкоджений*. *Remember!* – *Не забудь!*

2. **Позитивація (positivation)** – це спосіб перекладу лексичної одиниці з формально вираженою семою заперечення

в мові оригіналу словом / словосполученням без формально вираженої семи заперечення в мові перекладу, напр.: *unalloyed* – чистий, *unbroken* – цілий, *unkind* – злий.

3. Анулювання двох негативних компонентів (annihilation) – це спосіб перекладу лексичної одиниці з двома формально вираженими семами заперечення в мові оригіналу словом / словосполученням без формально виражених сем заперечення в мові перекладу, напр.: *not impossible* – можливий, *not improper* – відповідний, *not until* – лише.

У певних контекстах деякі англійські слова, що не мають у своєму складі заперечувальних морфем, але містять заперечувальний семантичний компонент, можуть перекладатися подібними за значеннями словами з префіксом «не-» або сполученнями частки «не» з антонімічним відповідником слова, яке перекладається, наприклад *to fail* – «не вдатися», *to hate* – «не полюбляти», *to be ignorant* – «бути несвідомим (щодо чогось)». Тому формальна негативація є одним із прийомів реалізації контекстуальної заміни, тобто лексичної заміни, можливої лише в певному контексті.

Наприклад, прийом формальної негативації застосовується для перекладу такого дієслова, як *to fail*, і похідного від нього іменник *failure*:

Moreover, a gas chromatograph failed to detect the presence of organic molecules. – Більше того, газовий хроматограф не зміг виявити наявності органічних молекул.

Whitney, however, failed to profit from his invention. – Проте Вітні нічого не заробив на своєму винаході.

Debtors might be put to death if their failure to pay their creditors was due to fraudulent practices. – Боржників могли стратити, якщо вони були нездатні сплатити борги через свої махінації.

Thought disorders may be observed as a failure to make logical connections. – Порушення мислення можуть проявлятися в нездатності встановлювати логічні зв'язки.

Часто прийом формальної негативації застосовують для перекладу складних речень, що містять заперечувальну частку *not* і сполучник *until* або *unless*:

Recessive genetic diseases do not show up in children unless both parents are carrying a gene for that disease. – Рецесивні генетичні хвороби виявляються в дітей, батьки яких є носіями гену мієї чи іншої хвороби.

Large-scale structures of the universe did not become a preoccupation of cosmology until the mid-1980s. – Великі структури всесвіту стали об'єктом докладного дослідження лише в 1980-і роки.

Необхідно зауважити, що в такому разі в переклад нерідко вводять частку лише, як в останньому прикладі.

Компресія / вилучення слів (compression / omission)

Словникове визначення поняття «компресії» таке: «економія мовних засобів для вираження того самого змісту». Причини компресії під час перекладу достатньо різноманітні: це можуть бути особливості граматичної будови мови перекладу, стилістичні й прагматичні чинники.

Визначаючи компресію, ведуть мову про компресію в процесі синхронного перекладу, мовленнєву компресію, компресію тексту, що трактують як «перетворення вихідного тексту з метою надати йому більш стислої форми». Компресія тексту, на думку Л. Л. Нелюбіна, досягається шляхом опущення надлишкових елементів висловлення, відтворюваних із контексту або позамовної ситуації, а також шляхом використання компактніших конструкцій. В. І. Карабан розуміє компресію як «будь-яке скорочення кількості елементів речення або вилучення елементів речення під час перекладу», наголошуючи на тому, що насамперед причинами компресії можуть бути особливості граматичної будови мови перекладу, проте він не виключає стилістичні й прагматичні чинники.

Одним із виявів компресії під час перекладу є вилучення певних компонентів словосполучень або членів речення. Вилучення (поряд із заміною, додаванням і переставлянням елементів) одна з базових перекладацьких трансформацій.

Причини такого виду компресії полягають, зокрема, у відмінностях граматичної будови англійської та української

мов і традицій мовлення ними. У разі вилучення слів зі словосполучень їх заміняють на менше словосполучення або слово. Вилучення слів зі словосполучень обумовлене нормами сполучення слів в англійській мові. Наприклад: *припинити передплату газети – to discontinue a newspaper, переговори з позиції сили – negotiations from strength, політика з позиції сили – power politics, вести переговори з позиції сили – to negotiate from strength, з точки зору антропології – anthropologically, оплата після пред'явлення документів – payment against documents, шкала ставок оплати – scale of payments.*

Причинами вилучення певних слів зі словосполучень під час перекладу є особливості сполучуваності слів в українській та англійській мовах і особливості подання інформації. Варто зазначити, що нерідко під час перекладу на англійську мову вилучаються слова на зразок «компанія», «рамка», «термін», «питання», «територія», «якість» із прийменниково-іменникових та іменниково-іменникових словосполучень:

Крім того, у рамках зустрічі президентів підписано програму прикордонної співпраці України та Польщі на період 2023–2027 років. – At the meeting, the two Presidents also signed a border cooperation.

Комісар ЄС із питань енергетики Кростос Папоуцис оголосив з огляду на це про формування «сил швидкого реагування» для Північної Європи. – The EU commissioner for energy, Christos Papoutsis, has announced in this connection the formation of a “rapid response task force” for Northern Europe.

12 лютого в рамках зустрічі президентів України й Польщі підписано спільну заяву про розширення співробітництва в економічній галузі. – On Feb.12, the Presidents of Ukraine and Poland signed a joint statement on expanding cooperation in the economic sector agreement for 2023–2027.

Ще один приклад компресії шляхом заміни словосполучення на коротше словосполучення або слово – це заміна фразового дієслова на однослівне дієслово (універс):

Згоду ввійти до синдикату вже висловив і український УкрЕксІмБанк. – Ukraine's UkrExImBank has agreed to join the syndicate, too.

Застосування такого прийому компресії вимагає від перекладача абсолютної впевненості в тому, що в англійській мові вживається менше за обсягом порівняно з українською мовою словосполучення або слово замість словосполучення.

Декомпресія / ампліфікація / додавання слова (decompression / amplification / addition of words)

Декомпресія під час перекладу – це збільшення з різних об'єктивних причин обсягу речення цільової мови порівняно з обсягом речення мовою оригіналу. Причинами декомпресії є особливості граматичної й лексичної будови мов, а також відмінності норм і традицій мовлення різними мовами.

Види декомпресії під час перекладу: додавання присвійних займенників, формального додатку *one*, заміна дієприслівникового звороту на підрядне речення, заміна словосполучення підрядним реченням, заміна слова або словосполучення на підрядне підметове речення, членування речень, додавання частини присудка та декомпресія з огляду на розбіжності в позначенні реальної можливості й пасивності / активності сприйняття в українській та англійській мовах.

Додавання слова – це збільшення кількості мовних знаків у вислові тексту перекладу або спосіб перекладу слова в мові оригіналу мінімум двома лексемами в мові перекладу, викликане необхідністю експлікувати імпліцитну інформацію першоджерела, пояснивши її на лексичному рівні для малознайомого з нею читача.

Розглядаючи цю трансформацію, необхідно зробити зазначене далі застереження. Як відомо, перекладач не має права щось додавати від себе до змісту тексту, що перекладається. Усі смислові зміни, зокрема додавання, потрібно робити за межами тексту перекладу – в зносках, посиланнях, коментарях, які знаходяться поза текстом, що перекладається. Нагадаємо принагідно, що смисл кожного тексту складається з експліцитної (безпосередньо вираженої) та імпліцитної (не вираженої в поверховій структурі) частин.

Під час перекладу певні фрагменти експліцитного смислу оригіналу можуть переходити в імпліцитну частину тексту перекладу й, навпаки, певні фрагменти імпліцитного смислу можуть знаходити в тексті перекладу вираження на поверхні. Тому, коли йдеться про додавання як лексичну трансформацію, мають на увазі експліцитне вираження частини імпліцитного смислу оригіналу в тексті перекладу. Як можна зробити висновок, у цьому разі не йдеться про зміни смислу оригіналу через вилучення частини його загального смислу або додавання до загального смислу.

Отже, трансформація додавання полягає в уведенні в переклад лексичних елементів, відсутніх в оригіналі, для правильного передавання смислу речення (оригіналу), що перекладається, та/або дотримання мовленневих і мовних норм передбачених у культурі мови перекладу. Наприклад: *decontextualized* – поза контекстом, *to trot* – бігти рясно, *to jog* – бігти підтюпцем, *theorist* – учений-теоретик.

The Times wrote about it editorially. – **Газета** «Таймс» писала про це в передовій **статті**.

Перестановка слів (permutation)

Сутність трансформацій **перестановки** (її ще називають пермутацією) полягає в тому, що під час перекладу лексичні елементи міняють місцями (тобто змінюють позицію на протилежну), наприклад: *control system* – система управління / керування; *numerically controlled machine* – верстат із числовим програмним керуванням (ЧПК); *explosion engine* – двигун внутрішнього згорання; *safety regulator valve* – золотник регулятора безпеки; *tool advance* – подача інструмента; *coal beneficiation* – збагачення вугілля тощо. Зазвичай перестановку застосовують для перекладу словосполучень або фраз.

Відомо, що англійській мові властивий прямий порядок слів, в українській мові порядок слів у реченні порівняно вільний, що є причиною перестановок. Наприклад: *A composite experiment was carried out in laboratory conditions yesterday.* – Учора в лабораторних умовах був проведений складний

експеримент. У цьому прикладі порядок компонентів українського речення є протилежним порядку компонентів в англійському реченні. В українській мові підмет, якщо він є носієм нової інформації, зазвичай знаходиться в кінці речення. Другорядні елементи речення стоять переважно на початку речення, якщо вони самі не є носіями нової інформації. Наприклад: *Because transport costs are eliminated and immediate payment for purchases is called for; cash-and-carry warehouses are able to reduce their prices.* – *Склади для відпускання товарів за готівку можуть знизити ціни, оскільки відсутні транспортні витрати й потрібна негайна оплата покупки.*

Перекладачеві варто зважати на лексико-граматичні трансформації, тобто на структурні та лексико-семантичні відмінності між англійською й українською мовами, що вимагають під час перекладу перебудови синтаксичної структури речення або лексичних змін. Оскільки лексика тісно пов'язана з граматиною, то дуже часто в результаті трансформацій одночасно відбуваються лексичні та граматичні зміни.

Транспозиція (transposition)

Здебільшого англійське слово однієї частини мови перекладається на українську мову словом тієї самої частини мови. Проте така однозначна відповідність у перекладі буває не завжди: через різні лексичні й граматичні особливості мов оригіналу та перекладу й розбіжності в мовленнєвих нормах перекладачеві доводиться трансформувати заміну частини мови, наприклад замінювати іменник у перекладі на прикметник, а прикметник – на дієслово тощо. Таку трансформацію можна застосовувати до слів майже всіх частин мови, але найчастіше це роблять до іменника, дієслова, прикметника й прислівника.

Транспозиція (transposition) – це заміна однієї частини мови на іншу, яка може супроводжуватися (і нерідко супроводжується) частковою або повною перебудовою структури речення, що перекладається. Розрізняють такі види транспозиції:

• **заміну іменника (N) на прикметник (A)**, наприклад *stone hedge* – кам'яна огорожа;

• **номіналізацію, тобто заміну дієслова (V) +ing на іменник (N)**, наприклад: *Copying architectural and engineering drawings once required many hours of work.* – У свій час зняття копій з архітектурних і технічних креслень вимагало багато робочого часу;

• **вербалізацію, тобто заміну іменника (N) на дієслово (V)**, наприклад: *Critical controls are therefore placed within easy reach of astronauts' couches.* – Отже, важелі управління розміщують таким чином, щоб ними можна було легко управляти із сидінь астронавтів.

Деякі англійські дієслівні словоформи, відсутні в українській мові (активний дієприкметник теперішнього часу та пасивний дієприкметник теперішнього часу), у перекладі замінюють на особові форми дієслів у складі підрядного речення.

Трансформацію заміни застосовують тоді, коли збереження частиномовної характеристики слова, що перекладається, призводить до порушення граматичних норм мови перекладу норм слововживання.

Конкретизація значення (concretization of meaning)

Лексичний елемент потрібно перекладати в сукупності його контекстуальних зв'язків і функціональних характеристик. Лише так досягається точність та адекватність перекладу слів (зокрема, термінів). Чим більше ураховує перекладач всі характеристики слова, тим адекватнішим буде його переклад.

Однією з них є норми й традиції вживання слів у тій чи іншій сфері мовлення. Знання словникових відповідників є необхідною, але недостатньою умовою адекватного перекладу лексики. Переклад лексичних елементів не обов'язково передбачає лише вибір словникових відповідників. Крім нього, потрібне вміння підібрати контекстуальні відповідники, не завжди зафіксовані в перекладних словниках.

Важливим способом вибору контекстуального відповідника слова є перекладацька лексична трансформація конкретизації значення, зумовлена розбіжностями у функціональних характеристиках словникових відповідників лексичних елементів оригіналу та традиціях мовлення.

Конкретизацією називається заміна слова або словосполучення вихідної мови з ширшим предметно-логічним значенням словом і словосполученням мови перекладу з вузьким значенням. У результаті цієї трансформації створювана відповідність та початкова лексична одиниця опиняються в логічних відношеннях включення.

Часто застосування конкретизації пов'язане з тим, що в мові перекладу немає слова з таким широким значенням. Іноді родова назва на мові перекладу не може бути використана з огляду на розбіжності конотативних компонентів значення.

Here again he made an anxious examination of the paper, turning it in all directions. He said nothing. – Він знову втупився на папір, повертаючи його то ськ, то так, проте зберігав мовчання.

У цьому прикладі конкретизовано лексичну одиницю *made an anxious examination*, що має широке значення. Вживання прийому конкретизації пояснюється прагненням якомога точніше відтворити подробиці, описані автором. Загальні значення уточнюються за допомогою контексту.

Зрозуміло, що цей спосіб перекладу частіше застосовується тоді, коли перекладаються слова з (дуже) широким, навіть можна сказати, розмитим, значенням на зразок *thing, matter, piece, affair, entity, unit, challenge, range, claim, concern, weakness, fine, good, useful, to be, to go, to get, to come* тощо. Наприклад:

But at the foundational level, things are less straightforward, because different scholars hold different conceptions of the nature of the object. – Проте на засадничому рівні проблеми менш зрозумілі, тому що різні вчені мають різні уявлення про природу цього об'єкта.

Нерідко конкретизацію застосовують для перекладу англійського дієслова *to be*, що вживається в англійському

мовленні значно частіше, ніж відповідне українське дієслово «бути». Наприклад:

The focus is on the description of the selection process itself. – Основну увагу зосереджують на самому процесі відбору.

Family pet – домашня кішечка.

Morning meal – сніданок.

Shelter – навіс.

Застосовуючи конкретизацію під час перекладу дієслів широкої семантики (*to be, to get, to go, to come* тощо), варто враховувати типову сполучуваність українських відповідників іменників, що вживаються з ними в реченні.

A current of water goes through the pores into the central cavity of the sponge body and out through its mouthlike opening. – Потік води тече через отвори в центральній порожнині губчатого тіла й далі вливається через рогоподібний отвір.

Необхідно зауважити, що англійські слова широкої семантики можуть перекладатися на українську мову за допомогою не лише конкретизації, а й вилучення у перекладі взагалі, а також шляхом використання їх словникових відповідників. Потрібно мати на увазі, що застосування конкретизації в перекладі лексики вимагає творчого підходу з боку перекладача.

Генералізація значення (*generalization of meaning*)

У процесі перекладу лексичних елементів перекладні відповідники можуть утворюватися не лише звуженням значення англійських слів, а і його розширенням. Лексичною перекладацькою трансформацією, застосованою в цьому разі й протилежною за напрямком трансформації конкретизації, є генералізація, в результаті якої слово з вузьким значенням, що перекладають, замінюють у перекладі на слово з ширшим значенням, нерідко гіпонім. Наприклад:

a sparrow – пташка;

The water flows from the openings into two basins. – Вода витікає через отвори у дві ємності.

Створювана відповідність виражає родове поняття, що охоплює початкове видове. Використання слова із загальнішим значенням позбавляє перекладача від необхідності уточнювати. Загальніше позначення може бути переважним і зі стилістичних причин.

Трансформація генералізації зазвичай типова для перекладу загальнонародного й загальнонаукового (загальнотехнічного) шарів лексичного складу наукових і технічних текстів. Оскільки вона може призводити до певної втрати (точності) інформації, застосовувати її варто обачно, лише тоді, коли вживання в перекладі словникового відповідника слова, що перекладається, може призвести до порушення граматичних або стилістичних норм мови перекладу.

РОЗДІЛ 2. ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Компенсація (compensation)

Компенсацією називається такий спосіб перекладу, за якого елементи змісту оригіналу, втрачені під час перекладу, передаються в тексті певним іншим засобом, водночас необов'язково в тому самому місці тексту, що в оригіналі. Є різні підходи до визначення видів компенсації.

Компенсацію аналогічним прийомом (повну компенсацію) застосовують в іншому місці перекладу щодо позиції мовної одиниці в оригіналі. Вона найбільш повно забезпечує еквівалентність перекладу. *Компенсація іншими прийомами (часткова компенсація)* частіше використовується на місці непереданого прийому оригіналу й поповнює втрати лише частково. Наприклад: *In some people, however, the red colour may evoke aggression. – Проте, у деяких людей червоний колір може викликати агресію.*

Локальна (місцева) та тотальна (загальна) компенсація за типологією є різновидами *семантичної (значеннєвої) і стилістичної (експресивної) компенсації*. За *семантичної компенсації* відтворюється пропущений непереданий у перекладі компонент для повноти змісту. Цей вид компенсації застосовують із метою заповнення прогалин, спричинених так званою безеквівалентною лексикою. Це насамперед позначення реалій, характерних для країни мови оригіналу але далеких, а іноді навіть незрозумілих у мові перекладу та в умовах іншої дійсності. Якщо ці деталі не мають принципового значення, їх опущення не буде відчутною втратою для читачів. Наприклад: *No, tie 'em together first – they don't reach half high enough yet – Oh, they'll do well enough; don't be particular – Here, Bill! catch hold of this rope – Will the roof bear? – Mind that loose slate – Oh, it's coming down! Heads below!' (a loud crash) – 'Now, who did that? – It was Bill, I fancy – Who's to go down the chimney? – Nay, I shan't! YOU do it! – That I won't, then! – Та ні, потрібно зв'язати їх спочатку, а то не дістануть! – Дурниці, дістануть! – Ану, Білле, тримай мотузку! – А дах витримає? –*

Обережно, там хитається черепаця! – Ой, падає! Бережіть голови! (Чується гуркіт). – А щоб вас! Хто це наробив? – Хто ж, як не Білл! – Тільки не я! Сам лізь! – І не збираюся!

Стилістична компенсація спрямована на заміну одного експресивного засобу іншим. Такий тип компенсації нерідко застосовується перекладачами художньої літератури, у якій, звісно, особливо важливо зберегти стилістичні особливості оригіналу. Компонент, що компенсується, може бути відтворений у перекладі іншого слова в межах висловлювання або навіть в одному з найближчих висловлювань, забезпечуючи необхідний ступінь стилістичної еквівалентності. Необхідно розрізняти *позиційну* (переклад фразеологізмів) і *різнорівневу* (або *якісну*) компенсації (відтворення втраченого без прив'язки до конкретних слів). Наприклад: *Well, I hardly know – No more, thank ye; I'm better now – but I'm a deal too flustered to tell you – all I know is, something comes at me like a Jack-in-the-box, and up I goes like a sky-rocket!* – Я і сам не знаю... Ні-ні, досить, дякую, мені вже краще... Тільки голова гуде... Та й не втямив я нічого – щось налетіло на мене, як ураган, і я вилетів звідти, мов ракета!

Зміна порядку слів у реченні (replacement)

Порядок слів в англійському реченні підпорядковується аналітичній структурі, що передусім виконує граматичну функцію. Проте під час перекладу необхідно враховувати, де знаходиться смисловий центр речення та його логічний наголос. У короткому англійському повідомленні, у якому все є «новим», установлений чіткий порядок слів: підмет (із попереднім означенням, якщо воно є), присудок, додаток, обставина місця, обставина часу. В українському реченні порядок слів буде зворотнім – від додаткових членів речення до головних із підметом укінці: *A Bulgarian Democratic Party delegation arrived in Kyiv yesterday.* – Учора в Києві прибула делегація Демократичної партії Болгарії.

У процесі англо-українського перекладу оптимальний порядок слів в українському реченні не може бути встановлений

в окремо взятому, ізольованому реченні, вирваному з контексту. Необхідно вирішувати питання порядку слів принаймні в межах абзацу, враховуючи взаємодію речень, що до нього належать. Порівнюючи порядок слів в англійському й українському абзацах, варто брати до уваги небажаність монотонної побудови речень в українській мові, тоді як в англійському абзаці декілька речень підряд можуть мати однакову структуру. Під час перекладу необхідно врізноманітнити порядок слів, щоб не було чотирьох речень підряд із підметом-особовим займенником на початку. Наприклад: *He gave her a stern stare – Він суворо поглянув на неї.*

Зміна місця звертань у реченні в результаті перекладу також має особливе значення серед трансформацій. Розглянемо це на прикладі: *With luck, my friend, come election time, we will all claim victory. – Друже, якщо нам поталанить, то день виборів стане нашою спільною перемогою.*

Важливо пам'ятати про те, що на відміну від української в англійській мові обставини місця та часу більш емпатичні, тобто обставина не може стояти перед прямим додатком. Не допустимо на початку речення ставити різні обставини. Обставини способу дії й частотності емпатичні лише на початку речення (в українській мові вони акцентуються, якщо стоять або на початку, або на останньому місці). Такі речення часто інвертовані, тому їх вважають належними до «високого стилю». Звичайне місце додатка в українській мові – після присудка, а його менш типове розміщення (перед присудком або на початку речення) вважають емпатичним. Така емпіза в англійській мові передається за допомогою конструкцій *It is / was + додаток + означення із that*; або перенесенням додатка на початок речення, де з'являється додатковий зміст протиставлення. Наприклад: *Я гроші отримую. Гроші я отримую. – Money I shall get (but not smth else).*

Поділ (partitioning)

Для досягнення адекватності під час перекладу нерідко необхідно поділити одне речення на декілька **(зовнішній**

поділ / **outer partitioning**) або замінити просте речення складним (**внутрішній поділ / inner partitioning**).

Зовнішній поділ (outer partitioning) – це поділ складного речення на декілька простих під час перекладу з іноземної мови. Наприклад, *“Some sleight-of-hand trick or other,” said the Medical Man, and Filby tried to tell us about a conjurer he had seen at Burslem; but before he had finished his preface the Time Traveller came back, and Filby’s anecdote collapsed* має два варіанти перекладу:

– *Утне якусь штуку, – висловив здогадку Лікар. Філбі заходився розповідати про фокусника, якого бачив у Барслемі, та Мандрівник у Часі повернувся, і оповідання Філбі ми вже так і не почули.*

– *Напевно, якийсь спритний фокус або трюк, – сказав Медик, після чого Філбі почав розповідати про фокусника, якого бачив у Берслемі, але щойно він почав, Мандрівник у Часі повернувся, і розповідь не вдалася.*

Аналізуючи наведені приклади, можна зауважити, що англійське речення є синтаксично складним. У першому варіанті водночас застосовано зовнішній поділ і внутрішню інтеграцію, що полегшує сприйняття інформації. У другому перекладі точно передана граматична структура речення, що ускладнює його сприйняття для читача.

Внутрішній поділ (inner partitioning) речень під час перекладу з англійської мови на українську обумовлений однією з таких причин:

- особливостями граматичної структури англійського речення. Такий метод найчастіше застосовується для перекладу українською мовою специфічних англійських конструкцій, що не мають відповідників у мові перекладу. Наприклад: *I want you to speak English. – Я хочу, щоб ви розмовляли англійською. I hate his behaving in this way. – Мені дуже не подобається, що він так поводиться;*

- особливостями смислової структури словосполучень в англійській мові. Наприклад: *“Here it is”, said the third voice; and the owner of it held the lantern up and revealed the face of young Dr. Robinson. – «Тут», – сказав третій і підняв ліхтар*

так, що на його лице впало світло. Це виявився молодий лікар Робінсон. (M. Twain "The Adventures of Tom Sawyer"). Переклад фрази *revealed the face* як «Людина підняла ліхтар і відкрила своє лице лікаря (і виявила своє лице лікаря) не правильний;

• жанрово-стилістичними особливостями англійського речення. Для стилю англійських газет і публіцистичних матеріалів характерне об'єднання в одному реченні декількох різних, порівняно незалежних думок. Таке «нанизування» в одному реченні думок, мало пов'язаних за змістом, не характерне для української мови. Англійські автори іноді зберігають подібний характер речення в експресивних художніх описах. Така структура не властива емоційно насиченим фразам рідної мови. В українській мові в такому разі часто використовують називні й безособові речення, застосування яких у перекладі, звичайно, неможливе без членування англійського речення. Наприклад: *"How well I recollect it, on a cold grey afternoon, with a dull sky, threatening rain."* (Ch. Dickens "David Copperfield"). У перекладі «Як добре пам'ятаю я його в той холодний сірий день під хмурым небом, що погрожувало дощем» граматична структура англійського речення збережена, але не відчувається емоційне насичення тексту. Отже, у перекладі ми втрачаємо його стилістичне забарвлення. У результаті перекладу з використанням спеціальних засобів членування для адекватного передавання стилю оригіналу «Як добре пам'ятаю я наш приїзд! Вечоріє, холодно, похмуро, насулене небо грозить дощем» стилістичне забарвлення збережено.

Інтеграція (integration)

Інтеграція (integration) – це спосіб перекладу протилежний поділу. Розглянемо її види:

Внутрішня інтеграція (inner integration) – це спосіб перекладу складнопідрядного чи складносурядного речення простим реченням. Наприклад: *The Babylonians and their city stare neighbours later developed the earliest system of economics using a metric of various commodities, that was fixed in a legal*

code. – Пізніше вавілоняни та їхні пограничні міста-держави вдосконалили первинну систему економіки, застосовуючи метричну систему у формі різних товарів згідно зі зводом законів.

Зовнішня інтеграція (outer integration) – це спосіб перекладу шляхом об'єднання двох чи більше простих речень у мові оригіналу в одне складне в мові перекладу. Наприклад: *The final objective is the creation of a 3D dataset. It reproduces the exact geometrical situation of the normal and pathological tissues.* – Кінцева мета полягає у створенні 3-вимірної бази даних, що відтворює точну геометричну конфігурацію здорових і патологічних тканин.

РОЗДІЛ 3. СТИЛІСТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Під стилістичними трансформаціями Л. П. Науменко та А. Й. Гордєєва розуміють такі способи перекладу, за допомогою яких перекладач змішує стилістичні акценти, нейтралізуючи чи актуалізуючи конотативні відтінки значення або адаптуючи мову перекладу до стилістичних норм, ухвалених у мові перекладу. До стилістичних перекладацьких трансформацій належать логізація, експресивація, модернізація й архаїзація. Розглянемо їх більш детально на окремих прикладах перекладів.

Логізація (logization)

Логізація (logization) – це спосіб перекладу шляхом заміни емоційно-експресивної або етномаркованої одиниці мови оригіналу її стилістично нейтральним відповідником у мові перекладу, що усуває або послаблює естетичну функцію першотвору. Логізація для перекладу архаїчних дієслів застосовується в такому прикладі:

“Not if thou canst scathe him, replied the Captain ...” – «Спробуй-но сам провчити його ...» – *відповів старший.*

Стилізовану й експресивно насичену архаїчну лексику перекладено звичайними нейтральними за стилем дієсловами, водночас відтворено основну думку висловлювання, але естетичний задум першотвору послабився. Логізацію простежуємо і в такому прикладі:

“If thou makest such an attempt, thou wilt come by worse fortune than has yet befallen thee.” – «Якщо не послухаєшся, *нарікай на себе.*

У перекладі архаїчну лексику відтворено повністю нейтральною стилістично фразою.

Експресивація (expressivation)

Експресивація (expressivation) – це спосіб перекладу шляхом заміни нейтральної одиниці її стилістично-маркованим

відповідником у мові перекладу, що надає перекладу емоційно-експресивного забарвлення. Наприклад: *was in such a passion of tears – так розридалася*. В українському перекладі фраза набула більшого забарвлення.

Вважається, що для архаїзмів це заміна архаїзованої за стилем лексичної одиниці емоційно-експресивно забарвленою, як у такому прикладі: *“Bethink thee”, man, said the Captain. – «Отямся, хлопче! – мовив старший»*. У перекладі маємо експресивне окличне речення.

Зміну стилю лексичних архаїзмів оригіналу відтворено лексикою, інакшою за стилем – експресивним реченням, і у такому прикладі:

“I, as a true man, bid thee defiance”. – *«А я чесна людина й викликаю тебе на бій!»*

Модернізація (modernization)

Модернізація (modernization) – це спосіб перекладу застарілих, архаїчних слів і висловів, а також слів-історизмів їх більш сучасними відповідниками, що послаблює естетичну функцію першотвору.

Наприклад: *Drive on, coachman – Можна рушати*. Це речення потрібно перекласти як *«Жени, ямицик»*, але перекладач вирішила, напевно, що *«ямицик»* – занадто застаріле слово.

Наприклад: *partiality for the tavern – вчащати до пивниць*, *“tavern”* повинно було б перекладатися як *«таверна»*, але перекладач вибрала більш нейтральніше *«пивниця»*.

Прикладом модернізації можуть бути такі переклади насиченої архаїзмами мови персонажів:

“Thou mayst go thy ways, my friend”, – said the Captain, addressing Gurth – «Ну, друже мій, можеш іти своєю дорогою, – сказав Гурту ватажок розбійників».

“Thou speakest but sad truths” – «Ти кажеш правду, хоч вона й гірка».

Архаїзація (archaization)

Архаїзація (archaization) – це спосіб перекладу сучасної загальноновживаної лексики застарілими, архаїчними словами й висловами, а також словами-історизмами для відтворення історичних реалій або надання мові перекладу необхідного стилістичного забарвлення. Під час перекладу творів, що містять архаїзми, такі способи перекладу дають змогу відтворювати загальний стиль творів на рівні тексту. Наприклад:

“... which was only expressed by a slight approach to a disdainful smile, that hardly curled perceptibly the broad, thick moustache which enveloped his upper lip”. – *«І ледве помітна усмішка блискавкою перекивала йому вуста»*.

У цьому реченні архаїзмів немає, але загалом текст рясно насичений архаїчною лексикою, не завжди переданою. У перекладі цього нейтрального речення маємо архаїзм.

У нижченаведеному реченні також спостерігаємо архаїзацію нейтрального елементу оригіналу. Наприклад:

“Each was wrapt for some time in his own reflections”. – *«Опанував їх дивний настрій, жоден ні пари з вуст»*.

У такому разі метою перекладача є збереження загальної стилістики першотвору. Стилiстичнi засоби вiдтворення архаїзмів – логізація, експресивація, модернізація та архаїзація – є засобами створення загального стилю перекладу. Архаїзація сприяє відтворенню стилістичного забарвлення оригіналу, що містить архаїзми.

Сучасні проблеми перекладу архаїзмів та історизмів пов'язані з їх відтворенням у мовленні різних жанрів – перекладній художній і науковій літературі, перекладі історичних документів, перекладі історизмів для дублювання художніх та документальних фільмів. Перекладачеві варто пам'ятати, що історично маркована лексика виконує за своєю природою просвітницьку функцію, а також охоронну, наприклад переносючи інформацію як із минулого в сучасний світ, так і зі світу літератури у світ кіно.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дайте визначення лексико-семантичним перекладацьким трансформаціям.
2. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «вибір варіантного відповідника».
3. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «контекстуальна заміна».
4. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «калькування».
5. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «описовий переклад».
6. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «транскодування».
7. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «транскрибування».
8. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «транслітерування».
9. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «змішане транскодування».
10. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «адаптивне транскодування».
11. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «антонімічний переклад».
12. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «негативація».
13. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «позитивація».
14. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «анулювання двох негативних компонентів».

15. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «компресія / вилучення слів».

16. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «декомпресія / ампліфікація / додавання слова».

17. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «перестановка слів».

18. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «транспозиція».

19. Дайте визначення та наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «конкретизація значення».

20. Дайте визначення й наведіть приклади лексико-семантичної перекладацької трансформації «генералізація значення».

21. Дайте визначення граматичних перекладацьких трансформацій.

22. Дайте визначення та наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «компенсація».

23. Дайте визначення й наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «зміна порядку слів у реченні».

24. Дайте визначення та наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «поділ».

25. Дайте визначення й наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «зовнішній поділ».

26. Дайте визначення та наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «внутрішній поділ».

27. Дайте визначення й наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «інтеграція».

28. Дайте визначення та наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «внутрішня інтеграція».

29. Дайте визначення й наведіть приклади граматичної перекладацької трансформації «зовнішня інтеграція».

30. Дайте визначення стилістичних перекладацьких трансформацій.

31. Дайте визначення та наведіть приклади стилістичної перекладацької трансформації «логізація».

32. Дайте визначення й наведіть приклади стилістичної перекладацької трансформації «експресивація».

33. Дайте визначення та наведіть приклади стилістичної перекладацької трансформації «модернізація».

34. Дайте визначення й наведіть приклади стилістичної перекладацької трансформації «архаїзація».

КОМПЛЕКС ВПРАВ НА ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Task 1. Translate the following sentences applying the synonymous substitution technique to the translation of the polysemantic word.

1. The relation model is implemented in the database where a table represents a relation, a tuple is represented by a row, an attribute is represented by a column of the table, the attribute name is a name of the column such as “identifier”, “name”, “city” etc., attribute value contains the value for the column in the row, constraints are applied to the table and form a logical schema.

2. The candidate key cannot contain null value and should always contain a unique value. 3. A foreign key is a primary key for another table, in which it uniquely identifies a record. 4. The sprawling cities do offer an attractive pattern of development. 5. The age-old concept of a feeling of belonging to community welfare have eluded modern sprawling cities. 6. Choosing an urban lifestyle against rural living is a fading option for many people. 7. Paradigm shifts in science and revolutionary leaps in technology are frequently coterminous with political and military upheavals. 8. These quakes portend the emergence of new organising principles and novel threats. 9. The concept of thinking machines appears in Greek myths like the “Talos of Crete”. 10. Emotions that often intercept the rational thinking of a human being are not a hindrance for artificial thinkers. 11. This concept of an action at a distance proved to be the undoing of Newton's theory later and which was overthrown by Einstein's

theory of “General Relativity”. 12. Imagine robots working in hospitals. Do you picture them showing care and concern towards the patients? 13. Imagine intelligent machines employed in creative fields. Do you think robots excel in such fields? 14. Architectural rendering or architectural illustrations actually mean the presentation of the various plans or options prepared by the architect for his/her client. 15. With the help of 3D Max, one can get the actual feel of the place. 16. This helps give a realistic touch and involves the creative conceptualisation of various graphic designers, multimedia artists, and other experts from the field of design and architecture. 17. Since the suggestions can be implemented immediately, the entire process saves a lot of time for both parties. 18. Architectural rendering going the digital way has infused a new life into this field. 19. To enter this field, one obligatory needs to have strong technical knowledge of computers. 20. Isaac Newton’s laws of motion-defined the concept of inertia and force. 21. As we now call it, Classicism is a pattern of taste to be found in all the major European states in the eighteenth century.

Task 2. Translate the following sentences applying the contextual substitution technique.

1. However, within the end of this century, with the immense development of computers and their corresponding technologies, modern graphic design has evolved into a business done almost entirely on computers. 2. With an express elevation of the hi-tech industry, nature assures more, and today’s designers contribute their name and effort through creativity for the next generation. 3. The revolution of planets around the Sun is not an observed fact but a theory. Still, it is a highly confirmed theory. 4. The number of these engineers working at present is lower in comparison to other professionals in the IT field. 5. Others were catering to the technical needs of several telecommunication giants. 6. Nowadays, computer hardware engineers have to pass through tough competition, as the number of degrees granted in the information technology sector has increased enormously. 7. Computer hardware engineers should have the capacity to troubleshooting and finding potential problems as soon as possible to preclude severe loss in the deliverables.

8. Their working time is never fixed and may change according to the requirements of their services. 9. Referring to the salary survey of 2006, these engineers earned a handsome salary of around \$70,000 to \$110,000 per annum. 10. We can still mend our ways and move towards a beautiful world. 11. Newton's laws remained secure until the twentieth century. 12. Spirituality helps us to know our real identity. 13. Further, the astronomers confirm that the temperature of the gas from ancient clouds seems hotter than from younger clouds, as observed through high-power telescopes. 14. The solar system is a minute component of the vast universe that was formed billions of years ago. 15. Its physical properties make the planet Earth the only planet to support life form in the solar system. 16. Mars is also referred to as the "Red Planet" due to the reddish appearance it gets from the presence of iron oxide on it. 17. Creating the grand generalisations that bind all loose threads of clues into a coherent whole is an art that only a few have mastered to date. Sir Isaac Newton was one of them. 18. He predicted the dispersion and aberration of light in telescopes and suggested remedies to correct the same. 19. If you are a car lover, you would surely be excited to know about car engines, how they work, and the different parts of the engine system. 20. In simple words, sparking plugs are auto parts that help the car engine to start. 21. The possibilities of net being explored by enterprises are endless. 22. More refined atomic theories, involving protons and electrons, have been devised to explain countless facts of chemistry. 23. Social theory is a system of interconnected abstractions or ideas that condenses and organises knowledge about social life.

Task 3. Translate the following sentences applying calque / loan / verbal / literal / word-to-word translation

1. This magnanimous explosion is termed by astrophysics as the Big Bang. 2. The light emitted by distant galaxies is found to be moving away from our galaxy, the Milky Way. 3. The "Little Bang" created by CERN* – the largest centre of particle physics research in the world – is an important step in understanding the early state of the universe' Big Bang. 4. A trip by Voyager 2 in 1989, the only visit by a spacecraft on Neptune, is the only source

of credible information we have about the planet. 5. For example, in America, the growth of urban sprawl was associated with the fulfilment of the “Great American Dream” where people dreamed of living in single-family homes with all modern facilities. 6. People living in an urban locality have generic houses, busy schedules, small families and a secluded lifestyle. 7. AI researchers hope to invent intelligent machines which can perceive, learn and reason like humans. General intelligence is their long-term goal. 8. By general intelligence, they mean to incorporate other aspects like social intelligence, judgement, commonsense, robotics and self-awareness. 9. The trademark of early modern fonts is the sans-serif* typeface. 10. If you are fascinated by a hobby, feel devoted to it, would like to spend as much time as possible pursuing it – this could be an outlet for learning, creativity, and self-expression. 11. After leaving Athens, Aristotle spent some time travelling and possibly studying biology in Asia Minor (now Turkey) and its islands. 12. He returned to Macedonia in 338 to tutor Alexander the Great, after Alexander conquered Athens, Aristotle returned to Athens and set up a school of his own, known as the Lyceum. 13. He discusses winds, earthquakes (which he thought were caused by underground winds), thunder, lightning, rainbows, meteors, comets, and the Milky Way (which he thought were atmospheric phenomena). 14. Aristotelian philosophy became the official philosophy of the Roman Catholic Church. As a result, some discoveries in the Middle Ages and Renaissance were criticised simply because they were not found in Aristotle. 15. The general theory of relativity interprets gravity as not a force but an effect of the curvature of space-time itself. 16. But, you will be surprised to know, the invention of the cell phone was on its way even before the miracle of the telephone. 17. A car engine is called an internal combustion engine. 18. Every working cycle of a car engine consists of four strokes: intake, compression, combustion, exhaust. 19. Engine horsepower depends on how many such piston based combustion chambers are connected to it. 20. The rings of Saturn are what set it apart from all the other planets of the solar system. 21. Soros has been active as a philanthropist since the 1970s, when he began funding movement behind the iron curtain. 22. The “pure

model” of the capitalist free market includes a number of essential features.

Task 4. Translate the following sentences applying the descriptive translation technique to the translation of some terms

1. Sans-serif fonts have become the de facto standard for body text on-screen, especially online. 2. Some industries such as building and construction offer plenty of opportunities for black economy enterprise, and many who work in these industries, the so-called “moonlighters”, have in effect two jobs, one in the formal economy, the other in the black one. 3. The American psychologist Frederick Herzberg has proposed a theory of motivation. The main application of the theory is job enlargement (when employees carry out a wider range of tasks) and job enrichment (when employees are given more responsibility) in performing a job by manual workers. 4. The other possible application of the theory is job rotation – when employees are trained in several minor skills and exchange jobs with each other at intervals. 5. Always bored with studies, Ray Kroc left school at fifteen to enlist as an ambulance driver at the end of World War I. 6. The mixtures sold very well for a while, but when soda fountains began to go out of fashion in the early fifties, Kroc became concerned about his narrowing market. 7. Nothing was sold but hamburgers (15 cents), cheeseburgers (19 cents), french fries (10 cents), coffee (5 cents) and milkshakes (20 cents). 8. Takeover bids are usually made on attractive terms, relative to the current market price of the shares. 9. In 1981, she diversified into menswear and soon after that, she began to export, selling her first licence in Japan in 1984. 10. Divisional structure is associated with market expansion and product diversification. 11. Other central activities might include R&D and purchasing to benefit from economies of scale. 12. Productive machines have replaced many blue-collar workers. 13. We talked with executives who saw themselves as beneficiaries of such leadership. 14. A typical job interview usually consists of four principal parts: introduction – establishing a rapport, central part – discussing the interviewee’s background and credentials, conclusion – answering the interviewee’s questions,

parting – thanking and saying good-bye. 15. There is a history of “white elephants” – products developed and launched which proved to have little or no demand, e.g. the infamous Sinclair C5 electric car. 16. Companies that sell a wide range of products find it helpful to analyse their offering according to the portfolio theory. 17. This property is called liquidity. 18. According to the well-known “Four P’s” formulation of the marketing mix, this a matter of promotion. 19. Reduced price packs in supermarkets can be used to attract price-conscious brand switchers and also to counter a promotion by a competitor. 20. Stores often reduce prices of specific items as loss leaders, which bring customers into the shop where they will also buy other goods. 21. Supermarkets sell food and basic everyday necessities. 22. The idea of Wal-Mart is to create a one-stop-shopping environment.

Notes

- “moonlighters” – людина або фірма, що працює в тіньовій економіці;
- job enlargement – укрупнення технологічних операцій;
- job enrichment – урізноманітнення технологічних операцій (у результаті вилучення монотонних дій);
- job rotation – чергування технологічних операцій протягом певного часу;
- to enlist – надходити на військову службу;
- soda fountains – сатуратор (пристрій для продажу газованої води);
- french fries – картопля, підсмажена соломкою;
- take-over bid – пропозиція про злиття або об’єднання компанії;
- diversification – диверсифікація (розширення сфери торгівлі або виробництва завдяки новій продукції або ринкам збуту);
- economies of scale – економія на масштабі (обумовлена зростанням виробництва у результаті зменшення витрат на виробництво і, як наслідок, зменшення собівартості одиниці продукції);

- blue-collar workers – «сині комірці» (некваліфіковані робітники);
- beneficiary – бенефіціант (особа, яка одержує вигоду або користь);
- rapport – взаємна довіра й симпатія;
- “white elephant” – «білий слон» (нікому не потрібний товар або товар із низьким споживчим попитом);
- portfolio theory – теорія, згідно з якою не можна тримати гроші в одному банку або продавати товар лише на одному ринку;
- liquidity – ліквідність (властивість швидкого перетворення матеріальних цінностей і цінних паперів на готівку);
- promotion – рекламно-пропагандистська кампанія;
- reduced price racks – набір товарів зі знижкою;
- price conscious – розсудливе ставлення до ціни;
- brand switchers – покупець, який не є прихильником певної торгової марки й легко замінює її на іншу;
- loss leaders – товар, що продається в збиток (збитковий товар);
- everyday necessities – предмети першої необхідності;
- Wal-Mart – торговельне містечко з багатьма промисловими й продовольчими крамницями.

Task 5. Translate the following sentences using one of the possible types of transcoding (transliteration, transcribing, mixed or adaptive / naturalisation).

1. With the Big Bang matter being thrown away from a central point of high intensity towards the periphery, low levels of microwaves are seen through space at 270 °C. 2. Prokaryotic cells make up unicellular organisms that form the largest group of organisms. 3. All bacteria have a prokaryotic cell that has simple parts. 4. Notebook computers are now outselling desktops for the first time in history. 5. Now, with the advancement of various multimedia based architectural technologies, the mere process of presenting the architect’s plans have undergone a major change.

6. On the other hand, the doctrine of determinism postulates that everything is destined to be what it is, and human beings have absolutely no real choice whatsoever. 7. For determinism brings with itself comfort and free will a risk. 8. Guttenberg era of graphic design evolution was sluggish until the 19th century. 9. Psychologists are buzzing with discussion about a new type of addiction – Internet addiction. 10. Although behaviourism and psychoanalysis dominated the first half of the 20th c., a new school of thought known as humanistic psychology emerged during the latter half of the 20th c. 11. By 1900 this unique product of Monet’s imagination (for his Impressionism had become more subjective) was in itself a major work of environmental art – an exotic lotus land within which he has to meditate and paint for more than 20 years. 12. Newton had already formulated his laws of motion when William Hoerschel first observed the planet Uranus through a telescope in 1721. 13. Today one can chat, check e-mails, send files, send multimedia files (MMS), ‘check out web browsers and stay connected with social networking. 14. All matter content around us is now known to be made up of 6 quarks and six leptons, along with their antiparticles. 15. Even with powerful telescopes, we cannot see the planets revolving around the Sun, as we do in a diagram or an orrery. 16. Light travels in straight vacuum lines. 17. Aristotle is said to have written 150 philosophical treatises. The 30 that survived, touched on an enormous range of philosophical problems, from biology and physics to moral, aesthetics and politics. 18. Objects, including organisms, were composed of potential, their matter, and of reality, their form, thus, a block of marble – matter – has the potential to assume whatever form a sculptor gives you, and seed or embryo has the potential to grow into a Using plant or animal form. 19. His model of Earth history contains some remarkably modern-sounding ideas. 20. A frequently encountered form of collectivism is racism. A racist looks at all members of a certain racial or ethnic group (other than his) as if they were all alike.

Task 6. Translate the following sentences using one possible type of antonymous translation (negativation, positivation, annihilation).

1. Solar powered stars, solar energy collecting windows, and building materials are not far from mainstream development.
2. The French Academy of Sciences, founded in 1666, proved no great rival; the American Association for the Advancement of Sciences was not formed until 1848.
3. Their situation is not likely to improve soon; some economists predict it will be years, not months before employees regain any semblance of bargaining power.
4. We have to increase our knowledge of reality that are non-physical.
5. It turned out that he was right, but Copernicus died in 1543. and the first parallax was not discovered until 1838.
6. This is not the case with machines with artificial intelligence.
7. There are stories about how Plato's mother came to be pregnant by a virginal conception. Ariston had attempted to force his intention on Perictione and failed when the Greek god Apollo appeared to him, and Ariston decided to leave the woman alone.
8. A software computer engineer may know little about computer hardware, but a computer hardware engineer is well aware of how the software works.
9. Perfection is not a myth, it is not impossible, it is the great man's task.
10. While the psychology did not really emerge as a separate science until the latter half of the 19th c., its initial history can be traced right back to the ancient Greeks.
11. It is not always the same thing to be a good man and a good citizen.
12. While ancient history is full of solar uses, it was not until the 1900s that scientists truly started embarking on the research that leads to today's solar power generation.
13. Socrates went on to say that the legal charges were false.
14. Colour has so many meanings for different observers that a strict definition is difficult, if not impossible.
15. The industrial expansion that began in the 17th century caused a fuel shortage that was not alleviated until the replacement of wood by coal and charcoal by coke.
16. Not until the appearance of X-ray, radio and nuclear instrumentation were innovations made that compared in importance to the appearance of optical, electrical, and electromagnetic apparatus.
17. It is not very easy for us to get this kind of mental up, but it is not an impossible task.
18. Even the Great

Depression of the 1930s failed to prevent continued industrial development. 19. Such failure results in philosophical confusion. 20. It is not uncommon that an institution created for one purpose begins to serve another. 21. The contrast between the two disputants was not without effect.

Task 7. Apply compression/omission technique while translating the following sentences.

1. Satellites and spacecraft used the power of the sun to create electricity, but the technology remained too expensive for anyone but the government to use. 2. The first book produced by the Gutenberg press was “The Incunabula”. This book became the standard in the history of book printing and publishing and was a giant leap for printing and publication. 3. Thus, materialism has adversely affected the entire framework of our society. 4. Carbon (in the form of carbon dioxide) is also used in carbonated and fizzy drinks, fire extinguishers, and also as dry ice when it is in a solid state. 5. In simple words, computer hardware engineers are people who take care of all the computer hardware maintenance, they are assigned of. 6. They are directly related to the care and maintenance of computer chips, motherboards, network components and devices, servers, database, keyboards, modems, printers, scanners and many more computer peripherals. 7. The booming and flourishing period for graphic design was after World War II; as the American economy thrived, graphic design demand, particularly in the advertisement and packaging sectors, blossomed. 8. Each and every step is followed by checking and changing. 9. Perfection needs disciplined and self-controlled life. 10. The planet Venus is also referred to as the morning star or the evening star, owing to the probability of its sighting at dawn and dusk. 11. Jupiter is a giant planet, which holds the distinction of being the largest planet in the solar system. 12. With a diameter of 88731.806 mi, it is so large that a thousand planets the size of the Earth can fit inside it with immense ease. 13. Pistons are cylindrical components in shape and move in the cylinder in an upward and downward motion. 14. As the pistons move in the upward and downward direction, the crankshaft moves in a circular motion. 15. When you turn on the ignition, the starter

releases gear on it, making the engine start functioning. 16. The engine runs in a very simple manner. 17. As the piston comes up compressing the mixture, the spark plug fires and ignites the mixture, causing the piston to move in the downward direction again, which ultimately produces power. 18. Carbon has been known to man since time immemorial, and the uses of carbon are so vast and varied that to think of regular human life without the presence of carbon is next to impossible. 19. The primary source of carbon in today's world is from deposits of coal that are mined. 20. This question has been resting on the debating table. 21. Undoubtedly the major cause of global warming, pollution, is depleting the environment to a great extent. 22. Each type of cell has a specific function to perform and is present in specific locations in the body of an organism. 23. To avoid being put to death, Aristotle fled to the island of Euboea, where he died soon after. 24. As the census results become known in 2010, it is expected an end to simple "doom and gloom" and a much bigger debate over the future potential of the seas. 25. His book, Security Analysis, was published in 1934 and has considered a bible for serious investors since it was written. 26. The common distinction is drawn between various dimensions of economics: between positive economics (describing "what is") and normative economics (advocating "what ought to be"); between economic theory and applied economics; between mainstream economics (more "orthodox") and heterodox economics (more radical). 27. Each and every small matter should be handled with interest and care, summation of all of them lead to perfection.

Task 8. Translate the following sentences applying decompression / amplification / addition technique.

1. Isaac Newton contributed to many branches of human thought, among which physics and mathematics were the fields in which he contributed substantially. 2. Nokia was also the first mobile with a T9 predictive text that made SMS a piece of cake. 3. The most popular version of Murphy's Law is "Anything that can go wrong will". 4. In the Bay of Biscay off France, a mini-submarine found a giant oyster 20 cm (8 inches) across; in the Mediterranean, another found gardens of sponges around a cold seep where methane leaks

from the seafloor. 5. Richard Branson was the 9th in the Sunday Times Rich list 2006, worth just over £3 billion. 6. In 2006, Branson formed Virgin Comics and Virgin Animation. 7. His high public profile often leaves him open as a figure of satire – the 2000 AD series Zenith featured a parody of Branson as a supervillain, as a comics publisher and a favoured distributor. 8. Of the two brothers, Tom Watson, Jr., was seen to make the most obvious impact on IBM as a whole. 9. In his original book, Tom Watson, Jr. made it clear that almost everyone in IBM opposed his decision to invest in the development of computers. 10. In particular, IBM's technical experts condemned it. Even the supporters of the new technology underestimated the potential. 11. Dubbed the Hamburger King, Kroc was included in the TIME 100 list of the world's most influential builders and titans of industry and amassed a \$500 million fortune during his lifetime. 12. Since Microsoft's founding in 1975 and as of 2006, Gates has had primary responsibility for Microsoft's productive strategy. 13. In the 1998 United States vs Microsoft case, Gates gave deposition testimony that several journalists characterised as evasive. 14. Gates has been number one on the "Forbes 400" list from 1993 through to 2006 and number one on Forbes list of "The World's Richest People" from 1995 to 2006 with 57 billion U.S. dollars. 15. At the bottom of the ladder, workers are so power-less that simply getting the minimum wage they are entitled to can be a struggle. 16. A thriving population is the biggest contributor to a country's growth. 17. Plan and practical are the footsteps toward perfection. 18. Mars is located 1.52 AU away from the Sun, due to which its temperature ranges between -82 to 0 °C, making it a cold and lifeless planet. 19. Hooke's work in orbital dynamics is also of significance. 20. Howard Hathaway Aiken, born in 1900, was an American engineer who invented the first large-scale automatic computer and trained many persons who became outstanding in the field. 21. Companies also allow continuing technical education to upgrade their knowledge and skills. 22. The movement of English around the world began with the pioneering voyages to America and Asia, continued with the 19th c. colonial developments in Africa and the South Pacific.

Task 9. Translate the following sentences applying the permutation technique.

1. A paradigm shift that occurred through Newton's law of gravitation was the concept of "Action at a Distance".
2. These fusion reactions continued as temperatures dropped to form atomic nuclei of hydrogen and helium.
3. A gravitation force acts between two particles even though they are not in contact with each other.
4. But there have been several grave consequences of this trend in human development, especially in current circumstances it is a severe concern for governments all over the world.
5. The wealthier of the new settlers received large tracks of land and became plantation owners.
6. The planet is famous for its unique planetary ring system.
7. Neptune is the last planet in our solar system since Pluto has been officially classified as a dwarf planet by the IAU in 2006.
8. Johannes Gensfleisch zur Laden zum Guttenberg, a German metal-worker and an inventor, introduced a printing technology allowing the reuse of individual letters.
9. Guttenberg era of graphic design evolution was sluggish until the 19th century.
10. 1 Love NY ad campaign (1973) and a famous Bob Dylan poster (1968) designed by Milton Glaser are examples of applied graphic design culture and its influence.
11. AI researchers hope to invent intelligent machines, which can perceive, learn and reason like humans.
12. Artificial intelligence finds applications in space exploration.
13. Sentiments are associated with moods that affect human efficiency.
14. As we all know, trees are designed to absorb carbon dioxide present in the atmosphere and give out oxygen.
15. Spark plugs provide a spark to the air and fuel mixture, which results in combustion.
16. In the case of global warming, volcanic eruptions contribute by releasing an enormous amount of carbon dioxide into the atmosphere.
17. Though Piet Mondrian was not a graphic designer, his uses of grids were the origin of modern-day advertisement known as the grid system.
18. One such model is the Relational Database Model, which has proved to be the best data management model.
19. Devised by Edgar F. Codd, the relational data model is entirely based on predicate logic and mathematics set theory.
20. These sparsely populated areas have become a regular feature of city development across the globe

and also a big headache in most cases. 21. The planet Saturn is famous for its unique planetary ring system. 22. Courageous Scandinavian seafarers had already reached the Western Hemisphere in the 10th c., but the actual discovery of America was made during the Renaissance period, in the 16th century.

Task 10. Translate the following sentences applying the transposition technique.

1. As an applied art of arranging images and text for an attempt of visual communication, the handwritten copy of the Christian Bible “The Book of Kells”, created by Irish monks in the 9th c. AD with rich illustrations, is a good example of the evolution of graphic design. 2. Human intelligence is not a single ability but is rather a composition of abilities like learning, reasoning, problem-solving, perception and understanding of language. 3. Since ancient times, people have been thinking of designing machines that will replicate human intelligence. 4. Essentially, there are four stages after which the power is generated for the automobile to move. 5. Uranus is located at a distance of 19.18 AU from the Sun, and it has 27 moons and 13 rings of dark particles, varying in size, around it. 6. These data help companies in keeping track of their business processes (such as order processing, shipping information and customer information/relationship management etc.). 7. It is almost impossible to go on storing such a huge amount of information without managing it in a proper way. 8. The benefits of carbon for the human body and many other industrial purposes are unmatched, and all these properties combined make carbon a very essential element for sustaining human life. 9. Even though now superseded by general relativity, Newton’s idea of gravitation serves well in understanding the motion of planets and stars with incredible accuracy. 10. Computer-based training (CBT) and distance learning (e.g., via the WWW) are already offering practical multimedia components that can make learning substantially easier. 11. The architectural rendering software helps the architect as well as the client view and analyse the project ideas and take suggestions from the concerned people and immediately implement them in the design. 12. But at the mid of this century, the raising of the computer

era in graphic design has faced little backwards as early computers were far weaker, and computer memory was limited. 13. Sigmund Freud, a name resounding through the decades, is an outstanding historical character who had a major impact in the field of psychology. 14. Due to spread out societies, there is a frequent need of vehicles for commuting over large distances. 15. Selling books on the Internet has become an important branch of “e-commerce”. 16. The city-states of Sumer developed a trade and market economy based originally on the commodity money of Shekel, which was a certain weight measure of barley. 17. The doctrine called for state regulation to impose protective tariffs on foreign manufactured goods and prohibit manufacturing in the colonies. 18. Physiocrats opposed the mercantilist policy of promoting manufacturing and trade at the expense of agriculture, including import tariffs. 19. Multimedia components on CD-ROM are also used in combination with printed material. 20. Oh, King, for travelling over the country, there are royal roads and roads for common citizens; but there is one road for all in geometry.

Task 11. Translate the following sentences applying the concretisation technique.

1. If you desire to get into a computer hardware career, you must at least own a bachelor’s degree in the engineering field. 2. That is, all the tangible things in the world that we acquire may go someday, but still, we have the strength within us to survive in tough condition. 3. Murphy’s Law will find you and turn things from bad to worse. 4. The diversity of the oceans that the census will reveal exceeds all expectations. So does the extraordinary performance of the new technologies which were pressed into service. 5. Things that were formerly living beings can be accurately dated back to their origin using the carbon dating technique. 6. Moreover, piston rings also do not let the oil from the sump get into the combustion area. 7. If a speaker wishes to make a forceful point in an argument in a very blunt way. Germanic words will usually be chosen. 8. An idea or way of life that we live by, that’s culture, and culture affects us all no matter where we live or what we do. 9. Some parallels can be drawn with religion, questions can be

asked about the religious ideal of being, the omniscient entity that oversees all life. 10. You are guaranteed a good education, a steady job, caring parents, a loving spouse. 11. Art around us – it always has been, it always will be. 12. He lived in a difficult time with many things about it that were false and a lot of things that were believed and that were simply pagan. 13. If a speaker wishes to make a forceful point in an argument in a very blunt way, Germanic words will usually be chosen. 14. As time went on, people used painting both as a form of decoration and as a way to pay tribute to unforeseen forces. 15. An idea or way of life that we live by, that's culture, and culture affects us all no matter where we live or what we do. 16. Elements of art are the basic components that make up a work of art – things like colour, texture, shape, form, and space. 17. Elements of art are the basic components that make up a work of art – things like colour, texture, shape, form, and space. 18. Landscape design and landscape architecture both take into account soils, drainage, climate and other issues because the survival of selected plants depends on those. 19. Nearly all paint colours come from nature. 20. As business goes, so probably will go the nation. 21. Expression in music comes in every emotion you can think of – sadness, happiness, anger, joy and many others. 22. Just as music has a feeling of movement, so does a work of visual art. 23. Art around us – it always has been – it always will be. 24. Nearly all paint colours come from nature. 25. As business goes, so probably will go the nation. 26. Time is stuff life made of. (M. Mitchell).

Task 12. Translate the following sentences applying the generalisation technique.

1. The engine runs in a very simple manner. 2. This can further help both views a range of designs and experiment with colours and textures to arrive at one's dream home. 3. In the transparent ocean, scientists have the tools to say where fish are, how many of them there are and where they are going. 4. Far less agreement exists concerning the details of positive prescriptions for science. 5. Piston rings are rings present around the piston, which preclude the fuel and air mixture from going into the sump during the process

of combustion. 6. A “society” may even, though more by means of metaphor, refer to a social organism such as an ant colony. 7. Every man participates in a culture, defined as “the arts, customs, habits, beliefs, values, behaviour that constitute a people’s way of life”. 8. M. Fried and E. Service have classified human cultures based on political systems and social inequality into four categories: hunter-gatherer bands, horticultural/pastoral societies (with two inherited social classes: chief and commoner), highly stratified structures (with several inherited social classes: king, noble, freeman, serf and slave), or chiefdoms, and civilisations (with complex social hierarchies and institutional governments). 9. Historically speaking, the dogma of the equality of man is the result of the adoption of the purely practical machinery of the majority, but the adoption of the majority principle is also responsible for another institution of modern times: the party system. 10. And one mark of liberty is for a man to live as he likes; this is the function of liberty, in as much as to live not as one likes is the life of a man that is a slave. 11. Small design projects can involve irrigation design, soil testing, excavation, night lighting, and drainage systems. 12. In the landscape design profession, “landscape architecture” is generally the name of the more advanced level of a college education. 13. There are many definitions of religion, and most have struggled to avoid an overly sharp definition on the one hand and meaningless generalities on the other. 14. Sociologists and anthropologists see religion as an abstract set of ideas, values, or experiences developed as part of a cultural mix. 15. At least for the formally educated, the acknowledged measure of taste was provided by the art and literature of ancient Greece and Rome.

Task 13. Translate the following sentences applying the compensation technique.

1. Newton was fascinated with the field of optics, and he made many major discoveries in this field too. 2. Many, however, are thought to “lecture notes” instead of complete, polished treatises, and a few may not be the work of Aristotle but of members of his school. 3. Monetarism thus posited that the steady, moderate growth of the money supply could in many cases assure a steady rate

of economic growth with low inflation. 4. As far as the economy is concerned, however, the total money supply is several times as large as the sum total of individual money holdings defined in this way. 5. The money market is, therefore, different from the capital market, which is concerned with medium- and long-term credit. 6. The frozen seas of the Arctic and Antarctic each had their surveys, too. 7. Important applications are, for example, encyclopedias in which video clips, sound documents, or small animations are integrated along with the classical text and image components. 8. Modern computer technology has changed typography production altogether, but for the experimental and evolutionary approach, their contribution was highly recognisable. 9. Due to a rapid change in several technologies, computer hardware engineers are required to update their knowledge base accordingly so that they can provide every possible service to their clients and customers. 10. Murphy's law, however, is not just "anything that can go wrong will", there are many different subdivisions within it. 11. However, as every system has its own pros and cons, "The Spiral Model" does have its pros and cons too. 12. There are various types of enzymes, and each is responsible for a particular chemical reaction only. 13. If a good brain knows how best he can use technology, the evil mind understands it too. 14. The project, however, hit a big bump in the road when the sensors did not work and almost killed the sledge rider. 15. Thus artificial intelligence can be utilised in the completion of repetitive and time-consuming tasks efficiently. 16. Consumers then form an alliance with all other stakeholders in society to guarantee a prolonged period of status quo. 17. Observably, however, there was no difference between them: both theories explained the same observed data, only the Ptolemaic was more cumbersome. 18. And fourth, various state-enforced monopolies exist (the post office, for example), which prevent newcomers from entering a particular industry.

Task 14. Apply replacement technique while translating the following sentences.

1. On the basis of information sent by Mariner 10 spacecraft, scientists suspect that some volcanic activity is occurring on Mercury. 2. If you want the engine to start and run in a smooth manner, replacing spark plugs at prescribed intervals is essential. 3. To fight against hackers and unethical behaviour, cyber laws are drafted. 4. A brief treatment of money markets follows. 5. Consequently, heavy taxes are paid by the population, which is already reeling under heavy prices. 6. A number of factors were taken into consideration. 7. Some preliminary studies have now been carried out. 8. The following table presents the results of the analysis. 9. The role of such data and their relevance to the general theory have been discussed. 10. Conclusions, two indices, and a brief bibliography follow. 11. To do so, leisure time and wealth formation and accumulation are prerequisites. 12. To follow the “Spiral Model”, highly skilled people in the area of planning, risk analysis and mitigation, development, consumer relation etc., are required. 13. In this phase, the objectives, alternatives and constraints of the projects are determined and documented. 14. The objectives and other specifications are fixed in order to decide which strategies/approaches to follow during the project life cycle. 15. In this phase, all possible (and available) alternatives, which can help develop a cost-effective project, are analysed and strategies are decided to use. 16. In this phase, the actual development of the project is carried out. 17. They together defined a framework of mechanics through which the dynamics of forces and their effects could be analysed. 18. Following are few terms used in the relational database model. 19. In 1989 another significant event took place in making the nets easier to use. 20. This policy continued until the early ‘90s, when independent commercial networks began to grow.

Task 15. Translate the following sentences applying the partitioning technique. State the type of partitioning (inner or outer).

1. Some cities around the world have seen an increase of over ten times in the number of vehicles plying on their roads in the last 3 or 4 years. 2. There is less space and time for exercise and healthy living activities, leading to faster ageing and ailing of the population. 3. Sun is the centre of our solar system and has eight planets orbiting it. 4. Initially regarded as a planet, Pluto was officially declared a dwarf planet by the IAU in 2006, thus, bringing the number of planets in the solar system down to eight from nine. 5. Basically, the solar system consists of the Sun and several celestial bodies revolving around it. 6. Its physical properties make planet Earth the only planet to support life form in the solar system. 7. Planet Mars is located 1.52 AU away from the Sun, due to which its temperature ranges between -82 to 0 °C, making it a cold and lifeless planet. 8. With 63 moons revolving around it, Jupiter is quite popular as the planet with the most number of moons. 9. Saturn, with a diameter of 74564.543 mi, is the second-largest planet in the solar system, next only to Jupiter. 10. According to the IAU, a dwarf planet is a celestial body orbiting the Sun, which is massive enough to be rounded by its gravity but cannot clear its neighbouring region of the planetesimals. 11. As a simple explanation, the relational data model allows various data packets I files to be related to each other with a set of relations (Please do not confuse this relation with normal linking of two files). 12. It is the largest mass of life ever seen. 13. Painstaking activities, which humans have long carried out, can be taken over by robots. 14. Freud was born in Moravia, being one of the eight children of Jacob and Amalia Freud. 15. One of the significant anthropogenic causes of global warming is the increasing population. 6. For instance, the amount of carbon dioxide released by a single volcanic eruption may be enormous, but these eruptions are not so frequent. 17. On the other hand, the amount of carbon dioxide released by industries and vehicles daily may seem to be less, but it easily exceeds the amount released by volcanic eruptions. 18. There are many other parts of a cell, each having an individual function. 19. The loss of agricultural land for rapid growth

in infrastructure is the single most significant negative impact of a city expanding on the boundaries. 20. The Earth, being closer to the Sun than Jupiter, moves more rapidly in its orbit, and when it is rounding in its orbit, the more distant planet will appear for a time to be going in the opposite direction. 21. The planet Venus is also referred to as the morning star or evening star, owing to the probability of its sighting at dawn or dusk. 22. Many people observed apples falling down before Newton, but none of them followed the broad generalisation that it represented. 23. Commonly referred to as the World Wide Web (WWW), or simply the Web, has created unlimited opportunities for communication. 24. Digital Equipment Corporation is one of the first companies to unleash the potential of the Internet. 25. English is, indeed, the international language of communication, working without failure in situations where most other languages strike the wall of a language barrier

Task 16. Translate the following sentences applying the integration technique. State the type of integration (inner or outer).

1. Planet Earth is undoubtedly one of the most fantastic planets in our solar system. The diameter of Earth is 7926.210 mi. 2. In order to manage and store information / data in the storage/database, some various methods and models are developed. 3. Still, Truman's life is much more secured than average real-world life. And, principally, there isn't much difference. 4. "We have the potential to recover that productivity for the benefit of humans, not just so the fish will be happier", says Andy Rosenberg, an expert on the gulf's fisheries from the University of New Hampshire. 5. The diversity of the oceans that the census will reveal exceeds all expectations. 6. As primary technologies mature, they are invariably converted into consumer technologies. 7. France, Germany, Spain and other countries had no national law till the end of the 18th century; it came to an end thanks to three great agencies that helped to create the modern system of law and legislation: records, law courts and fictions. 8. Whichever the pathway, once consumer technology is widespread, it becomes a conservative and stabilising force. 9. People listened to phonographs or the radio if they had electricity.

Many people in rural areas didn't. 10. Technological changes are indeed coming. They are already taken place. They are constant and ubiquitous. Many believe that they are accelerating. 11. The Moon on the Earth plays an important role as far as the gravitational force is concerned. 12. Approximately 71 % of the planet is covered with water, while the remaining 29 % is comprised of land. 13. As times progressed, more and more people learned about the benefits of electronic communication. 14. As time went on, monks began to mix pigments with oils and varnishes – and voila, oil paint was invented.

Task 17. Translate the following sentences applying the logization technique.

1. Pluto has been knocked off this list, making the total number of planets in the solar system eight. 2. Ocean Acoustic Waveguide Remote Sensing is an especially exciting advance. 3. The Gulf of Maine provides a particularly vivid example. 4. John McCarthy coined the term artificial intelligence in 1956. 5. The intelligence of machines can be harnessed for exploring the depths of oceans. 6. History of graphics design roots in our ancestors of the ancient era where civilization was cultured in caves and left their drawings and sketches for us on their canvas of cave walls and ceilings. 7. The first symbol they have sketched through cave drawings, paintings, markings on boulders, bone, and ivory is the foremost indication of graphic design that was born, nursed, nourished, and grown. 8. Today, graphic design as visual communication is yielded in the rich soil of computer ground, fertilized with the latest hardware and software. 9. Graphic designers worldwide plough through computers loaded with the latest gadgets, gizmos, software, and hardware. 10. Computer hardware engineers should have the capability to troubleshooting and finding potential problems as soon as possible to preclude severe loss in the deliverables. 11. I am also very sure that none of you can precisely pinpoint where your luck goes wrong. 12. Laptop or notebook computer technology is advancing at a blistering speed. 13. A UPS (Uninterrupted Power Supply) is reasonably necessary if your area faces regular power cuts. 14. The politicians

are intoxicated with the poison of power, for them, the popularity and post in ministry is everything for that they are ready to sacrifice wealth, health and family life. 15. Similarly, developers, creators, inventors, and investors require a peaceful, predictable, just, fair and functional environment to continue to chum out technological innovations. 16. Such intermezzos last centuries until, somehow, the deficiencies and imperfections of the system lead to its eventual breakdown and the eruption of new ideas, new disruptive technologies, creative destruction, and political and military challenges as new players enter the scene, and old ones refuse to exist without a fight. 17. Mercantilism was an economic doctrine that flourished from the 16th to 18th century in prolific pamphlet literature, whether of merchants or statesmen. 18. Cut-throat competition in the mid-18th c. caused the creation of super corporations and conglomerates. 19. Customers without the possibility to know, for sure, whether they are buying a “lemon” will push the average price down below what a good quality second-hand car would be. 20. The inner structure of Saturn is not directly observable due to its thick gaseous blanket.

Task 18. Translate the following words and expressions applying the expressivation technique.

Advent, trader, age-old, agile, ale-house, alien, aliment, alliance, almighty. Is he anybody? Arch-enemy, ark, ass, bag, bantam, belongings, bonanza, brute, bubbly-jock, old buffer, big bug! Bungler, dollars, money, deadlock, dress, cuckoo, blinkers, to arise, to lord, to bubble, traveller’s tales.

Task 19. Apply modernization technique while translating the following words, word combinations and sentences.

Abidance (accommodation), adjacency (outskirts), ancient, antic (funny), antiquarian, antiquity, apothecary (doctor), apparel (clothes), ay (yes), maiden, robber baron (American magnat), bedfellow (spouse), dole (destiny, fate), garments, gazetteer, garth (yard, garden), chamber, seafarer.

Task 20. Apply archaization technique while translating the following words.

Archivist, assembly, travelling agent, collector, office, bagman, poet, barman / barkeeper, barmaid, bodyguard, brewery, room, story, My Lord, blinkers, trader, traveller, annals, annalist, zoopark.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО / AGRICULTURE.

WHO ARE THE MOST POWERFUL PEOPLE IN AMERICA?

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Who Are the Most Powerful People in America?” First, give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Then, support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/who-are-the-most-powerful-people-in-america/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Please explain how you understand them and give synonyms.

to get rid of	to vest in
to be stumbled on	to be impatient for
to shape one's life	to vote for
to be directly hurt by	a progressive reformer
to be indirectly hurt by	an alphabet soup of new government programs
a fiefdom	secretary
administrative state	water supply
bureaucrat	per se
administrator	an alphabet soup
to recognize the problem	to protect our constitutional freedoms
rulemaking	centralized power

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz

1. As bureaucracy grows, _____ diminishes:

- a) power;
- b) population;
- c) national debt;
- d) individual freedom.

2. Which US President aimed to shift lawmaking power out of Congress and into the hands of a professional class of government workers:

- a) Richard Nixon;
- b) Jimmy Carter;
- c) Woodrow Wilson;
- d) Franklin Roosevelt.

3. How many pages did career government officials add to the Affordable Care Act of 2009:

- a) 2 500;
- b) 5 000;
- c) 7 500;
- d) 10 000.

4. JFK's presidency produced an alphabet soup of new government programs that vastly expanded the administrative state:

- a) true;
- b) false.

5. Which of the following holds the legislative powers of the United States:

- a) the Supreme Court;
- b) the White House;
- c) Congress;
- d) all of the above?

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–10). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. And, of course, you'd be right – _____. Monarchy is making a comeback – though not in the way you think.
2. This regime is called the “administrative state.” Its little kings are unelected _____, officially known as “_____,” “_____,” or even “_____.”
3. Many farmers in California lost their livelihoods because _____ decided that the delta smelt (a tiny fish) was more important than the farmers' water supply.

4. “All legislative Powers _____ shall be vested in a Congress of the United States, which shall _____ a Senate and House of Representatives.”
5. This means only Congress can make the nation’s laws. Congress thus cannot _____ that power to a bureaucracy. And that’s how America operated for most of its first hundred years.
6. Wilson was _____ before he moved into politics and eventually became president in 1912. A _____ “progressive reformer,” he was impatient for power.
7. Consider, for example, the Affordable Care Act of 2009 – _____ “Obama Care.”
8. First, Congress should actually do its job and _____ the laws it passes. Don’t hold your breath.
9. Second, the courts should do *their* job. They must follow the law. That means _____, including our right to representative government. No more bureaucratic rule-making.
10. As the Founders would have said, “_____.”

5. Listen to the text and make a script of the text.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ХТО НАЙПОТУЖНІШІ ЛЮДИ В АМЕРИЦІ?

Філіп Гамбургер

Якби хтось запропонував вам американцям відмовитись від представницького уряду і повернутися до правління королів, ви сміялися б. «Це Америка», – скажете ви. «У нашій революції ми позбулися монархії». І, звичайно, ви матимете рацію, але

лише до певної точки. Монархія повертається – хоча і не так, як ти думаєш. Дозволь пояснити. Король – це одна людина. Позбудься його, і ти можеш повернути свободу. Але що ви робите, коли нацією стали керувати тисячі маленьких королів – майже верховних у своїх спеціалізованих феодальних властях – які мають величезну владу над вашим життям, настільки, наскільки це міг би мати король? Гарне запитання, адже саме з цим ми стикаємось. Цей режим називається «адміністративною державою». Її маленькі королі – це необрані «бюрократи», офіційно відомі як «адміністратори», «секретарі» або навіть «царі». І, не помиляйся, вони дуже потужні. Їхні рішення впливають на нас щодня. FDA, FCC, SEC, тощо. Складіть майже будь-які три–чотири випадкові листи, і найімовірніше, ви натрапили на державний орган. Ці агенції та люди в них формують наше життя – часто в гірший бік. Багато фермерів у Каліфорнії втратили засоби до існування, оскільки Служба рибного господарства та дикої природи вирішила, що запах дельти (крихітна рибка) є важливішим за водопостачання фермерів. Це рішення могло бути правильним, а може бути помилковим. Я просто кажу, що рішення повинні були ухвалювати наші законодавці, підзвітні нам на наступних виборах. Ці фермери належать до мільйонів працюючих людей, яких безпосередньо постраждала адміністративна держава. І ще багато мільйонів зазнали непрямих збитків – таких, як усі, хто занепав навіть започаткувати свій бізнес мільярами бюрократичної тяганини. Це не аргумент проти державного регулювання як такого, а проти регулювання, накладеного чиновниками, а не нашими обраними законодавцями, яких ми можемо притягнути до відповідальності на наступних виборах. Ось більша небезпека: із зростанням бюрократії свобода особистості зменшується. Як ми потрапили в цю халепу? І, що ще важливіше, як нам з цього вийти? Засновники Америки визнали проблему. Їм не подобалося, коли їм говорили, що робити люди, за яких вони не голосували. Вони вбудували всі види захисту в Конституцію США, починаючи з першого її рядка після Преамбули: «Усі надані тут законодавчі повноваження наділяються Конгресом США, який складається з Сенату

і Палати представників». Усі законодавчі повноваження, а не деякі. Це означає, що лише Конгрес може ухвалювати національні закони. Таким чином, Конгрес не може позбавити себе цієї влади бюрократії. І саме так Америка діяла протягом більшої частини перших ста років. Це змінилося, коли багато американців, наприклад Вудро Вільсон, полюбили централізовану бюрократичну владу. Вільсон був професором університету до того, як перейти до політики і, врешті-решт, став президентом у 1912 році. Самовизначений «прогресивний реформатор», він нетерпляче ставився до влади. Він не був зацікавлений переконувати американський народ перейти до його точки зору – це займе занадто багато часу. Тож натомість він мав на меті перекласти законодавчу владу з Конгресу в руки професійного класу державних службовців – іншими словами, чиновників. Франклін Рузвельт (який працював у кабінеті Вільсона) вдосконалив бачення свого наставника, коли став президентом. Для нього, як і для Вільсона, було декілька проблем, які адміністративна влада не могла вирішити. Президентство ФРД створило алфавітний суп нових урядових програм, що значно розширило адміністративний стан. І з тих пір він виріс ще більш різко. Конгрес все ще ухвалює закони. Але бюрократія залишає за собою заповнення прогалів. І ці прогалини можуть бути величезними. Розглянемо, наприклад, Закон про доступну медичну допомогу 2009 року – те, що стало відомим як «**Обама Обама**». Сам законопроект складав понад 2 500 сторінок, але Конгрес залишив багато не уточнених. Отже, кар'єрні урядовці – ніким не обрані – пішли на роботу. А до 2013 року було додатково 10 000 сторінок нормативних актів. Отже, як нам стримати цих безликих монархів? По-перше, Конгрес повинен фактично робити свою роботу і нести відповідальність за закони, які він ухвалює. Не затримуйте дихання. Але вони, принаймні, могли б це зробити: Конгрес повинен припинити юридичну недоторканність бюрократів, які зловживають своєю владою. Якщо вони знають, що на них можна подати позов, вони стануть набагато більш тверезими щодо встановлення правил, за якими повинні жити інші. По-друге, суди повинні робити свою роботу. Вони повинні

дотримуватися закону. Це означає захист наших конституційних свобод, включаючи наше право на представницький уряд. Більше ніякого бюрократичного нормотворчості. І, нарешті, ми маємо робити свою справу. Ми повинні відстоювати свою свободу – під час бесіди, в Інтернеті та в судах. Ми не хочемо, щоб нами правив король – або тисячі маленьких королів. Як би сказали Засновники, «Жоден регламент без представництва». Я Філіп Гамбургер, професор права в Колумбійській юридичній школі та президент Альянсу нових громадянських свобод університету Прагер.

ARE GMOS GOOD OR BAD?

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you are going to listen to is “Are GMOs good or bad?” Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Then, support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/are-gmos-good-or-bad/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Please explain how you understand them and give synonyms.

to expose seeds to	nutritious food
to be incorporated into	commercial farming
livestock	“organic” food
soybeans	genes
DNA biotechnology	genetically modified organism
seeds	Monsanto
sexual reproduction	creature
domestication of animals	nutritious food
fragments of DNA	vitamin deficiency
human genome	to go blind

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. Which of the following organizations say the genetically modified food available today is safe – without reservation:

- a) the World Health Organization;
 - b) the European Commission;
 - c) the Society for Toxicology;
 - d) all of the above.
2. The first comprehensive study of genetically modified crop performance reported which of the following:
- a) GM crops reduced pesticide use by 37 %;
 - b) GM crops were found to cause cancer;
 - c) GM crops significantly decreased farmer profits;
 - d) GM crops need to be banned.
3. Golden Rice alone has the potential to end all vitamin A deficiency:
- a) true;
 - b) false.
4. Why has no country has approved Golden Rice for commercial farming:
- a) it isn't profitable;
 - b) there are safety concerns;
 - c) it is approved to be commercially farmed in three countries?
 - d) It's genetically modified.
5. What is the biggest killer of children in the world today:
- a) vitamin A deficiency;
 - b) vitamin B deficiency;
 - c) vitamin C deficiency;
 - d) vitamin D deficiency?

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–10). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. We are all _____, all 7 billion of us and every other creature on earth produced by sexual reproduction.

2. Throw in bogus, Hollywood-inspired terms like Franken Foods, Killer Tomatoes, and Terminator Seeds, and you have the makings of one of the most _____ in the history of anti-science campaigns.

3. Bacteria routinely carry fragments of DNA from one species to another, and that DNA is sometimes incorporated _____ of the host species.

4. Why _____ wouldn't we harness this _____ to improve the makeup of our food and fiber crops?

5. It would be at least three times that _____ in many countries – bans and restrictions that are irrational, anti-science, and terribly harmful to the world's poor.

6. How many people know, for example, that the Durum Wheat used to make most of our pasta had its DNA modified by exposing seeds to _____?

7. First, let's remember that these companies are _____; they are trying to make better seeds for agriculture.

8. Recently _____ of genetically modified crop performance reported some surprising numbers.

9. In addition, new varieties of GM crops offer _____ that are not present in the conventional varieties of crops.

10. In fact, _____ lack of vitamin A is _____ in the world today.

11. So, while children continue _____, the anti-GMO crowd celebrates a victory. And we're supposed to be angry at Monsanto?

12. Most _____ of our livestock are fed _____, and most of our prepared foods contain GM ingredients.

5. Listen to the text for the second time and make a script of the text.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find

and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ГМО ДОБРИЙ АБО ПОГАНИЙ?

Патрік Мур

Ми всі генетично модифіковані організми, нас усіх 7 мільярдів і будь-яка інша істота на землі, що утворюється шляхом статевого розмноження. Я вказую на це, оскільки «генетично модифікований» став навантаженим терміном, який зловживають для опису біотехнології рекомбінантних ДНК, одного з найважливіших технологічних досягнень в 10000-річній історії сільського господарства. Викиньте підроблені, натхненні Голлівудом терміни, такі як Franken Foods, Killer Tomatoes та Terminator Seeds, і у вас є задатки однієї з найбільш безпідставних антинаукових кампаній в історії антинаукових кампаній. Ми модифікували генетику рослин і тварин з тих пір, як почалося землеробство та одомашнення тварин. Активісти проти ГМО заперечують: «Природа ніколи не переміщує ДНК від одного виду до іншого; тому ГМО є «неприродними»». Не так. Гени переміщуються за межі видів з самого початку життя. Бактерії регулярно переносять фрагменти ДНК від одного виду до іншого, і ця ДНК іноді включається в гени виду господаря. Цей випадковий рух генетичного матеріалу був однією з рушійних сил у розвитку видів. Наприклад, геном людини має 70 % своїх генів спільно з морським їжаком. Чому б нам не використати це природне явище, щоб покращити склад продовольчих та клітковинних культур? Сьогодні 18 мільйонів фермерів у 28 країнах вирощують генетично модифіковані культури на площі 448 мільйонів гектарів, 12 % сільськогосподарських угідь у світі або приблизно на тій самій площі, що й усі посіви США. Було б принаймні три рази, якби не заборони та обмеження у багатьох країнах – заборони та обмеження, які є ірраціональними, антинауковими та страшенно шкідливими для бідних у світі. Кожна достовірна наукова, медична та харчова організація у світі заявляє, що генетично модифікована їжа, яка сьогодні є безпечною – без застережень. Сюди входять

Світова організація охорони здоров'я, Європейська комісія та Товариство токсикологів. Скільки людей знає, наприклад, що тверда пшениця, яка використовувалась для виготовлення більшості наших макаронних виробів, модифікувала ДНК, піддаючи насіння гамма-випромінюванню високого рівня? І маркування не потрібне! Але як щодо тих нібито злих насінницьких компаній, таких як Monsanto? Хіба вони не намагаються «контролювати продовольство у світі?» По-перше, пам'ятаймо, що ці компанії не є виробниками зброї та наркокартелями; вони намагаються зробити краще насіння для сільського господарства. По-друге, насінневі компанії не вирішують, яке насіння садити; фермери приймають це рішення. Справа в тому, що ці компанії зробили величезне благо. Мільйони людей мають поживну їжу завдяки своїй інноваційній роботі, яка також зменшила використання пестицидів. Нещодавно перше всебічне дослідження показників генетично модифікованих культур повідомило про деякі дивовижні цифри. У середньому ГМ-культури збільшили врожайність на 22 %, зменшили використання пестицидів на 37 % та збільшили прибуток фермерів на 68 %. Крім того, нові сорти ГМ-культур пропонують харчові переваги, яких немає у звичайних сортах культур. Найвідоміший з них – Золотий рис, ГМ-сорт рису, який, на відміну від звичайного рису, має в зерні бета-каротин. Людський організм перетворює бета-каротин у вітамін А. Без достатньої кількості вітаміну А діти сліпнуть, і багато людей помирає – близько 2 мільйонів щороку в бідних країнах Африки та Азії. Насправді нестача вітаміну А є найбільшим вбивцею дітей у світі сьогодні. Винайдений 15 років тому, лише Золотий рис може покласти край усім нестачам вітаміну А. Проте рух проти ГМО категорично проти цього лише тому, що це ГМО. Як результат, жодна країна не схвалила «Золотий рис» для ведення товарного господарства. Отже, поки діти продовжують сліпити та вмирати, натовп проти ГМО святкує перемогу. І ми маємо сердитися на Монсанто? Настав час припинити дискусію щодо безпеки генетично модифікованих культур та продуктів харчування. Сьогодні майже все наше пиво, вино, сир та йогурти виготовляються з ГМ-дріжджів та культури. Більшість

худоби годується генетично модифікованою кукурудзою та соєю, а більшість приготованих продуктів містять ГМ-інгредієнти. Ось просте рішення: людям, які хочуть повірити, що в ГМ-рослинах є щось зловісне чи нездорове, варто купувати їжу, яка має маркування «не ГМ», або платити більше за так звану «органічну» їжу. Решта ми, ті, хто сприймає науку, можемо вести здорове і продуктивне життя. Я Патрік Мур, співзасновник Greenpeace, з університету Прагер.

TREES ARE THE ANSWER

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Trees are the answer”. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/trees-are-the-answer/>.

2. Match the words from the box with the correct variants of translation. Give synonyms and your variants of translation.

renewable and sustainable material	the forest industry
microcrystalline cellulose	farmland
ecosystem	biodiverse natural forest
habitat for threatened species	professional environmentalists
deforestation	tree huggers
forestry	replanting a forest
threatened species	repulsion
a lumberyard	environmentalist

3. Listen to the text for the first time and do the quiz

- What is our most abundant renewable energy resource:
 - solar power;
 - wind power;
 - hydroelectric energy;
 - none of the above.
- What makes up about 90 % of all the living biomass on the Earth:

- a) corn;
- b) manure;
- c) trash;
- d) trees.

3. What is deforestation:

- a) harvesting a forest;
- b) harvesting and then not replanting a forest;
- c) selling trees as lumber;
- d) replanting a harvested forest?

4. A landscape of pasture with sheep peacefully grazing or a wheat-field waving in the wind are examples of what:

- a) agriculture;
- b) harvesting;
- c) deforestation;
- d) forestry?

5. There is the same area of forest in the U.S. and Canada today as there were 100 years ago:

- a) true;
- b) false.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–10). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. What is the most _____ material with which to build our homes? How can we turn some of the CO₂ we're putting into the atmosphere into an asset?

2. Some are obvious like wood and paper and many not so obvious like _____, a key ingredient in many medicines.

3. The other group emphasizes the value of forests as _____ to provide a _____ for threatened species.

4. Before I explain how, I need to define two terms: The first is _____ "forestry," which _____ means the _____ of forests.

5. But what we are really doing is sending a signal to _____ to plant more trees to produce more _____ to supply the demand in the _____.

6. _____ sounds like a bad word – and it can be – but usually it’s not.

7. The second _____ about forestry is the tendency to judge landscapes by how they look to our eyes.

8. We don’t react this way to a _____ with sheep peacefully grazing or a _____ in the wind.

9. There is the same _____ in the U.S. and Canada today as there was 100 years ago.

10. The correct position, from a purely _____, is to grow more trees, the world’s most abundant _____, and use more wood.

5. Listen to the text and make a script of the text.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names, and topical words.

ДЕРЕВА – ВІДПОВІДЬ

Патрік Мур

Для всіх майбутніх управителів землі – і це всі ми – ось короткий тест. Що є найбільш відновлюваним та стійким матеріалом, за допомогою якого можна будувати наші будинки? Як ми можемо перетворити частину CO₂, який ми вносимо в атмосферу, на користь? І як ми можемо зробити світ красивішим та зеленішим? Відповідь на всі ці питання – ... дерева. Деревя становлять близько 90 % усієї живої біомаси на Землі. А ліси служать домом для більшості видів на планеті. Ми використовуємо тисячі продуктів – багато щодня, які надходять з дерев. Деякі з них очевидні, як дерево та папір, а багато не дуже очевидні, як мікрокристалічна целюлоза, ключовий інгредієнт багатьох ліків. У всякому разі, хто не любить дерева?

Проте дерева, особливо за останні кілька десятиліть, стали дуже суперечливими. Люди поділяються на два широкі табори. Одна група розглядає дерева як важливе джерело відновлюваних матеріалів та відновлюваної енергії. Ця група здебільшого віддає перевагу посадці дерев та використанню багатьох продуктів, отриманих з них. Інша група підкреслює значення лісів як екосистем для забезпечення захищеного середовища існування для видів, що перебувають під загрозою зникнення. Ця група воліє бачити ліси забороненими для комерційного використання. Суперечки між цими двома групами можуть стати досить гострими. Але ось позитивна новина: якщо ми зробимо це правильно, ми зможемо використовувати наші дерева і насолоджуватися ними. Перш ніж пояснити, як, мені потрібно визначити два терміни: перший – «лісове господарство», що означає створення, управління та використання лісів. Другий термін – «вирубка лісів», що означає постійну втрату лісів. Існує дві поширені помилки щодо лісового господарства. Перша помилкова думка полягає в тому, що лісове господарство, як практикує лісова промисловість, відповідає за вирубування лісів. Ми можемо думати, що купуючи деревину на лісозаготівлі, ми десь втрачаємо трохи лісу. Але те, що ми справді робимо, – це посилання сигналу на ринок, щоб посадити більше дерев, щоб виробити більше деревини, щоб забезпечити попит на лісозаготівлі. Він нічим не відрізняється від будь-якої іншої відновлюваної культури. Просто дерева дозрівають довше, ніж однорічні сільськогосподарські культури. Гігантська паперова компанія Voise Cascade займається посадкою дерев так само, як і їх збиранням. Ключовим моментом є не вирубка дерев, що спричиняє вирубування лісів. Вирубка лісів – це результат збирання лісу, а потім не пересаджування лісу або не дозволяючи йому відростати природним шляхом, що було б зроблено, якщо його просто залишити в спокої. Знищення лісів звучить як погане слово – і воно може бути – але переважно це не так. Усе це означає, що після збору дерев земля використовується для інших цілей. Найбільшою причиною вирубки лісів є сільське господарство, створення нових

сільськогосподарських угідь. Але фермерство важливо. Урешті-решт, у світі є сім мільярдів людей, яких потрібно годувати. Ще однією причиною вирубки лісів є звільнення міст. Колись Манхеттен був чудовим лісом. Зараз це чудове місто. Друга помилкова думка про лісове господарство – це тенденція судити про ландшафти за тим, як вони виглядають нашими очима. Ми легко робимо помилку, використовуючи своє відчуття того, що прекрасне, а що неестетичне, щоб судити про екологію землі. Це призводить до відштовхування при вигляді нещодавно зрубленого ландшафту, оскільки він виглядає спустошеним, зруйнованим і непривабливим. Ми не реагуємо таким чином на пасовищний ландшафт, де мирно пасуться вівці або пшеничне поле, що махає вітром. Проте обидва вони є прикладами вирубки лісів. Там, де колись був біорізноманітний природний ліс, зараз у нас є ранчо чи ферма. Іншими словами, ми судимо про книгу за обкладинкою та ототожнюємо красу з екологічним здоров'ям, а непривабливість – із руйнуванням природи. Ці враження змусили багатьох екологів підтримати вирубування меншої кількості дерев, ніби наші ліси зникають. Але вони ні. Сьогодні в США та Канаді є та сама площа лісу, що і 100 років тому. Якщо що, воно зростає. Це при тому, що чисельність населення зросла втричі. Але професійні екологи ніколи не задоволені. Вони поведуться так, ніби кожне дерево потрібно захищати, а продукти, які вони дають, непотрібні. Це дуже помилково. Правильна позиція, з чисто екологічної точки зору, полягає в тому, щоб вирощувати більше дерев – найпоширеніший у світі поновлюваний ресурс і використовувати більше деревини. Ми можемо зробити і те, і інше. Урешті-решт, ми всі обіймати дерева. Я Патрік Мур, співзасновник Greenpeace, з університету Прагер.

EKOONOMIKA / ECONOMICS

MINIMUM WAGE COST ME MY JOB

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Minimum Wage Cost Me My Job” by Simone Barron. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/minimum-wage-cost-me-my-job/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Please explain how you understand them and give synonyms.

a head-on collision	the profit margins
cautionary tale	the compensation model
to make really good money	the climbing wage
to plan work schedule	cost-saving measures
the minimum wage	to cut profit
the massive new expense	to pay somebody’s bills
a juggling act	the wage hike
to maximize one’s income	to reduce employee hours
a “fair wage”	to eliminate job
minimum wage laws	ivory-tower economist

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz:

1. When including tips, Ms. Barron would make on average _____ on a typical night prior to the wage hike:

- a) \$5 to \$10 dollars an hour;
- b) \$15 to \$25 dollars an hour;
- c) \$25 to \$50 dollars an hour;
- d) \$50 to \$75 dollars an hour.

2. By what percentage did the Seattle City Council raise the minimum wage in 2015:

- a) 28 %;
- b) 38 %;

- c) 48 %;
- d) 58 %?
- 3. Most restaurants have large profit margins:
 - a) true;
 - b) false.
- 4. What did Seattle restaurant owners do in response to the 2015 wage hike:
 - a) raised prices;
 - b) re-worked their menus;
 - c) created new compensation models;
 - d) all of the above?
- 5. Instead of the 18–20 % or more Ms. Barron used to earn on any check, she now earns a flat _____ on every check:
 - a) 4 %;
 - b) 14 %;
 - c) 24 %;
 - d) 34 %.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. It's a _____: it just is; you can't wish it away.

2. I _____ have _____ worked _____ in _____ in Seattle.

3. I wanted _____ to be a memorable one for my guests.

4. Well, hang on, because _____.

5. Seattle _____ restaurant _____ owners, _____, raised prices, reworked their menus, and created new compensation models.

6. Some did away with tips altogether, substituting _____ as a way of navigating the climbing wage.

7. Restaurants, _____, some _____ that _____, many family-owned, closed – including the ones I worked for.

8. So let me add this up for you: I make a lot less money now than I did before Seattle decided to do what was supposedly _____.

9. I used to have enough money to support my son's _____.

10. I still pride myself _____, but the incentive to go the extra mile is gone. There is no way to maximize my income.

11. How _____ is it fair to my friend, who _____ from busboy to sommelier

12. In New York City, raising the minimum wage to \$15 an hour _____.

5. Listen to the text and make a script of the text.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names, and topical words.

МІНІМАЛЬНА ЗАРОБОТА ВАРТІСТЬ МОЮ РОБОТУ

Сімона Баррон

Як і справедливий «прогресив», яким я був, я думав, що мінімальна заробітна плата 15 доларів є абсолютним благом. Потім у мене відбувся любовий зіткнення з реальністю. Це дивно в реальності: це просто так; ви не можете цього побажати. Тож ось моя попереджувальна казка. Понад три десятиліття я добре працював на сервері. Я працював у деяких дивовижних, нагороджених ресторанах у Сіетлі. Я одержував задоволення від роботи, познайомився з чудовими людьми і заробляв по-справжньому непогано. Я не заробляв багато за годину – це правда, але в моєму бізнесі магія полягає в підказках. Типової

ночі я заробляв би в середньому від 25 до 50 доларів на годину. Повірте, я заробив це. Я пишався своєю роботою. Я хотів, щоб кожен досвід обіду став незабутнім для моїх гостей. Я також любив свою роботу з цієї причини: я мав гнучкість. Я міг спланувати свій графік роботи. Для мене це було дуже важливо, бо в мене народився син. Це було гарне життя. Потім, у 2015 році міська рада Сіетла підняла мінімальну заробітну плату з 9,47 до 15 доларів на годину – підвищення на 58%! Чудово підходить для робочого жорсткого, чи не так? Ну, тримайся, бо ось містер Реаліті. Власник бізнесу, людина, яка підписує чеки, повинен знайти спосіб оплатити ці величезні нові витрати. Для Walmart, Microsoft або великої мережі ресторанів це може не становити проблем. Для власника місцевого ресторану це кошмар. Усупереч поширеній думці, більшість ресторанів не мають великої норми прибутку. Насправді більшість із них тонкі як бритви. Власники ресторанів у Сіетлі, зіткнувшись із цим шоком для своєї суті, підняли ціни, переробили своє меню та створили нові моделі компенсацій. Деякі взагалі відмовилися від чайових, замінивши фіксовану плату за послугу як спосіб орієнтування на заробітну плату. Ця зміна моделі перекидання призвела до вбивства в моїй кишеньковій книжці. Зростання заробітної плати не покрити втрату чайових. І, звичайно, вони скорочують робочий час і допоміжний персонал. Але для багатьох закладів жоден із цих заходів із економії коштів не спрацював. Ресторани, деякі з яких працювали десятки років, багато сімейних, закриті, зокрема ті, у яких я працював. Гарні сервери не ростуть на деревах, і я зміг взяти інтерв'ю в іншому дивовижному ресторані. Потім, перш ніж я навіть зміг підтвердити співбесіду, це теж теж закрилося. Ця сама причина – мінімальна заробітна плата 15 доларів знизилася їх прибуток нанівець. Тож дозвольте мені до вас це скласти: зараз я заробляю набагато менше грошей, ніж до того, як Сіетл вирішив зробити те, що, мовляв, відповідало моїм інтересам. Раніше я міг платити за своїми рахунками, коли вони надходили. Тепер це жонглювання. Раніше в мене було достатньо грошей на підтримку позакласної роботи мого сина. Зараз я часто просто кажу «ні». До підвищення мінімальної

зарплати я мав одну роботу й працював чотири дні на тиждень. Після підвищення заробітної плати я мав дві роботи, а працював шість. Завдяки своїм навичкам і культурі перекидання, я в середньому за будь-яким чеком отримував від 18 % до 20 % і більше. Зараз, замість чайових, я отримую рівних 14 %, частина збору за послугу розміром 20 %, яку власник ресторану фіксує на рахунку. Я все ще пишаюся тим, що надаю хороший сервіс, але стимул піти далі милі вже немає. Немає можливості максимізувати свій дохід. І яка відповідь Сіетла на мою проблему? Знову підняти мінімальну зарплату! «Прогресивна» ідея полягає в тому, що ви повинні мати змогу заробляти «справедливу заробітну плату». Але якщо у вас немає роботи або ви працюєте більше за меншу ціну, як це справедливо? Як чесно щодо мого друга, який пройшов шлях від ковбоя до сомельє (вишукана назва людини, яка керує винною картою ресторану)? Він втратив роботу, коли його ресторан закрився через збільшення мінімальної зарплати. Або мій колишній начальник, який перейшов шлях від кухаря до власника не зміг пережити подвійного удару закону про мінімальну заробітну плату та коронавірусу? І це не просто «проблема Сіетла». У Нью-Йорку підвищення мінімальної заробітної плати до 15 доларів на годину підштовхнуло ресторанну галузь до рецесії. Щоб утриматися на плаву, 75 % власників скоротили робочий час, а 47 % ліквідували робочі місця. Сан-Франциско в тому самому човні. Закони про мінімальну заробітну плату можуть стати переможцем для прогресивних політиків та економістів із слонової кістки, але він програє тим, хто з нас повинен жити з наслідками. Якщо справедливі люди не промовлять, ці наслідки лише погіршуватимуться, оскільки більшість штатів, а може навіть і федеральний уряд, піддаються помилковій обіцянці підвищення мінімальної заробітної плати. Я Симона Баррон, член Альянсу повних службовців, з університету Прагер.

THE MARKET WILL SET YOU FREE

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “The Market Will Set You Free” by Andy Puzder. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/the-market-will-set-you-free/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Please explain how you understand them and give synonyms.

a simple, inescapable fact	let it be noted
the world’s economic output	hockey stick chart
a modern free market	a benefit
a sharp rise	to release from
period of economic expansion	extreme poverty
the unprecedented decline in pove	significant tax cuts
a promoter of human prosperity	to conduct the research
standard of living	fortuitous coincidence
capitalist economy	world’s largest economy
a backwoods colony	limited free-market policy
telling chart	unprecedented global prosperity
health outcome	economic growth

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz

1. There is no substitute for free-market capitalism as a promoter of _____:

- socialism;
- poverty;
- human prosperity;
- indentured servitude.

2. What is considered the best measurement of a country’s standard of living:

- its census tally;

- b) its GDP;
- c) the size of its trade deficit;
- d) its total percentage of people on government programs?

3. Capitalism turned the United States from thirteen backwoods colonies into the world's largest economy:

- a) true;
- b) false.

4. In 1820, 94 % of people lived in extreme poverty. Thanks to capitalism, by 2015, that number had declined to _____:

- a) 39.6 %;
- b) 29.6 %;
- c) 19.6 %;
- d) 9.6 %.

5. Since 1990, what has declined significantly with the decline of socialism:

- a) hunger;
- b) poverty;
- c) child mortality;
- d) all of the above.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. But when _____, he's not going to look away.

2. The numbers on the Y axis are dollars – all of them, _____.

3. GDP is considered the best measurement of _____.

4. "That's not capitalism; _____ the Industrial Revolution."

5. ...capitalism turned the United States from _____.

6. Japan, too, shot up after World War II – surpassing Western Europe for the first time after the US helped the Japanese transition to _____.

7. China did likewise after the Chinese _____ and implemented some limited free market policies.

8. But _____ also greatly benefited.

9. Thanks to capitalism, by 2015 that number had declined to 9.6 % – single digits _____.

10. If we combine the Angus Maddison _____ and the World Bank data on extreme poverty.

11. One more chart: Johan Norberg, a Swedish economic historian, shows us _____ when they work in a free market economy.

12. Kennedy didn't believe _____.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names, and topical words.

РИНОК УСТАНОВИТЬ ВАС БЕЗКОШТОВНО

Енді Пудер

Енді Пудер Подивись це уважно ... Джонатан Хайдт, відомий психолог Нью-Йоркського університету, називає це «найважливішим графіком у світі». Чому він так говорить? Тому що він знає, що цей графік відкриває простий, неминучий факт: капіталізму вільного ринку як засіб процвітання людини не можна замінити. Зазначимо, що Гайдт не є ідеєю консерватора. Але коли вагомі докази дивляться йому в обличчя, він не збирається відводити погляд. Графік базується на дослідженнях, проведених покійним британським економістом Ангусом Меддісоном. Цифри вздовж осі X – роки, їх дві тисячі. Цифри на осі Y становлять долари – усі вони розділені на кількість людей на планеті. Це так званий ВВП на душу населення, який є

світовим обсягом виробництва, поділений на його населення. ВВП вважається найкращим виміром рівня життя країни. І в цьому разі світовий рівень життя. Часто, коли я показую цей графік студентам, я одержую такий коментар: «Це не капіталізм; це просто вплив промислової революції». Тож я показую їм ще одну діаграму проєкту Меддісон. Цей розбиває хокейну палицю ВВП на регіони. Як бачите, існує ціла низка хокейних ключок. Але зауважте, що вони не піднімаються одночасно. Сполучені Штати зросли першими. Чому? Ну, за дуже випадковим збігом обставин, 1776 рік був свідком як підписання нашої Декларації про незалежність, так і публікації книги «Багатство народів» шотландського економіста та філософа Адама Сміта. У своїй книзі Сміт пояснив, як створити сучасну капіталістичну економіку на вільному ринку й вигоди від цього. Мудрі засновники Америки сприйняли принципи Сміта близько до серця, і лише за 100 років – як мигнути очі історично – капіталізм перетворив США з тринадцяти глухих колоній на найбільшу економіку світу. І з тих пір воно обіймає цю посаду. Західна Європа також вистрілила, але пізніше. Вона неухильно зростала під час промислової революції, а потім різко піднялася після Другої світової війни, коли між кінцем війни та серединою 1960-х років вона повністю охопила вільний ринок. Японія теж вибухнула після Другої світової війни, перевершивши Західну Європу вперше після того, як США допомогли переходу Японії до демократії та капіталістичної економіки на вільному ринку. Східна Європа вилетіла після звільнення від Радянського Союзу й соціалізму в 1991 році. Китай зробив так само після того, як китайці відійшли від суворого соціалізму і ввели обмежену політику вільного ринку. Можна лише уявити, де б зараз знаходився Китай, якби його лідери повністю розв'язали сили вільного ринку. Зокрема, у цей період економічної експансії заможні ставали заможнішими. Це завжди трапляється, коли створюється нове багатство. Але середній клас та бідні також мали велику користь. Ось ще одна показова таблиця. Цей – від Світового банку. У 1820 р. 94 % людей жили в умовах крайньої бідності. Завдяки капіталізму до 2015 року ця кількість зменшилась до 9,6 % – одноцифрових цифр уперше в історії

людства. Зараз це все ще занадто багато, але якщо ми збираємося ще більше зменшити кількість, нам потрібно зрозуміти, що спричинило занепад: капіталізм вільного ринку. Якщо поєднати таблицю хокейних ключок Ангуса Меддісона та дані Світового банку про крайню бідність, то ми одержимо щось цілком дивовижне: безпрецедентне глобальне процвітання й безпрецедентне зниження рівня бідності в усьому світі за останні 200 років. Це капіталізм у двох словах. Ще одна діаграма: Йоган Норберг, шведський історик економіки, показує нам, наскільки добре переживають люди, працюючи у вільній ринковій економіці. З 1990 року голод, бідність, неписьменність і дитяча смертність значно зменшились із занепадом соціалізму. Усе це сталося, коли ми додали до світу ще два мільярди людей. Набагато більше людей; набагато менше бідності. Кращі результати для здоров'я; менше помирає немовлят. Ось що може зробити економічна свобода – капіталізм. Президент Джон Кеннеді, демократ, сказав, що це найкраще, обговорюючи аргументи щодо значного зниження податків у 1963 році. Він сказав: «Наплив піднімає всі човни». Кеннеді не вірив, що бідні багатіють лише тоді, коли багаті бідніють. Він вірив, що всі можуть збагатитися завдяки економічному зростанню. Історія показала, що він мав рацію. Уся ця суперечка про капіталізм проти соціалізму є зворотною: не ті, хто виступає за капіталізм на вільному ринку, повинні виправдовувати свої дії. Швидше, тим, хто виступає за соціалізм або будь-яку його форму, потрібно багато пояснити. Я Енді Пуддер з університету Прагера.

PUBLIC PENSIONS: AN ECONOMIC TIME BOMB

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Public Pensions: An Economic Time Bomb” by Andy Puzder. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/public-pensions-an-economic-time-bomb/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

public pension liabilities	hard-earned money
to pay off someone's debts	lifetime payment
to phase them out	the public sector
payouts	retirement benefits
self-perpetuating	public-sector unions
donation	high salaries
unfunded pension liabilities	household
the Federal Reserve	to teeter on the edge
a time-tested political strategy	generous pensions
risky investments	to raise taxes dramatically
pie-in-the-sky stuff	sustainable
public workforce	to receive retirement benefits

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. Major American companies have taken steps to phase out pensions because _____:

- a) the taxes on them have become too complicated;
- b) older employees want other types of benefits instead;
- c) they are too expensive;
- d) European companies have mostly phased them out already.

2. How many retired public employees are receiving pensions of over 100 000 dollars per year in California:

- a) 32,000;
- b) 42,000;
- c) 52,000;
- d) 62,000?

3. A retired New York City sanitation worker is getting \$35,000 per year in pension payouts:

- a) true;
- b) false.

4. How much in unfunded liabilities do State and local governments across the U. S. openly admit to:

- a) 1.4 trillion dollars, or 11,000 dollars per household;

- b) 2.4 trillion dollars, or 21,000 dollars per household;
- c) 3.4 trillion dollars, or 31,000 dollars per household;
- d) 4.4 trillion dollars, or 41,000 dollars per household.

5. We can turn the odds of state and local governments going into bankruptcy due to public pension liabilities with _____:

- a) public pressure;
- b) discipline;
- c) common sense;
- d) all of the above.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. I want to talk to you about three words that should _____, especially if you're young: public pension liabilities.

2. But that's the reason this is so scary – _____.

3. A pension is a _____ to someone after they retire.

4. However, pensions still live on in the public sector – _____ – and they're eating city and states' budgets alive.

5. Over decades, politicians have promised trillions of dollars in _____.

6. In California, more than 62,000 _____ are receiving pensions of over \$100,000 per year.

7. But currently, many cities are, in effect, paying for _____ at the same time: the department that's working now and, because people are living longer, a generation or two of retirees.

8. These arrangements not only promise high salaries in the short-term, but they also hide the payments that _____ when it will be much too late.

9. “Unfunded” means dollars that have been promised, but there’s no _____.

10. They use a _____: they lie.

11. We can, however, turn the odds in our favor – with public _____.

12. These plans also have the _____.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ГРОМАДСЬКІ ПЕНСІЇ: ЕКОНОМІЧНА ЧАСОВА БОМБА

Жошуа Раух

Я хочу поговорити з вами про три слова, які повинні вас налякати, особливо якщо ви молоді: зобов’язання щодо державної пенсії. Гарзд, я знаю, що у вас, мабуть, близько сотні речей, які вас турбують, і зобов’язання щодо державної пенсії, ймовірно, не одні з них. Але це причина, через яку це так страшно – адже майже ніхто не звертає уваги. Якщо ти не в порядку з тим, що твоє місто їде повним Детройтом і не дає більше своїх зароблених грошей на погашення чужих боргів, залишайся зі мною. То що таке державне пенсійне зобов’язання? Пенсія – це гарантована довічна виплата комусь після виходу на пенсію. Раніше пенсії були великою справою в приватному секторі. Вони були в кожній великій американській компанії. Але вони стали занадто дорогими, і компанії вжили заходів для їх поступового припинення. Проте пенсії все ще живуть у державному секторі – серед службовців уряду – і вони живими харчуються бюджетами міст та штатів. Натомість усе більше грошей, які можуть піти на зниження податків чи покращання послуг, відкладають убік для оплати цих пільг. Чому це відбувається? Протягом десятиліть політики обіцяли державним

працівникам трильйони доларів пенсій. Сюди входять поліція, пожежники, вчителі, міські й державні чиновники. Ви називаєте державну роботу, і з нею пов'язана пенсія. Тепер ви можете поставити запитання: «Наскільки великі ці виплати?» Багато пенсій досить великі. У Каліфорнії понад 62 000 пенсіонерів, які отримують пенсію, отримують пенсію на суму понад 100 000 доларів на рік. Іноді це навіть божевільніше. Відставний санітарний працівник Нью-Йорка отримує 285 000 доларів на рік. Відставний адміністратор округу в Каліфорнії отримує понад 400 000 доларів на рік. Пам'ятайте, що це гарантовані довічні щорічні виплати. Зараз ми любимо своїх державних службовців. Вони виконують життєво важливу роботу для наших місцевих громад й суспільства загалом. Вони заслуговують конкурентоспроможних виплат та пенсій. Але на сьогодні багато міст фактично платять за кілька державних департаментів одночасно: департамент, який працює зараз, і, оскільки люди живуть довше, покоління – два пенсіонерів. Система зводиться до самовпевненої, корумпованої каруселі. Профспілки державного сектору надають великі пожертви кандидатам, які потім відповідають за переговори про те, скільки ваших грошей надходить працівникам державного сектору. Ці домовленості не лише обіцяють високу зарплату в короткостроковій перспективі, але вони також приховують виплати, які будуть сплачуватися в майбутньому, коли буде занадто пізно. Результати передбачувані. Державні органи та органи місцевого самоврядування США відкрито визнають 1,4 трильйона доларів нефінансованих пенсійних зобов'язань, або 11 000 доларів на домогосподарство. «Нефінансований» означає обіцяні долари, але фактичних грошей у банку немає. І це лише сума, яку вони визнають. Реальна цифра, за даними Федерального резервного резерву, набагато більша – близько 4 трильйони доларів, або 32 000 доларів на домогосподарство. Пенсії вже встигли збанкрутувати такі міста Каліфорнії, як Сан-Бернардіно та Валлехо. І весь штат Іллінойс балансує на краю. То як політикам це вдається? Вони використовують перевірену часом політичну стратегію: брешуть. Вони брешуть, кажучи, що можуть платити за все більш щедри пенсії – не

збираючи більше податків, а інвестуючи з «гарантованими» 7,5 % віддачею. Але це нонсенс. Усе менше й менше вірогідно, що вони з часом досягнуть своєї цілі 7,5 %, і їх інвестиційна поведінка – вливаючи все більше коштів у все більш ризиковані інвестиції – говорить про те, що вони це знають. Але якби вони використовували більш реалістичну оцінку, їм потрібно було б різко підвищити податки. І вони занадто люблять свою роботу за це. Проте ми можемо змінити шанси на свою користь – за допомогою громадського тиску, дисципліни й здорового глузду. Ось що повинно статися: По-перше, нам потрібно, щоб держава та органи місцевого самоврядування сумлінно звітували про непогашені зобов'язання: реальні цифри – використовуючи прибутковість 2–3 %, яку потребує обґрунтована фінансова звітність. Більше не пиріг у небі. Правда повинна шокувати виборців вимагати дій. По-друге, ми повинні якомога швидше поступово скасувати гарантовані пенсійні програми та запровадити 401 тис. планів. Плани 401К, якщо вони правильно розроблені, можуть забезпечити чудові та стійкі пенсійні виплати. Ці плани також мають перевагу в тому, що вони переносні. Якщо ви залишите державний сектор і підете працювати в приватний сектор, ви зможете взяти із собою гроші. Іншими словами, вам не потрібно бути замкненим на довічній державній роботі, щоб отримувати пенсійні виплати. Безпрограшний. Давайте припинимо поточну структуру пенсій у державному секторі й перейдемо до стійкого способу компенсації нашої державної робочої сили. Збережіть своє місто. Збережіть свою державу. Економте свої гроші. Я Джошуа Раух, професор фінансів у Стенфорді та старший науковий співробітник Інституту Гувера в університеті Прагера.

МЕДИЦИНА / MEDICINE

WHAT'S WORSE: VAPING OR SMOKING?

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “What’s worse: vaping or smoking?” by Caroline Kitchens. Give your ideas about what the main idea and topic of the

text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/whats-worse-vaping-or-smoking/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

the harmful chemicals	smoking-cessation product
anti-tobacco activists	life-saving innovation
substantial distinction	to inhale the vapour
combustion process	to release tar
an addictive drug	an oral cancer specialist
addictive substances	sensible regulation
potential risk	to kick nicotine addiction
epidemiologist	public health officials
anti-tobacco groups	application process
be forced out of business	e-cigarette prohibitionists
“better-safe-than-sorry” approach	yet-to-be-discovered danger
potential harms	ballpark

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. Who benefits from the introduction of e-cigarettes:
 - a) smokers, because they can smoke as much as they want;
 - b) nobody;
 - c) public health officials and anti-tobacco activists;
 - d) companies, which produce and sell e-cigarettes.
2. What e-cigarettes do not contain:
 - a) tobacco;
 - b) nicotine;
 - c) caffeine;
 - d) vapour?
3. Are e-cigarettes completely safe:
 - a) yes, they are really safe;
 - b) nothing is completely safe;
 - c) they need sensible regulation;
 - d) they are well researched?

4. Can e-cigarettes really reduce smoking-related deaths by 21 %:

- a) true;
- b) false.

5. What is going to happen to the companies producing the e-cigarettes in future:

- a) they will flourish;
- b) they will be forced out of business;
- c) they will return to smoking;
- d) nothing?

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. E-cigarettes are _____ smoking-cessation product yet invented.

2. Instead, a liquid _____ leaves is vaporized, and users of e-cigarettes inhale that vapor. Vapor, mind-you – not smoke.

3. This is significant because the real harm from tobacco comes from the combustion process, which releases _____ known as tar.

4. However, there is little evidence that nicotine alone is bad for you, making it similar to, say, caffeine – _____ used every day by millions of people.

5. “I love coffee, and I’m sure I could get caffeine if _____... but I would be paying a much different price in overall health [if I did].”

6. E-cigarettes are _____ so more research is needed, especially on long-term effects.

7. Many _____ former _____ smokers _____ have _____ to help them kick their nicotine addiction altogether.

8. “[E-cigarettes are] the first genuinely new way of _____ that has come along in decades... [They]

have the potential to help half or more of all smokers get off cigarettes.”

9. Instead, they push for laws and rules that equate the two products: _____, so e-cigarettes must also be bad.

10. While some of the biggest manufacturers _____ and navigate the regulatory mess, most small e-cigarette companies will be forced out of business.

11. They're actually _____ – who would make the switch if the e-cigarette market were allowed to flourish.

12. The government needs _____ for dealing with e-cigarettes – one that ensures basic standards but recognizes their relative safety and immense benefit to public health.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ЩО ГІРШЕ: ПУСКАТИ ПАР ЧИ ПАЛИТИ?

Кухні Каролайн

Уявіть, якби існувала альтернатива курінню сигарет. Уявіть, що ця альтернатива могла б допомогти мільйонам людей кинути палити, і вона отримала лише частину шкідливих хімічних речовин, які роблять сигарети. Ну, вам не потрібно це уявляти. Він існує. Електронні сигарети – найбільш інноваційний і перспективний продукт для відмови від куріння, який ще винайдений. Отже, представники охорони здоров'я й антитютюнові активісти всі прихильники цього рятівного нововведення, так? Насправді вони майже всі повністю проти цього. Чому? Тому що, неймовірно, вони не роблять істотної різниці між електронними сигаретами та справжніми сигаретами – хоча це абсолютно різні продукти. Почнемо з того, що електронні сигарети – це не сигарети. Вони не містять

тютюну. Натомість рідина, що містить нікотин, отриманий із листя тютюну, випаровується, і користувачі електронних сигарет вдихають цю пару. Випари, розум – не палити. Це важливо, оскільки справжня шкода від тютюну припадає на процес горіння, який виділяє сотні токсичних сполук, відомих як смола. Оскільки в електронних сигаретах немає тютюну й горіння, вони не виділяють смоли. Це робить їх, за даними британського Міністерства охорони здоров'я, щонайменше на 95 % менш шкідливими, ніж тютюнові сигарети. Електронні сигарети містять нікотин, наркотик, що спричиняє звикання. Проте є мало доказів того, що нікотин сам по собі шкідливий, що робить його подібним до, скажімо, кофеїну – наркотику, який щодня вживають мільйони людей. Бред Роду, фахівець із раку порожнини рота в Луїсвільському університеті, висловився так: «Я люблю каву, і я впевнений, що міг би отримати кофеїн, якби курив кавові зерна ... але я платив би набагато іншу ціну загального стану здоров'я [якщо б я це зробив]». Іншими словами, коли йдеться про речовини, що викликають залежність, такі як кофеїн або нікотин, шкідливими речовинами є не речовина, що викликає звикання; це спосіб доставки. Як сказав південноафриканський психіатр Майк Рассел щодо сигарет: «[Люди] палять за [нікотин], але вони вмирають від смоли». І знову ж таки, в електронних сигаретах немає смоли. Чи все це означає, що електронні сигарети повністю безпечні? Звичайно, ні. Ніщо не є повністю безпечним. Електронні сигарети є порівняно новою інновацією, тому потрібні додаткові дослідження, особливо щодо довгострокових наслідків. Також є місце для розумного регулювання для забезпечення безпеки споживачів. Але на відміну від звичайних повсякденних продуктів, будь-який потенційний ризик, який становлять електронні сигарети, набагато перевищує справжній – не потенційний – добро: рятуючи життя, забезпечуючи нікотин, яким насолоджуються курці, не доставляючи смертельних токсинів, які можуть їх убити. Багато колишніх курців з успіхом використовують електронні сигарети, щоб допомогти їм взагалі позбутися нікотинової залежності. Недавнє дослідження, проведене в опублікованому

рецензованим виданням Oxford Journal, Nicotine and Tobacco Research, заявило, що електронні сигарети можуть зменшити кількість смертей, пов'язаних із курінням, на 21 %. Це тисячі життів щороку. Джон Бріттон, епідеміолог, директор Центру вивчення тютюну та алкогольних напоїв у Ноттінгемі, ще більш оптимістичний: «[Електронні сигарети] – це перший справді новий спосіб допомогти людям кинути палити, який з'явився за десятиліття ... [Вони] можуть допомогти половині або більше всіх курців звільнитися від сигарет». Отже, знову ж таки, ви думаєте, чиновники охорони здоров'я та антитютюнові групи будуть робити все можливе, щоб заохотити курців перейти на електронні сигарети. Натомість вони наполягають на ухваленні законів і правил, які зрівнюють ці два продукти: сигарети погані, тому електронні сигарети теж повинні бути поганими. Станом на серпень 2016 року Адміністрація США з питань харчових продуктів і медикаментів постановила, що всі електронні сигарети повинні проходити тривалий та дорогий процес подання заявок. У підсумку цей процес може коштувати до 1 мільйона доларів за новий продукт. Хоча деякі найбільші виробники зможуть взяти на себе витрати й зорієнтуватися в безладі, що регулюється, більшість малих компаній, що продають електронні сигарети, будуть вимушені вийти з бізнесу. За меншої конкуренції електронні сигарети подорожчають, і багато людей знову повернуться до куріння. Заборонники електронних сигарет можуть думати, що використовують підхід «краще безпечно, – ніж шкода», щоб врятувати споживачів від якоїсь ще не виявленої небезпеки, але вони цього не роблять. Вони насправді загрожують мільйонам курців, котрі змінили б ситуацію, якщо б ринку електронних сигарет дозволили процвітати. Як писав Джо Носера, оглядач газети New York Times, «Прирівнювання куріння сигарет до вдихання електронних сигарет ... є величезною шкодою для здоров'я населення. За масштабом потенційної шкоди електронні сигарети навіть не знаходяться в тій самій точці, що й горючі сигарети. Вони можуть врятувати мільйони життів». Уряд повинен розробити нову парадигму поведження з електронними сигаретами – таку, яка забезпечує базові

стандарти, але визнає їх порівнянню безпеку та величезну користь для здоров'я населення. Якщо цього не сталося, більше людей загине. Уяви що. Я Керолайн Кухні з Інституту вулиці Р для університету Прагер.

WHAT'S WRONG WITH GOVERNMENT-RUN HEALTHCARE?

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is "What's wrong with government-run healthcare?" by Lanhee Chang. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/whats-wrong-with-government-run-healthcare/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

free / quality / government-run health care	Medicare for All
to get sick	a serious pain
skilled doctors	cutting-edge medical treatments
care without long delays	to upend all the advantages
to start from scratch	to make medical decisions
MRI machines	to qualify for cancer treatment
hip and knee replacements	cataract surgery
prescription drugs	arthritis
diabetes	ailments
to have a medical emergency.	non-urgent surgeries
to depress the search for new cures	biomedical research
to account for	the Mercatus study

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. Where is a person's best chance of finding quality health care:

- a) Canada;
- b) England;
- c) America;
- d) Sweden?

2. Government-run health care puts patients' medical decisions in the hands of _____:

- a) the patient;
- b) bureaucrats;
- c) the European Union;
- d) the United Nations?

3. It is projected that of Ontario, Canada's 2030 budget will go to health care:

- a) 33 %;
- b) 46 %;
- c) 58 %;
- d) 80 %.

4. In the United Kingdom, under its single-payer health care system, the National Health Service sharply restricts access to which of the following:

- a) hip and knee replacements;
- b) cataract surgery;
- c) prescription drugs for arthritis and diabetes;
- d) all of the above.

5. Medical breakthroughs rarely come from countries where the government controls health care:

- a) true;
- b) false.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. But before we consider _____ – and that's what this all boils down to – maybe we should ask a more basic question: What do we mean by "health care"?

2. Because if you get sick – and here, we’re talking major illness –or you’re in serious pain, you don’t just want health care;

3. Nobody from _____ for medical treatment. It’s almost always the other way around.

4. Because that’s what would have to happen if _____ to the government.

5. We hear a lot about _____, but it’s only fair we look at the downside.

6. That’s how it works in the United Kingdom under its _____.

7. In a January 2018 article in the New York Times, patients in _____ are described as having “to wait 12 hours before they are tended to.

8. That’s on top of what _____ on health care today.

9. “If you are going to go in this direction [Medicare-for-All]... the _____.”

10. In other words, in a few years, Ontario _____ anything except health care.

11. Discovering _____ is a profitable business – and thank goodness it is.

12. Single-payer, free health care, Medicare-for-All: they might sound great, _____, they ultimately produce a lot more harm than good.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ЩО НЕПРАВИЛЬНО З ДЕРЖАВНИМ РОБОТОМ ЗДОРОВ'Я?

Ленхі Чен

Політику дуже легко встати перед виборцями та сказати: «Охорона здоров'я – це право», а потім пристрасно виступати за «одного платника», «безкоштовне медичне обслуговування» чи “Medicare for All” – який би термін вони не вживали. Але перш ніж ми розглянемо заслуги уряду, який керує вашим медичним обслуговуванням – і ось до чого це все зводиться – можливо, нам варто поставити більш базове запитання: Що ми маємо на увазі під «охороною здоров'я»? Тому що якщо ви захворіли – а тут ми говоримо про серйозну хворобу – або у вас серйозно болить, ви не просто хочете одержати медичну допомогу; ви хочете якісну медичну допомогу. І де у вас найбільший шанс знайти це? Відповідь тут, в Америці. Для кваліфікованих лікарів, сучасних медичних процедур та догляду без великих затримок жодна інша країна не конкурує зі США. Навіть близько не. Ніхто з Техасу не їде до Канади на лікування. Майже завжди навпаки. Звичайно, у нашій системі охорони здоров'я є багато питань – і нам потрібно їх вирішити, – але чи справді ми хочемо використати всі переваги, які маємо, і починати з нуля? Тому що саме це мало б статися, якщо ми повністю передамо охорону здоров'я уряду. Отже, уявімо, що ми вносимо зміни. Ми багато чуємо про те, наскільки чудовою була б безкоштовна медична допомога, але справедливо, що ми дивимося на мінус. Перший – державне управління охороною здоров'я ухвалює медичні рішення від пацієнтів – це означає вас – і передає їх у руки чиновників. Наприклад, вони вирішують, скільки апаратів для МРТ буде доступно, або за яких умов ви можете зробити операцію на зворотному шляху або шунтування, або навіть чи ви маєте право на лікування раку. Ось як це працює в Сполученому Королівстві за його системою єдиного платника. Оскільки вона має обмежені ресурси, Національна служба охорони здоров'я (NHS) різко обмежує доступ до таких процедур, як заміщення тазостегнових суглобів і колін, хірургія катаракти й навіть відпускаються за рецептом ліки для лікування таких загальних захворювань, як артрит та

діабет. Якщо ви страждаєте від будь-якого з цих захворювань та багатьох інших у Великобританії, можливо, вам доведеться просто жити з болем. І будемо сподіватися, що у вас немає надзвичайної медичної допомоги. У статті за січень 2018 року в «Нью-Йорк Таймс» пацієнтам, які перебувають у невідкладних відділеннях Лондона, описано, що вони «повинні чекати 12 годин, перш ніж їм схильні. Коридори забиті ліжками, де лежать «немічні та похилі люди». Щоб вирішити ситуацію, «лікарням [було] наказано відкласти нетермінові операції до кінця місяця». Це навряд чи здається покращенням того, що ми маємо в США. Друга велика проблема систем з одним платником полягає в тому, що вони дорогі – насправді дорогі. Нещодавнє дослідження, проведене Центром Меркатуса при Університеті Джорджа Мейсона, показало, що система охорони здоров'я в стилі Берні Сандерса “Medicare-for-All” коштуватиме \$ 32,6 трлн доларів протягом десяти років. Це стосується того, що сьогодні федеральний уряд витрачає на охорону здоров'я. І це не новий номер. Інші дослідження виявили, що вартість приблизно в тому самому діапазоні. Отже, як би ми за це заплатили? Кеннет Торп, професор Університету Еморі та службовець політики у галузі охорони здоров'я в адміністрації Клінтона, чітко це проголошує: «Якщо ви збираєтеся йти в цьому напрямку [Medicare-for-All] ... збільшення податків буде величезним». Не лише для багатих, за оцінками Торпа, але й для працюючих американців і бідних. Чарльз Блахус, автор дослідження Mercatus, висловлюється так: «Навіть подвоєння всіх прогнозованих податків на доходи фізичних осіб та корпорацій буде недостатнім для фінансування цих додаткових федеральних витрат». І він вважає це консервативною оцінкою. Канада знає все про зростання витрат на охорону здоров'я. В Онтаріо, найбільшій провінції країни, ці витрати становили 46 % від усього бюджету у 2010 році. До 2030 року ця кількість, за прогнозами, становитиме 80 %. Іншими словами, через кілька років в Онтаріо буде мало грошей, щоб оплатити будь-що, крім охорони здоров'я. Нарешті, і, мабуть, найголовніше, керовані урядом системи пригнічують пошук нових засобів лікування. Витрати на біомедичні дослідження в США набагато

перевищують витрати будь-якої країни з націоналізованою системою охорони здоров'я, навіть якщо ви врахуєте різницю в кількості населення чи розмірі економіки. Ось одна з причин, коли медичні досягнення рідко надходять із країн, де уряд контролює охорону здоров'я; вони походять із США, де уряд цього не робить. Левова частка витрат на біомедичні дослідження та розроблення в США – понад 70 млрд доларів у 2012 році – надходить від приватного сектору. Відкривати нові лікувальні засоби й технології – це прибутковий бізнес – і слава богу. Ці прибутки сприяють інноваціям. Забирайте прибуток, і ви напевно заберете інновацію. Єдиний платник, безкоштовне медичне обслуговування, Medicare-for-All: вони можуть звучати чудово, але, як і всі уявлення про утопію, вони в кінцевому підсумку приносять набагато більше шкоди, ніж користі. Я Ленхі Чен, співробітник інституту Гувера в Стенфорді, з університету Прагера.

ПСИХОЛОГІЯ / PSYCHOLOGY

FORGIVENESS

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Forgiveness” by Stephen Marmer. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/forgiveness/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

grudge	to accept their apology
vendetta	a partial apology
revenge	a provocation on your part
forgiveness	grudges / fantasies of revenge
to implement	watchfulness
a very complex concept	to maintain ties
exoneration	to acknowledge
forbearance	an insincere apology

release	reparation
to restore a relationship	adult survivors of child abuse
the harmful action	to be cheated by their partners
inflicting	to release your bad feelings
to take full responsibility	to let go of the burden
to eat away	psychotherapy

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. Exoneration is a type of forgiveness that:

- a) makes up for all past mistakes;
- b) wipes the slate clean and restores the relationship to its full state;
- c) only happens when someone is cleared of crimes;
- d) doesn't happen very often.

2. Forbearance applies when the offender _____:

- a) makes a partial apology or somehow blames you in the process;
- b) doesn't truly want to apologize;
- c) knew what they did hurt you;
- d) had no idea they hurt you in the first place.

3. You must _____ when a person doesn't acknowledge that they have done anything to wrong you: _____:

- a) be self-centred;
- b) hold a grudge;
- c) be juvenile;
- d) release.

4. Release does something that is critically important:

- a) let's go of the burden;
- b) releases bad feelings;
- c) both A and B;
- d) it isn't very important at all.

5. Forgiveness can be gained via:

- a) psychotherapy;
- b) religion;
- c) through your own efforts;
- d) all of the above.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. Under the sway of these emotions painful incidents linger in the mind, _____.

2. I'll be speaking here _____ where it most often is needed.

3. Forgiveness actually embodies three different things, each of which _____ and _____.

4. Exoneration is _____ entirely clean and _____ to the full state of innocence it had before the harmful actions took place.

5. The second is when _____ who, for whatever reason, simply didn't understand _____, and toward whom you have loving feelings.

6. In all such situations it is essential _____ and _____ of exoneration.

7. Forbearance applies when the offender _____ or _____ of sorrow with blame that you somehow caused them to behave badly.

8. While you should always reflect on whether there was _____, even when you bear no responsibility you should _____ if the relationship matters to you.

9. Furthermore, in some cases after _____, forbearance can rise to exoneration and full forgiveness.

10. These are _____ that are the most challenging.

11. But it does ask that instead of _____ much of your life in terms of the hurt done, you release _____ and _____ with the negative things that have happened to you.

12. If you do not release _____ and move past dwelling on _____, you will be allowing the ones who hurt you to live, rent free, in your mind, reliving forever the persecution that the original incident started.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ПРОЩЕННЯ

Стифен Мармер

Той, хто знайомий з італійською оперою чи п'єсами Шекспіра, знає страшну ціну, яку платять за образи, помсту та помсту. Під впливом цих емоцій хворобливі випадки затримуються в голові, руйнуючи нашу здатність знаходити мир і щастя. Англійський поет XVIII століття Олександр Поуп дав нам протиотруту: «помилятися – це людина, прощати божественне». Але знайти спосіб пробачення, не відмовляючись від наших принципів, часто є непростим завданням. На цьому курсі я збираюся розглянути питання про те, що таке прощення і як це здійснити. Я буду говорити тут про прощення там, де це найчастіше потрібно – в контексті вашого щоденного особистого життя з членами сім'ї, друзями, колегами та діловими партнерами. Одна з наших проблем у розумінні цього процесу полягає в тому, що слово «прощення» недостатньо для пояснення дуже складної концепції. Прощення насправді втілює три різні речі, кожна з яких застосовується до різних ситуацій і дає різні результати. Три типи прощення: звільнення, терпіння й звільнення. Візьмемо кожного по черзі. Вибачення є найближчим до того, про що ми зазвичай думаємо, коли говоримо «прощення». Виправдання повністю витирає аркуш і відновлює стосунки до повного стану невинності, який він мав до того, як мали місце шкідливі дії. Є три найпоширеніші ситуації, коли застосовується звільнення. Перший має місце, коли ви усвідомлюєте, що шкідлива дія була справжньою аварією, для якої не може бути призначена вина. Другий – коли злочинець – це дитина чи хтось інший, який з будь-якої причини просто не розумів шкоди, яку вони завдають, і до якої ти маєш

любовні почуття. Третя ситуація трапляється, коли людина, яка вас скривдила, по-справжньому шкодує, бере на себе всю відповідальність (без виправдання) за те, що зробив, просить пробачення і дає вам впевненість у тому, що вони не будуть свідомо повторювати свої погані дії в майбутньому. У всіх таких ситуаціях важливо прийняти їх вибачення і запропонувати їм повне прощення звільнення. Ти почуватимешся краще, а також людина, яка тебе скривдила. Насправді, не пропонувати прощення за таких обставин було б шкідливо для вашого добробуту. Це може навіть припустити, що з вами щось не так, ніж з людиною, яка заподіяла вам біль. Другий тип прощення я називаю «терпінням». І тут справа стає дещо складнішою. Терпіння застосовується, коли злочинець частково вибачається або змішує вираз смутку з виною в тому, що ви якось змусили його поводитися погано. Просимо вибачення, але це не те, на що ви сподівались, і може бути навіть не повністю автентичним. Хоча вам завжди необхідно замислюватися над тим, чи не було провокації з вашого боку, навіть коли ви не несете відповідальності, ви повинні проявляти терпіння, якщо стосунки для вас важливі. Припиніть зупинитися на конкретному правопорушенні, усуньте образи та фантазії помсти, але збережіть певну пильність. Це схоже на «пробачити, але не забути» або «довіряти, але перевіряти». Застосовуючи терпимість, ви можете підтримувати зв'язки з людьми, які хоч і далеко не ідеальні, але все ж важливі для вас. Крім того, в деяких випадках після достатнього періоду гарної поведінки терпіння може призвести до виправдання та повного прощення. Але що ви робите, коли людина, яка вас скривдила, навіть не визнає, що зробила щось погане, або дає явно нещирі вибачення, не роблячи жодних репарацій? Це випадки прощення, які є найскладнішими. У своїй практиці я знаходжу це на таких прикладах, як дорослі люди, які пережили жорстоке поводження з дітьми, ділові люди, яких обдурили їх партнери, або друзі чи родичі, які зрадили один одного. Тим не менше, навіть тут все ще є рішення. Я називаю це «звільненням» – третім типом прощення. Звільнення не звільняє злочинця. Також це не вимагає терпіння. Це навіть не вимагає від вас продовження

відносин. Але воно вимагає, щоб замість того, щоб продовжувати визначати більшу частину свого життя з точки зору заподіяної шкоди, ви звільнили свої погані почуття й свою заклопотаність негативними речами, які з вами трапилися. Реліз робить те, що є критично важливим: він дає вам змогу звільнитись від тягаря, «тихого податку», який обтяжує вас і з’їдає ваш шанс на щастя. Якщо ви не знімаєте біль і гнів та не зупиняєтеся на старих образах і зрадах, ви дозволите тим, хто завдав вам шкоди, жити, здавати в оренду безкоштовно, у своїй свідомості, переживаючи назавжди переслідування, яке почалося в первісному випадку. Незалежно від того, чи потрапите ви своїми зусиллями, через психотерапію, за допомогою релігії чи якихось інших методів, звільнення звільнить вас від тиранії життя в травматичному минулому, навіть коли інші форми прощення, звільнення й терпимості неможливі. Звільнення, терпіння, звільнення. Прощати може бути божественно, але коли ми розуміємо його розміри, то виявляємо, що це не з нами наша здатність це робити. Я доктор Стівен Мармер із медичної школи UCLA для університету Прагер.

ТЕХНІКА / ENGINEERING

WHY CAN'T AMERICA FILL A POTHOLE?

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Why can’t America fill a pothole?” by Kyle Smith. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/why-cant-america-fill-a-pothole/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

infrastructure	the environmental impact
safe bridge	environmental review
smooth roads	delay
world-class airports	free-wheeling

pothole	to construct
riddled with potholes	subway track
dilapidate	a densely populated area
environmental activists	astonishing
labour unions	astounding
the Keystone XL pipeline	the underground project
Keystone's construction	a guaranteed disaster

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. Two groups that prevent the U.S. from having better infrastructure are _____:

- a) taxpayers and legal analysts;
- b) environmental activists and labour unions;
- c) Antifa and the #MeToo movement;
- d) the Russian government and the European Union.

2. Why did it take around 20 years for the dredging project in Oakland Harbor to be completed:

- a) because of fluctuations in the economy;
- b) because of natural disasters;
- c) because of legal and environmental challenges;
- d) because the equipment kept breaking down?

3. Everything is so expensive to build in the U.S because of labour unions:

- a) true;
- b) false.

4. Out of 900, how many East Side Access construction workers were paid to do nothing:

- a) roughly 20;
- b) roughly 80;
- c) roughly 140;
- d) roughly 200?

5. The Green Line extension of the light-rail in Boston is set to cost _____ per mile:

- a) 530 million;
- b) 430 million;
- c) 330 million;

d) 230 million.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. Why are America's bridges falling down, our roads riddled with potholes, and _____?

2. The answer is not complex. America doesn't have _____: environmental activists and labor unions.

3. According to environmental groups, this _____ is a guaranteed disaster.

4. It was released in 2014 by John Kerry's State Department, and also foresaw _____.

5. A routine dredging project in Oakland Harbor begun in the 1970s wasn't completed until the mid-1990s because of _____.

6. Simply raising New Jersey's Bayonne Bridge roadway a bit to allow taller ships through – a move that had almost no _____, since it was merely an adjustment of an already-built site – proceeded only after _____ and 20,000 pages of environmental studies.

7. Europe and Asia don't have the redundant layers of the city, state, and federal bureaucracies that we do.

8. A 2011 study by Israeli mathematician Alon Levy found that _____ in Japan or continental Europe typically costs \$200 to \$450 million dollars per mile.

9. But in New York City, the Second Avenue Subway, a _____, took ten years and cost \$2.4 billion per mile!

10. The East Side Access project connecting Long Island residents to the East Side of Manhattan is set to cost an astonishing \$3.5 billion per mile, according to the New York Times, which calls that “_____.”

11. It gets worse: an investigation of East Side Access construction found that roughly 200 of 900 workers on _____ were being paid to do nothing.

12. In Boston, a simple Green Line extension of _____ that is being built on the surface – not underground – is set to cost some \$530 million dollars per mile.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ЧОМУ АМЕРИКА НЕ МОЖЕ НАПОВНУТИ ПОТУЛ?

Кайл Сміт

Від лівого демократа до правого республіканця всі люблять інфраструктуру. Ми всі хочемо безпечних мостів, гладких доріг та аеропортів світового класу. То чому ми не можемо їх мати? Чому американські мости падають, наші дороги забиті ямами, а багато наших найбільших аеропортів напівзруйновані? Чому США не можуть будувати чи ремонтувати інфраструктуру, як це роблять європейські й азійські країни? Відповідь не є складною. Америка не має кращої інфраструктури через дві групи: екологічні активісти та профспілки. Типовим прикладом є те, що сталося з трубопроводом Keystone XL, проектом із доставки нафти з Канади на нафтопереробні заводи в США. На думку екологічних груп, ця життєво важлива інфраструктура є гарантованою катастрофою. Не зважайте на те, що трубопроводи – це, на всі міри, набагато безпечніший спосіб транспортування нафти, ніж залізничні вагони. Скажіть слова «викопне паливо», і Зелені проти цього. У листопаді 2018 року в окружному суді штату Монтана суддя Брайан Морріс, призначений Обамою, зупинив будівництво Кейстоуна – втретє. Перший «остаточний екологічний огляд», що затверджує будівництво, був опублікований Державним департаментом Хілларі Клінтон у 2011 році. Він дійшов висновку, що вплив на

навколишнє середовище не буде значним. Другий «остаточний екологічний огляд» також схвалив проєкт. Він був випущений у 2014 році Державним департаментом Джона Керрі, а також передбачав незначний вплив на навколишнє середовище. Третій огляд судді Морріса може стати причиною для Зелених. На сьогодні, через повне десятиліття процесу, важко побачити, як трубопровід коли-небудь буде закінчений. Кейстоун – це приклад дослідження того, що вчений з Інституту Брукінгса Роберт Кейган називає «змагальним легалізмом» – екологічними оглядами кожного аспекту кожного суспільного вдосконалення. За певний рік федеральний уряд проводить 50 000 екологічних оцінок. Окремі штати та міста додають ще тисячі. І це не нове. Рутинний проєкт днопоглиблювальних робіт у гавані Окленд, початий у 1970-х роках, був завершений лише в середині 1990-х років через юридичні й екологічні проблеми. Чотири такі виклики заглибили установку для опріснення води, яка терміново потрібна в сухому Сан-Дієго. Цей процес почався в 2003 році і без потреби затягувався на 12 років. Просто трохи піднявши проїжджу частину мосту Байонн у Нью-Джерсі, щоб пропустити більш високі кораблі – рух, який майже не мав впливу на навколишнє середовище, оскільки це була просто коригування вже побудованої ділянки – продовжилася лише після п'яти років огляду та 20 000 сторінок екологічних досліджень. Американці люблять вважати себе більш вільними й менш регульованими, ніж європейські та азіатські країни, але якщо говорити про інфраструктуру, це просто неправда. Європа й Азія не мають надмірних шарів міських, штатних і федеральних бюрократій, як у нас. Як результат, їх ідеї пропонуються, затверджуються та будуються в той час, який потрібен нам, щоб мучитися за одне дослідження впливу на навколишнє середовище. І, щоб додати образи до травм, їх дороги, мости, метро й аеропорти будувати набагато дешевше. Дослідження ізраїльського математика Алона Леві 2011 року показало, що миля траси метро в Японії або континентальній Європі зазвичай коштує від 200 до 450 мільйонів доларів за милю. Ванкувер, Канада, посідає нижче місце. Канадова лінія, 40-відсоткова система підземних

залізниць у густонаселеному районі, коштувала 130 мільйонів доларів за милю. Навіть у висококласному районі, лондонська підземна лінія «Ювілейна лінія», відкрита в 1999 році, коштувала 640 мільйонів доларів за милю. Але в Нью-Йорку метро Другої авеню, продовження існуючої лінії на дві милі, зайняло десять років і коштувало 2,4 мільярда доларів за милю! І це не аномалія. Проєкт East Side Access, що з'єднує жителів Лонг-Айленда з Іст-Сайдом Манхеттена, повинен коштувати дивовижних 3,5 мільярда доларів за милю, повідомляє New York Times, яка називає це «семикратною середньою вартістю в інших містах світу». Будівництво почалось у 2007 році, і сподівання завершити в 2022 році. 2030 рік звучить більш реалістично. Чому все так дорого будувати в США? Вступити до профспілок. Здається, їх девізом є: «Працюйте повільно і заряджайте більше». Іноді: «Не працюй узагалі». За даними розслідування Times, працівники профспілки Sandhogs у Нью-Йорку, що є критично важливим для таких проєктів, коштують приголомшливих 111 доларів за годину заробітної плати. За завданням, яке може бути виконане в Мадриді з дев'ятьма працівниками, потрібно 24 в Нью-Йорку, згідно з підрахунками власної столичної служби транспорту. Це погіршується: розслідування будівництва East Side Access виявило, що приблизно 200 з 900 робітників підземного проєкту отримували гроші за те, щоб вони нічого не робили. І такі цінники й сумнівна практика профспілок не властиві лише Нью-Йорку. У Бостоні просте розширення мережі залізниць, що будується на поверхні, а не під землею, коштує близько 530 мільйонів доларів за милю. Результат усього цього? Американці живуть у ХХ столітті. Ми не можемо побудувати ХХІ століття. Профспілки та екологи нас не пускають. Я Кайл Сміт, національний огляд університету Прагера

APXITEKTYPA / ARCHITECTURE

THE CHICAGO FIRE: AMERICA AT ITS BEST

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “The Chicago fire: America at its best” by Lee Habeeb. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/the-chicago-fire-america-at-its-best/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Please explain how you understand them and give synonyms.

remarkable	stagger
the fastest-growing city	victimhood
rapid growth	the bricks stopped smoking
location	destruction
waterway	stockyards
railway	the grain elevator
a rural power	the building materials
an industrial power	relief aid
flammable	makeshift facilities
the blaze roared out of control	architect
tornado of flame	a can-do spirit
the fire finally died	to summon

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. The Chicago Fire started on the city’s West Side, near the De Koven Street barn of Patrick and Catherine O’Leary, by a clumsy cow:

a) true;

b) false.

2. How much damage did the fire cause in today’s dollars:

a) \$3.8 million;

b) \$200 million;

c) \$3.8 billion;

d) \$200 billion.

3. Which federal agency came to Chicago's aid:

a) FEMA;

b) HUD;

c) USDA;

d) None.

4. There were many victims of the fire, _____:

a) and they waited months for the government to rebuild their homes;

b) and they left Chicago in droves;

c) but there was no sense of victimhood;

d) but they got large insurance payouts.

5. After the fire, architects redesigned the city using a new product – _____:

a) wood;

b) steel;

c) glass;

d) none of the above.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. In 1840, Chicago was _____ of forty-five hundred souls.

2. "Chicago was _____, and near where the waterways and railways met," city historian Tim Samuelson notes.

3. America was moving from _____ power.

4. By most accounts, _____ the city's West Side, near the De Koven Street barn of Patrick and Catherine O'Leary.

5. The fire _____, it created its own tornado of flame.

6. Roughly a third of the city lay in ruins, and _____ living in Chicago – nearly 100,000 residents – became homeless overnight.

7. "All the law offices were destroyed, _____, all the major department stores were destroyed, and all the major banks were destroyed," Chicago weather historian Tom Skilling notes.

8. Yes, there were _____, but there was no sense of victimhood.

9. This was critical because it _____ of building materials and private relief aid to come pouring in from across the country and around the world.

10. Local financier Henry Greenbaum sent letters to _____ all over the globe.

11. They would raise _____: steel.

12. A can-do spirit, devotion to community and _____ made it happen.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ПОЖЕЖ ЧИКАГО: АМЕРИКА НАЙКРАЩИЙ

Лі Хабіб

Найвідоміша пожежа в американській історії сталася в Чикаго 8 жовтня 1871 року. Але не така пожежа така примітна. Це сталося згодом. Щоб зрозуміти, чому, нам спочатку потрібно щось знати про історію міста. У 1840 році Чикаго був маленьким містечком сорок п'ятсот душ. За рейтингом населення США він посів 92 місце. Проте лише через три десятиліття, до 1870 року – всього за рік до великої пожежі – Чикаго охоплював 300 000 населення, що робить його п'ятим за величиною містом в Америці та містом, що найшвидше зростає у світі. Що призвело до всього цього стрімкого зростання? У трьох словах: місцезнаходження, місцезнаходження, розташування. «Чикаго знаходився недалеко від центру країни й поряд із місцем зустрічі водних та залізничних шляхів», – зазначає історик міста Тім Самуельсон. «Це було ідеальне місце для того, щоб куди завгодно і хто завгодно дістався ...» Терміни теж мали багато спільного з цим. Америка переходила від сільської до індустріальної держави. Чикаго опинився в середині події. За іронією долі, її стрімке зростання було майже його скасуванням. «[Чикаго] мусив будувати й будувати швидко, і тому вони побудували його з дерева», – пояснила Сара Маркус із Чиказького історичного музею. «Це було швидко, легко, і дешево». І, як виявилось, дуже легкозаймистий. За більшістю даних, пожежа сталася на міському Вест-Сайді, біля сараю на вулиці Де Ковен Патріка та Кетрін О'Лірі. У причині ніхто не впевнений, але це могло бути що завгодно, від вандалів до п'яного сусіда до тієї незграбної корови міської легенди. За лічені хвилини полум'я вирвалося з-під контролю, прориваючи діловий район Чикаго. Вогонь був таким гарячим, що створив власний торнадо полум'я. До 3:30 ночі вся надія на порятунок значних частин міста зникла. Майже через 30 годин пожежа остаточно загинула. Причина? Горіти не було що. Втрати були приголомшливими: пожежа забрала майже 300 життів, знищила понад 17 000 будівель площею майже 3,5 квадратних милі й завдала шкоди на понад 200 мільйонів

доларів – близько 3,8 мільярда сьогодні. Приблизно третина міста лежала в руїнах, і кожен третій житель Чикаго – майже 100 000 жителів – за ніч став бездомним. «Усі юридичні бюро були знищені, усі великі готелі зруйновані, усі великі універмаги зруйновані, і всі основні банки знищені», – зазначає історик погоди в Чикаго Том Скіллінг. У ті часи не було національних чи державних установ, які могли б допомогти. Чикаго був сам по собі. Що було робити? Для більшості громадян Чикаго відповідь була очевидною: відновити. Зробіть місто кращим, ніж будь-коли. Так, жертв пожежі було багато, але відчуття жертви не було. Ще до того, як цегла перестала курити, жителі Чикаго пішли на роботу. По-перше, шкоду потрібно було оцінити. Смерть і руйнування були очевидними. Але були й основні плюси. Склади та м'ясокомбінати були позбавлені. Дві третини зернових елеваторів вижили. І головне, залізниця й залізничний склад уникли великих збитків. Це було критично важливо, оскільки це дало б змогу надходити поставки будівельних матеріалів і приватна допомога з усієї країни й усього світу. Банківська спільнота швидко зібралася. Протягом 48 годин 12 із 29 банків, які згоріли дотла, працювали в імпровізованих установах. Купці – великі та малі – відразу створили тимчасові магазини. Місцевий фінансист Генрі Грінбаум розсилав листи інвестиційним банкірам по всій земній кулі. Це був не час відмовлятися від міста; це був час, сказав він їм, купувати. Багато хто погодився. Серед них були творчі молоді архітектори, яких приваблював майже чистий аркуш, подарований їм містом. Вони підняли б нове місто з нового продукту: сталі. Їх роботи, які хвалили й копіювали в усьому світі, стали називати Чиказькою школою. До 1890 року, лише через 20 років після пожежі, населення Чикаго пододало мільйонну межу, ставши другим за величиною містом в Америці. Населення зросло більш ніж утричі з найтемнішої ночі Вітряного міста. Чому це все важливо знати? Тому що уряд не відбудував Чикаго. Чикаго відбудував Чикаго. І з дивовижною швидкістю та енергією. Здійснився дух здібностей, відданість громаді й капіталізм на вільному ринку. Неможливо поглянути на це досягнення без захоплення –

і більше ніж ностальгії. Чи могли б ми покликати того самого духа сьогодні? Так. Ми можемо. Але лише в тому разі, якщо ми з гордістю переповідаємо історії, подібні до цієї, які нагадують нам про велич Америки – це не продукт уряду, а продукт самоврядування – громадяни, що мають повноваження, переслідуючи власні найкращі інтереси. Я Лі Хабіб, ведучий «Наших американських історій», з університету Прагера

СОЦІАЛЬНІ НАУКИ / SOCIAL SCIENCES

A PROGRESSIVE’S GUIDE TO POLITICAL CORRECTNESS

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “A progressive’s guide to political correctness” by George Will. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/a-progressives-guide-to-political-correctness/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

sweeping the nation	intolerable
flamboyantly	the tormentor
to proclaim	non-denominational
rubbed raw	droll suggestion
discombobulate	discomfort
be indignant about	hyper-progressive
the warpath against	progressivism
racist	multiple racial slurs
insulting	stereotype
demeaning	stigmatize
insensitive	nomadic
progressives	peaceful people

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. The word “Oklahoma” is a compound of what two words from the Choctaw language:

- a) “corn” and “wheat”;
- b) “red” and “skins”;
- c) “red” and “people”;
- d) “oak” and “home”?

2. Which of the following presidents should progressives be offended by:

- a) George Washington;
- b) Thomas Jefferson;
- c) Andrew Jackson;
- d) all of the above?

3. Those who constantly find reason to take offense are _____:

- a) really happy people;
- b) rarely happy people;
- c) generally unemployed;
- d) often rich.

4. Which city is the Vatican of American progressivism:

- a) St. Louis;
- b) San Diego;
- c) San Francisco;
- d) San Antonio?

5. What is Professor Joseph Knippenberg’s suggestion to spare progressives from discomfort:

- a) name cities and buildings like car models;
- b) have all progressives live together in safe spaces;
- c) ensure offensive speech is clearly labelled as such;
- d) do not change the name of the Washington Redskins football team?

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. But, actually, I think progressives are _____.
2. The paper says the name is _____, _____, _____, _____, and so on.
3. Obviously, it cannot be named for her husband – he who _____ in concentration camps of 117,000 persons of Japanese descent, two-thirds of whom were native-born American citizens.
4. Washington is not the only name progressives _____.
5. But let's get back to cleansing America of _____ who were less than perfect progressives.
6. All must _____ for someone who was saintly, as progressives understand _____.
7. Surely good progressives are _____ by the names of St. Louis, St. Petersburg, San Diego, San Antonio – not to mention Corpus Christi.
8. Why, then, don't they consider it _____ that there are cities named for religious figures?
9. Or we could give these places names that _____ because they have no meaning.
10. His _____ is that we spare progressives from _____ by giving cities and buildings the kind of _____ that are given to car models – names such as Acura and Elantra and Sentra.
11. It reinforces the _____ of Native Americans as less than perfectly peaceful people.
12. So, the seal communicates subliminal slander – the _____.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ПОСІБНИК ПРОГРЕСИВА ПО ПОЛІТИЧНІЙ КОРЕКТНОСТІ

Джордж Вілл

Як обурюються прогресисти? Зараз відбувається справжнє змагання. І це охоплює націю: прогресивний проти прогресивного змагається, хто може найбільш яскраво заявити, що його образили; проголосити, що їхні почуття постраждали; або що їх чутливість була втерта в сирому вигляді; або їх спокій порушений; або їх самовладання збентежене чимось, що хтось сказав. Або тим, що вони бачили. Такі як прапор Конфедерації чи будівля, названа на честь Вудро Вільсона. Але насправді я думаю, що прогресисти не мають достатньої уяви. Є ще багато речей, якими вони могли б обуритися. Починаючи з того, де я живу – Вашингтон, округ Колумбія Газета «Вашингтон Пост» – якщо пробачить висловлювання – знаходиться на військовій стежці проти імені футбольної команди Вашингтона «Редскінс». У газеті йдеться, що ця назва – расистська, образлива, принизлива, нечутлива тощо. Але Washington Post бере свою назву від свого міста ..., яке названо на честь Джорджа Вашингтона, який був не лише рабовласником; він займався вирощуванням тютюну, що, напевно, деякі прогресисти вважають майже таким самим жакливим. Звичайно, Пошта повинна змінити свою назву – і вимагати перейменування столиці країни. Можливо, як Еліно́р Рузвельт Сіті. Очевидно, його не можна назвати на честь її чоловіка – того, хто наказав інтернувати в концтабори 117 000 осіб японського походження, дві третини з яких були американськими громадянами, корінними за походженням. І є сотні інших міст, округів, парків та шкіл, названих на честь Вашингтона. Такі як університет Вашингтона та Лі. Добре горе: ім'я – це подвійна мова ненависті: Роберт Е. Лі фактично командував армією Конфедерації. Вашингтон – не єдине ім'я, яке варто вивчати прогресистам. Слово «Оклахома» – це сполука двох слів із мови чоктау – слів, що означають «червоний» і «народ». Якщо нестерпно мати футбольну команду на ім'я «Червоношкірі», то, мабуть, гірше мати штат під назвою «Червоні люди». Але повернімо́сь до очищення Америки від усіх згадок про

історичних діячів, які були менш ніж ідеальними прогресистами. У басейні припливів і відливів у Вашингтоні є меморіал рабовласникові Томасу Джефферсону. На цьому меморіалі повинно бути висічене в мармурі «попередження про спусковий механізм». Джексонвілл, штат Флорида, і Джексон, штат Міссісіпі, і багато інших місць і речей названі на честь Ендрю Джексона, мучителя корінних американців. Усі повинні бути перейменовані на тих, хто був святим, оскільки прогресисти розуміють святість. А якщо говорити про святих. Напевно хороших прогресистів травмують імена Сент-Луїс, Санкт-Петербург, Сан-Дієго, Сан-Антоніо – не кажучи вже про Корпус-Крісті. Прогресистам подобається, коли суди вирішують, що неконфесійні молитви на випускних школах порушують поділ церкви й держави. Чому тоді вони не вважають обуренням конституції, що існують міста, названі на честь релігійних діячів? Зокрема Сан-Франциско Ненсі Пелосі. Це місто – якщо прогресисти помилюють вислів – Ватикан американського прогресивізму. Прогресисти повинні вимагати перейменування всіх таких міст на прогресивних святих. Тоні Беннетт міг співати: «Я залишив своє серце в місті Ненсі Пелосі». Або ми могли б дати цим місцям назви, які не ображають, тому що вони не мають значення. Джозеф Кніппенберг – американський раритет – розсудливий професор. Його припущення полягає в тому, що ми позбавляємо прогресистів від дискомфорту, надаючи містам і будівлям безглузді назви, що даються моделям автомобілів – такі назви, як Acura, Elantra і Sentra. А як щодо державного прапора гіперпрогресивного штату Массачусетс? На його прапорі зображено корінний американський холдинг – підвіска – лук і стріли. Зброя. Напевно, міліція, що чує прогресивізм, не може дозволити це зображення. Це зміцнює шкідливий стереотип корінних американців як людей менш мирних. Міннесота теж повинна повісити голову від сорому. На його державній печатці зображено піонера, який обробляє поле, і корінного американця, який їде геть – і несе спис. Будь-який прогресист може побачити, що ця печатка передає безліч расових наклепів. Спис – ще одна зброя, черговий стереотип корінних

американців як насильницьких. Корінний американець, що від’їжджає, стигматизований як кочовий, отже, непродуктивний. Тоді як фермер, який є білим, працьовитий. Отже, печатка передає підсвідомий наклеп – закодований сигнал білої переваги. Хто знав, що Міннесотани, які проголосували за демократію на десяти виборах поспіль із 1972 року, приймають верховенство білих? Я міг би продовжувати, але ти отримуєш картину. Тим не менше, вам необхідно шкодувати прогресивних силових установ. Ті, хто постійно знаходить причину образитися, рідко бувають щасливими людьми. Проблема, проте, полягає в тому, що такі люди також майже всіх інших нещастять. Я Джордж Вілл з університету Прагеру.

IS MARRIAGE GOOD FOR MEN?

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Is Marriage Good for Men?” by Brad Wilcox. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/is-marriage-good-for-men/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Please explain how you understand them and give synonyms.

a minimum wage job	a substantial marriage premium
a perspective	to assume a new identity
a factory job	to engender
housing and health care payments	a newfound sense of meaning
a chance at promotion	status in the world
a car dealership	to be motivated to maximize income
to pull in six figures	a work choice
to be reluctant	to increase work hours
a transformative effect	responsible and dedicated workers
to work harder and more	motivator

strategically	
similar backgrounds	to be in retreat
social world	

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. What happened to Doug Taulbee after he got married:

- a) he quickly got divorced;
- b) he lost his job;
- c) he made more money;
- d) he got demoted?

2. On average, married men earn almost _____ more than their single peers:

- a) 2 %;
- b) 12 %;
- c) 20 %;
- d) 42 %.

3. Marriage has a transformative effect on men's _____:

- a) behavior;
- b) finances;
- c) emotional health;
- d) all of the above.

4. In 1960, _____ of all adults ages 18 and older were married.

Today, it's _____:

- a) 72 %; 49 %;
- b) 93 %; 64 %;
- c) 38 %; 49 %;
- d) 61 %; 72 %.

5. There is evidence that employers prefer and promote men who are unmarried:

- a) true;
- b) false.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate

the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. Marriage _____ for your parents or grandparents.

2. Well, it turns out that that piece of paper might be _____ you will ever own.

3. But after marrying at 19 and having kids, Taulbee's perspective changed: "I had to step up and _____ and start taking care of them."

4. Recently, in a bid to _____, he left the Army to work as a finance manager at a car dealership.

5. Marriage has a transformative effect on the behavior, emotional health, and _____, especially men.

6. In the words of Nobel Prize-winning economist George Akerlof, men "settle down when they get married; if they _____ they fail to settle down".

7. A Harvard study also found that married men were much less likely than _____ to quit their current job unless they had another one lined up.

8. That's even after controlling for differences in education, race, ethnicity, and other _____.

9. Marriage is one of the last "rite[s] of passage into manhood" _____, argues sociologist Steven Nock.

10. Studies find that men increase their work hours after marrying and _____ after divorcing.

11. Fourth _____ and _____ finally, _____ married _____ men _____ of their wives, who have an obvious interest in their success.

12. The consequences of this are negative across the _____, but they are especially so for those in the lower and middle classes.

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present

in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

ЧИ ДОБРЕ ДЛЯ ЧОЛОВІКА ОДРУЖИТИСЯ

Бред Вілкокс

Шлюб може бути добре для ваших батьків чи бабусь і дідусів. Але яке значення воно має сьогодні? Чи не так, як все більше і більше молодих людей, здається, кажуть: «Лише папірець?» Ну, виявляється, що цей папірець може бути найціннішим, що ти коли-небудь матимеш. Візьмемо справу Дага Толбі. У 18 років Таулбі працював на мінімальній зарплаті, працюючи в пресі на заводі в штаті Індіана, і жив у підвалі батьків. «Мені не було допомоги у світі», – говорить Таулбі. «У мене навіть не було рахунків». Але після одруження в 19 років і народження дітей перспектива Таулбі змінилася: «Мені довелося підніматися й думати про інших і почати піклуватися про них». Таулбі кинув роботу на заводі та пішов в армію, де заробив значно більше грошей і отримав житло й медичне обслуговування, оплачуване військовими. Щоразу, коли він бачив шанс на підвищення, він використовував його. Це означало більше грошей і переваг для нього самого та його родини. Нещодавно, намагаючись ще більше збільшити доходи своєї родини, він залишив армію, щоб працювати фінансовим менеджером у автосалоні. Зараз він натягує шість цифр. Чоловіки, які не бачать потреби одружуватися або не бажають одружуватися, поки не зароблять більше грошей, могли б одержати вигоду з відкриття Таулбі: Шлюб впливає на поведінку, емоційне здоров'я та фінансовий добробут дорослих, особливо чоловіків. Чоловіки, які одружуються, працюють важче й стратегічніше і заробляють більше грошей, ніж їх однолітки з подібного походження. Шлюб також трансформує соціальний світ чоловіків; вони проводять менше часу з друзями, а більше часу з родиною. Вони менше ходять до барів, а більше до церкви. За словами економіста, лауреата Нобелівської премії, Джорджа Акерлофа, чоловіки «влаштовуються, коли одружуються; якщо їм не вдається

одружитися, вони не можуть влаштуватися». Мое власне дослідження підтверджує думку Акерлофа. Одружені працюють приблизно на 400 годин більше на рік, ніж чоловіки-одинаки з рівноцінним походженням. Гарвардське дослідження також виявило, що одружені чоловіки набагато рідше, ніж їх однолітки, кидають свою нинішню роботу, якщо їм не призначили іншу. Усе це обертається значною премією за шлюб. У середньому одружені чоловіки заробляють майже на 20 % більше, ніж їх однолітки. Це навіть після контролю за різницею в освіті, расі, етнічній приналежності та інших факторах. Детальніше про це ви можете прочитати в моєму дослідженні «Для багатших, для бідніших: як сім'я структурує економічний успіх в Америці». Чому існує така істотна премія за шлюб? Є щонайменше чотири важливі причини. Перший: після одруження чоловіки приймають нову особистість. Шлюб – один з останніх «обрядів переходу в чоловічість», що залишився в нашому суспільстві, стверджує соціолог Стівен Нок. Він виявив, що шлюб породжує етику відповідальності серед чоловіків, а також нове відчуття значення й статусу у світі. Друге: одружені чоловіки спонукають максимізувати свої доходи. Це означає по-іншому ставитися до своєї роботи. Вони працюють більше годин і роблять кращий вибір роботи. Дослідження показують, що чоловіки збільшують робочий час після одруження та скорочують години після розлучення. Соціолог Елізабет Горман робить висновок, що одружені чоловіки частіше цінують більш високооплачувану роботу, ніж їх однолітки. Третя: є дані про те, що роботодавці віддають перевагу чоловікам, які перебувають у шлюбі, та просують їх. Одружені чоловіки часто розглядаються як більш відповідальні й віддані праці працівники і винагороджуються більшою кількістю можливостей прогресувати. По-четверте, нарешті, одружені чоловіки користуються порадами та заохоченнями своїх дружин, які очевидно зацікавлені в їх успіху. Немає кращого мотиватора, ніж ваш чоловік. Трагедія полягає в тому, що, незважаючи на всі гарні новини, які ми продовжуємо дізнаватися про переваги шлюбу, заклад відступає. У 1960 році 72 % усіх дорослих віком від 18 років були одружені. Сьогодні

це 49 %. У 1960 році середній вік, у якому чоловіки одружувались, становив 23. Сьогодні 29 років. Наслідки цього є негативними в усьому спектрі доходів, але особливо це стосується представників нижчого й середнього класів. Шлюб – це чіткий шлях до кращого життя. Так було завжди. І тепер у нас є безліч даних, що підтверджують це. Але якщо ви все-таки не вірите мені, просто запитайте Дуга Толбі та мільйони таких, як він. Я Бред Вілкокс, доцент кафедри соціології Університету Вірджинії в Університеті Прагера.

SOCIALISM MAKES PEOPLE SELFISH

1. Pre-listening task. Work in groups. The title of the text you will listen to is “Socialism makes people selfish” by Dennis Prager. Give your ideas about what the main idea and topic of the text are. Support your opinion with reasons. Follow the link: <https://www.prageru.com/video/socialism-makes-people-selfish/>.

2. Translate the words and word combinations from the table. Explain how you understand them and give synonyms.

contemporary world	the welfare state
selfishness	a virtue
selflessness	preoccupation
selfish society	self-centred
parents’ health insurance plan	paternity / maternity leave
remain dependent on	destructive effects
demeaning	be grateful for
liberating	an entitlement
a mature adult	the citizen
aspiration	to demand

3. Listen to the text for the first time and then take a short quiz.

1. To be told that you can now remain dependent on your parents until age 26 should strike a young person as _____:

- a) inconvenient;
- b) unconcerned;
- c) liberating;
- d) demeaning.

2. What character trait should every human should have:

- a) gratitude;
- b) selfishness;
- c) frugality;
- d) patience?

3. What is the citizen of the welfare state taught to say:

- a) "You're welcome.";
- b) "Thank you.";
- c) "What more am I entitled to?";
- d) "How can I help you?"?

4. Capitalism produces selfish people:

- a) true;
- b) false.

5. Socialism produces people whose preoccupations become increasingly_____:

- a) benevolent;
- b) self-centered;
- c) environmental;
- d) altruistic.

4. Listen to the text for the second time and insert missing words and word combination in the sentences (1–12). Translate the sentences, paying attention to the inserted words and word combinations.

1. Socialism is _____ and produces selflessness.

2. Whatever its intentions, socialism produces _____ and a far more selfish society than a free-market economy does.

3. And once this widespread _____, it is almost impossible to undo it.

4. In 2010 the United States President, Barack Obama, addressed a large audience of _____.

5. Had the president announced that _____, it is highly doubtful that the applause would have been as loud or as long..

6. Throughout American history and, for that matter, all of Western history, _____ was to become a mature adult – beginning with being independent of Mom and Dad.

7. Socialism and _____ destroy this aspiration.

8. In various European countries and now increasingly in the US, it is becoming common _____ to live with their parents well into their 30s and not infrequently beyond.

9. Because _____ of you.

10. And then _____ a “right”.

11. Entitlements create citizens who lack _____ that every human should have –gratitude.

12. After all, why would a person be grateful _____ – who’s going to be grateful for getting what they’re entitled to?

5. Listen to the text and write a script of the text down.

6. The translation of the text you have already listened to has already been done for you, though several mistakes are still present in the translated text. Make the proofreading of the text, find and correct mistakes. Explain what type of mistake it was? Pay attention to the translation of the title, names and topical words.

СОЦІАЛІЗМ РОБИТЬ ЛЮДЕЙ ЕГОЇСТИЧНИМИ **Денніс Прагер**

У сучасному світі вважається даним, що капіталізм із його вільним ринком і мотивом отримання прибутку базується на егоїзмі й виробляє егоїзм. Соціалізм базується на безкорисливості та породжує безкорисливість. Ну, все навпаки. Якими б не були його наміри, соціалізм дає набагато більше егоїстичних людей і набагато більш егоїстичне суспільство, ніж економіка вільного ринку. І шойно цей

поширений егоїзм охоплює, майже неможливо його скасувати. Ось ілюстрація: у 2010 році президент США Барак Обама виступив перед великою аудиторією студентів коледжів. Одного разу у своїй промові він заявив, що молоді люди зможуть залишатися на плані медичного страхування своїх батьків до 26 років. Я ніколи не пам'ятаю, щоб чули гучніші, бурхливіші або більш стійкі оплески, ніж тоді. Якби президент оголосив, що було виявлено ліки від раку, дуже сумнівно, що оплески були б такими самими гучними чи тривалими. Але чому вони так раділи? Якщо вам скажуть, що тепер ви можете залишатися на утриманні своїх батьків до 26 років, це варто вважати молоду людину принизливою, а не визвольною. Протягом усієї американської історії та, що стосується всієї західної історії, великою метою молодих людей було стати зрілою дорослою людиною – починаючи з незалежності від мами й тата. Соціалізм і соціальна держава руйнують це прагнення. У різних європейських країнах, а зараз усе частіше і в США, стає звичним, що молоді люди живуть зі своїми батьками ще до 30 років, а не рідко і далі. А чому ні? У соціальній державі турбота про себе вже не є чеснотою. Чому? Бо уряд подбає про вас. Отже: соціалізм дає змогу – і в результаті виробляє – людям, чії зайняття стають дедалі більш егоцентричними. Скільки пільг я отримаю від уряду? Чи оплатить уряд мою освіту? Чи платить уряд за моє медичне обслуговування? Який наймолодший вік, у якому я можу вийти на пенсію? Скільки часу оплачуваних канікул я можу отримати? Скільки днів я можу зателефонувати до хворого і все одно отримати зарплату? Скільки тижнів оплачуваної батьківської або декретної відпустки я маю право? І тоді кожне право стає «правом». Але ми не закінчили. Ще більше руйнівних наслідків соціалізму. Права створюють громадян, яким не вистачає рис характеру, якими повинна володіти кожна людина, – вдячності. Ви не можете бути щасливими, якщо не вдячні, і не можете бути хорошою людиною, якщо не вдячні. Ось чому ми постійно говоримо своїм дітям: «Скажіть «дякую». Але соціалізм це відмінняє. Зрештою, чому людина буде вдячна за отримання права – хто буде вдячний за отримання того, на що має право?

Отже, замість «дякую» громадянина соціальної держави вчать говорити: «На що я більше маю право?» Проте ліві наполягають на тому, що саме капіталізм та вільний ринок, а не соціалізм, виробляє егоїстів. Але правда полягає в тому, що капіталізм і вільний ринок дають набагато менше егоїстів. Навчаючи людей важко працювати й піклуватися про себе (та інших) – і що вони повинні заробляти те, що отримують, виробляє менш егоїстичних, а не більш егоїстичних людей. Капіталізм учить людей працювати більше; соціалізм учить людей вимагати більше. Як ви думаєте, яке ставлення зробить краще суспільство? Я Денніс Прагер.

ДОДАТОК А

Tapescripts

Tapescript 1. WHO ARE THE MOST POWERFUL PEOPLE IN AMERICA?

If someone suggested to you that Americans should reject representative government and return to the rule of kings, you would laugh. “This is America”, you would say. “In our revolution, we got rid of the monarchy”. And, of course, you’d be right – but only to a point. Monarchy is making a comeback – though not in the way you think.

Let me explain. A king is one person. Get rid of him, and you might get your freedom back. But what do you do when the nation has come to be controlled by thousands of little kings – almost supreme in their specialized fiefdoms – who have vast power over your life, much as a king might?

Good question, because that’s what we’re up against. This regime is called the “administrative state”. Its little kings are unelected “bureaucrats”, officially known as “administrators”, “secretaries”, or even “czars”. And, make no mistake, they are very powerful. Their decisions affect us every day. The FDA, the FCC, the SEC, and so on and so on. Put together almost any three or four random letters, and chances are you’ve stumbled on a government agency. These agencies and the people in them shape our lives – often for the worse.

Many farmers in California lost their livelihoods because the Fish and Wildlife Service decided that the delta smelt (a tiny fish) was more important than the farmers’ water supply. That decision may have been right, or it may have been wrong. My point is simply that the decision should have been made by our lawmakers – who are accountable to us at the next election. Those farmers are among the millions of hard-working people directly hurt by the administrative state.

And many more millions have been indirectly hurt – such as all those discouraged from even starting a business by miles of bureaucratic red tape. This is not an argument against government

regulation *per se*, but against regulation imposed by bureaucrats rather than by our elected lawmakers whom we can hold accountable at the next election. Here's the larger danger: As bureaucracy grows, individual freedom diminishes.

How did we get into this mess? And, more importantly, how do we get out of it? America's Founders recognized the problem. They didn't like being told what to do by people they hadn't voted for. They built all kinds of protections into the U.S. Constitution, starting with its very first line after the Preamble: "All legislative Powers herein granted shall be vested in a Congress of the United States, which shall consist of a Senate and House of Representatives". All legislative powers, not some. This means only Congress can make the nation's laws. Congress thus cannot divest itself of that power to a bureaucracy. And that's how America operated for most of its first hundred years.

This changed when many Americans – such as Woodrow Wilson – fell in love with centralized bureaucratic power. Wilson was a university professor before he moved into politics and eventually became president in 1912. A self-described "progressive reformer", he was impatient for power. He wasn't interested in persuading the American people to come over to his point of view – that would take too long. So instead, he aimed to shift lawmaking power out of Congress and into the hands of a professional class of government workers – in other words, bureaucrats.

Franklin Roosevelt (who served in Wilson's cabinet) perfected his mentor's vision when he became president. For him, as for Wilson, there were few problems administrative power couldn't solve. FDR's presidency produced an alphabet soup of new government programs that vastly expanded the administrative state. And since then, it has grown even more dramatically.

Congress still passes laws. But it leaves it to the bureaucracy to fill in the gaps. And these gaps can be enormous. Consider, for example, the Affordable Care Act of 2009 – what came to be known as "Obama Care". The bill itself was over 2,500 pages, but Congress left much unspecified. So, career government officials – elected by no one – went to work. And by 2013, there were

an additional *10,000* pages of regulations. So, how do we rein in these faceless monarchs?

First, Congress should actually do its job and take responsibility for the laws it passes. Don't hold your breath. But they at least could do this: Congress should end legal immunity for bureaucrats who abuse their power. If they know they can be sued, they'll be a lot soberer about imposing rules others have to live by.

Second, the courts should do *their* job. They must follow the law. That means protecting our constitutional freedoms, including our right to representative government. No more bureaucratic rule-making.

And, finally, we have to do *our* job. We must assert our freedom – in conversation, on the web, and in the courts.

We don't want to be ruled by a king – or thousands of little kings. As the Founders would have said, “No regulation without representation”.

I'm Philip Hamburger, professor of law at Columbia Law School and president of the New Civil Liberties Alliance for Prager University.

Tapescrpt 2. ARE GMOS GOOD OR BAD?

We are all genetically modified organisms, all 7 billion of us and every other creature on earth produced by sexual reproduction. I point this out because “genetically modified” has become a loaded term that is misused to describe recombinant DNA biotechnology, one of the most important technological advances in the 10,000-year history of agriculture. Throw in bogus, Hollywood-inspired terms like Franken Foods, Killer Tomatoes, and Terminator Seeds, and you have the makings of one of the most groundless anti-science campaigns in the history of anti-science campaigns.

We have been modifying the genetics of plants and animals since agriculture, and the domestication of animals began. The anti-GMO activists counter, “Nature never moves DNA from one species to another; therefore, GMOs are unnatural”. Not so. Genes have been moving across species' boundaries since life began.

Bacteria routinely carry fragments of DNA from one species to another, and that DNA is sometimes incorporated into the genes of the host species.

This random movement of genetic material has been one of the driving forces in the development of species. The human genome, for example, has 70 percent of its genes in common with the sea urchin. Why wouldn't we harness this naturally occurring phenomenon to improve the makeup of our food and fibre crops?

Today 18 million farmers in 28 countries are growing genetically modified crops on 448 million acres, 12 percent of the world's farmland, or about the same area as all US cropland.

It would be at least three times that if not for bans and restrictions in many countries – bans and restrictions that are irrational, anti-science, and terribly harmful to the world's poor.

Every credible science, health, and nutrition organization in the world says the genetically modified food available today is safe – without reservation. This includes the World Health Organization, the European Commission, and the Society for Toxicology.

How many people know, for example, that the Durum Wheat used to make most of our pasta had its DNA modified by exposing seeds to high-level gamma radiation? And there is no labelling required!

But what about those supposedly evil seed companies like Monsanto? Aren't they trying to "control the world's food supply?"

First, let's remember that these companies are not weapons manufacturers or drug cartels; they are trying to make better seeds for agriculture. Second, the seed companies don't decide which seeds to plant; farmers make that decision. The fact is these companies have done massive good. Millions of people have nutritious food to eat thanks to their innovative work, work that has also reduced the use of pesticides.

Recently the first comprehensive study of genetically modified crop performance reported some surprising numbers. On average, GM crops increased yield by 22 percent, reduced pesticide use by 37 percent, and increased farmer profits by 68 percent.

In addition, new varieties of GM crops offer nutritional benefits that are not present in the conventional varieties of crops.

The best known of these is Golden Rice, a GM rice variety that, unlike conventional rice, has beta-carotene in the grain. The human body converts beta-carotene into vitamin A. Without enough vitamin A, children go blind, and many die – about 2 million every year in poor countries of Africa and Asia. In fact, lack of vitamin A is the biggest killer of children in the world today.

Invented 15 years ago, Golden Rice alone has the potential to end all vitamin A deficiency. Yet, the anti-GMO movement is vehemently opposed to it just because it's a GMO. As a result, no country has approved Golden Rice for commercial farming. So, while children continue to go blind and die, the anti-GMO crowd celebrates a victory. And we're supposed to be angry at Monsanto?

It's time to put an end to the debate over the safety of genetically modified crops and foods.

Today nearly all of our beer, wine, cheese and yoghurt are made with GM yeast and culture. Most of our livestock are fed genetically modified corn and soybeans, and most of our prepared foods contain GM ingredients.

Here's a simple solution: People who want to believe there is something sinister or unhealthy about GM plants should either buy food that is labelled non-GM or pay more for so-called "organic" food. The rest of us, the ones who embrace science, can get on with healthy and productive lives. I'm Patrick Moore, co-founder of Greenpeace, for Prager University.

Tapescript 3. TREES ARE THE ANSWER

For all future stewards of the earth – and that's all of us – here's a quick quiz. What is the most renewable and sustainable material with which to build our homes? How can we turn some of the CO₂ we're putting into the atmosphere into an asset? And how can we make the world more beautiful and green?

The answer to all these questions is... trees.

Trees make up about 90 percent of all the living biomass on Earth. And forests serve as home to the majority of species on the planet. We use thousands of products – many every day – that come from trees. Some are obvious, like wood and paper,

and many not so obvious, like microcrystalline cellulose, a key ingredient in many medicines.

Anyway, who doesn't love trees?

Yet trees, especially in the last few decades, have become very controversial. People are divided into two broad camps. One group sees trees as a critical source of renewable material and of renewable energy. This group generally favours planting trees and making use of the many products derived from them. The other group emphasizes the value of forests as ecosystems to provide a protected habitat for threatened species. This group prefers to see forests off-limits to commercial use.

The arguments between these two groups can get pretty heated. But here's the good news: if we do it right, we can use our trees and enjoy them, too. Before I explain how I need to define two terms: The first is "forestry", which means the creation, management, and use of forests. The second term is "deforestation", which means the permanent loss of forests. There are two widespread misconceptions about forestry. The first misconception is that forestry, as practised by the forest industry, is responsible for deforestation. We may think that when we buy wood from a lumberyard, we are causing a bit of forest to be lost somewhere. But what we are really doing is sending a signal to the marketplace to plant more trees to produce more wood to supply the demand in the lumberyard. It is no different from any other renewable crop. It's just that trees take longer to mature than annual farm crops. The giant paper company Boise Cascade is just as much in the business of planting trees as it is in harvesting them.

The key point is it's not the harvesting of trees that causes deforestation. Deforestation is the result of harvesting and then not replanting a forest or not letting it grow back naturally, which it would do if just left alone.

Deforestation sounds like a bad word – and it can be – but usually, it's not. All it means is that after the trees are harvested, the land is used for a different purpose. The largest cause of deforestation is agriculture, the creation of new farmland. But farming is important. After all, the world has seven billion people

to feed. Another reason for deforestation is to make way for towns and cities. Manhattan was once a great forest. Now it's a great city.

The second misconception about forestry is the tendency to judge landscapes by how they look to our eyes. We easily make the mistake of using our sense of what is beautiful and what is unsightly to judge the ecology of the land. This results in repulsion at the sight of a recently logged landscape because it looks ravaged, destroyed, and unsightly. We don't react this way to a landscape of pasture with sheep peacefully grazing or a wheat field waving in the wind.

Yet both are examples of deforestation. Where there once was a biodiverse natural forest, we now have a ranch or a farm. In other words, we judge the book by the cover and equate beauty with ecological health and unsightliness with the destruction of nature.

These impressions have led many environmentalists to support cutting fewer trees as if our forests are disappearing. But they're not. There is the same area of forest in the U.S. and Canada today as there was 100 years ago. If anything, it's growing. This despite the fact that the population has tripled. But the professional environmentalists are never satisfied. They behave as if every tree should be protected and that the products they yield are unnecessary.

This is badly misguided. The correct position, from a purely environmental perspective, is to grow more trees, the world's most abundant renewable resource, and use more wood. We can do both. In the end, we're all tree huggers.

I'm Patrick Moore, co-founder of Greenpeace, for Prager University.

Tapescrpt 4. THE MINIMUM WAGE COST ME MY JOB

Simone Barron

Like the fair-minded "progressive" that I was, I thought a \$15 minimum wage was an absolute good. Then I had a head-on collision with reality. It's a funny thing about reality: it just is; you can't wish it away. So here is my cautionary tale. For over three decades, I had a good job working as a server. I have worked in some

amazing, award-winning restaurants in Seattle. I enjoyed the work, met wonderful people, and I was making really good money.

I wasn't making much per hour – that's true, but in my business, the magic is in tips. On a typical night, I would make, on average, \$25 to \$50 an hour. Believe me, I earned it. I took pride in my work. I wanted every dining experience to be a memorable one for my guests. I also loved my job for this reason: I had flexibility. I could plan my work schedule. That was very important to me because I had a growing son. It was a good life.

Then, in 2015, the Seattle City Council raised the minimum wage from \$9.47 to \$15 an hour – a 58% hike! Great for the working stiff, right? Well, hang on, because here comes Mr. Reality.

The business owner, the person who signs the checks, has to find a way to pay for this massive new expense. For Walmart or Microsoft, or a large restaurant chain, this might not be a problem. For a local restaurant owner, it's a nightmare.

Contrary to popular opinion, most restaurants don't have big profit margins. In fact, most are razor-thin. Seattle restaurant owners, faced with this shock to their bottom line, raised prices, reworked their menus, and created new compensation models.

Some did away with tips altogether, substituting a flat service charge as a way of navigating the climbing wage. That change in the tipping model caused a dent in my pocketbook. The rise in the wage did not cover the loss of tips. And, of course, they cut back on employee hours and support staff, too.

But for many establishments, none of these cost-saving measures worked. Restaurants, some that had been in business for decades, many family-owned, closed – including the ones I worked for.

Good servers don't grow on trees, and I was able to score an interview at another amazing restaurant. Then, before I could even confirm the interview, that one closed, too. Same reason – the \$15 minimum wage cut their profits down to nothing.

So let me add this up for you: I make a lot less money now than I did before Seattle decided to do what was supposedly in my best interest.

I used to be able to pay my bills as they came due. Now it's a juggling act. I used to have enough money to support my son's extracurricular activities. Now I often just say no. Before the minimum-wage increase, I had one job and worked four days a week. After the wage hike, I had two jobs and worked six.

With my skills and a tipping culture, I used to average 18 to 20 % or more on any check. Now, instead of tips, I get a flat 14 %, part of the 20 % service charge the restaurant owner tacks on the bill. I still pride myself on providing good service, but the incentive to go the extra mile is gone. There is no way to maximize my income.

And what's Seattle's answer to my problem? To raise the minimum wage again!

The "progressive" idea is that you should be able to make a "fair wage". But if you have no job or are working more for less, how is that fair? How is it fair to my friend, who worked his way up from busboy to sommelier (the fancy name for the person who manages a restaurant's wine list)? He lost his job when his restaurant closed due to the minimum wage increase. Or my former boss, who went from a cook to an owner and couldn't survive the double blow of the minimum-wage law and the coronavirus?

And it's not just a "Seattle problem". In New York City, raising the minimum wage to \$15 an hour pushed the restaurant industry into a recession. To stay afloat, 75 % of owners reduced employee hours, and 47 % eliminated jobs. San Francisco is in the same boat. Mandating minimum-wage laws might be a winner for progressive politicians and ivory-tower economists, but it's a loser for those of us who have to live with the consequences.

Unless fair-minded people speak out, those consequences only figure to get worse as more states, and maybe even the federal government, succumb to the false promise of raising the minimum wage.

I'm Simone Barron, with The Full-Service Workers Alliance, for Prager University.

Tapescrypt 5. THE MARKET WILL SET YOU FREE

Andy Puzder

Take a close look at this... Jonathan Haidt, the noted New York University psychologist, calls it “the most important graph in the world”. Why does he say that? Because he knows this graph reveals a simple, inescapable *fact*: there is no substitute for free-market capitalism as a promoter of human prosperity.

Let it be noted that Haidt is no one’s idea of a conservative. But when hard evidence stares him in the face, he’s not going to look away. The graph is based on the research conducted by the late British economist Angus Maddison. The numbers along the X-axis are years – two thousand of them. The numbers on the Y-axis are dollars – all of them divided by the number of people on the planet. It’s what’s called GDP *per capita*, which is the world’s economic output divided by its population. GDP is considered the best measurement of a country’s standard of living. And, in this case, the world’s standard of living.

Often when I show this graph to students, I get this comment: “*That’s not capitalism*; it’s just the impact of the Industrial Revolution”. So I show them another chart by the Maddison Project. This one breaks the GDP hockey stick into regions. As you can see, there are a number of hockey sticks. But note that they don’t rise at the same time. The United States surged first.

Why? Well, in a very fortuitous coincidence, the year 1776 witnessed both the signing of our Declaration of Independence and the publication of a book called *The Wealth of Nations* by the Scottish economist and philosopher Adam Smith. In his book, Smith explained how to create a modern free-market capitalist economy and the benefits of doing so.

America’s wise founders took Smith’s principles to heart, and within a mere 100 years – the blink of an eye historically – capitalism turned the United States from thirteen backwoods colonies into the world’s largest economy. And it has held that position ever since. Western Europe shot up as well, but later. It rose steadily during the Industrial Revolution and then experienced a sharp rise after World War II when, between the end of the war and the mid-1960s, it fully embraced the free market. Japan, too, shot

up after World War II – surpassing Western Europe for the first time after the US helped the Japanese transition to a democracy and a free-market capitalist economy. Eastern Europe took off after it was released from the Soviet Union and socialism in 1991. China did likewise after the Chinese moved away from strict socialism and implemented some limited free-market policies. One can only imagine where China would be now if its leaders had fully unleashed the forces of the free market.

Yes – during this period of economic expansion, the wealthy got wealthier. That always happens when new wealth is created. But the middle class and the poor also greatly benefited.

Here’s another telling chart. This one is from the World Bank. In 1820, 94 % of people lived in extreme poverty. Thanks to capitalism, by 2015 that number had declined to 9.6 % – single digits for the first time in human history. Now, it’s still too many, but if we are going to reduce the number even more, we need to understand what caused the decline: free-market capitalism.

If we combine the Angus Maddison hockey stick chart and the World Bank data on extreme poverty, what we get is something quite amazing: unprecedented global prosperity and an unprecedented decline in poverty across the globe over the past 200 years. That’s capitalism in a nutshell.

One more chart: Johan Norberg, a Swedish economic historian, shows us how well ordinary people do when they work in a free market economy.

Since 1990, hunger, poverty, illiteracy and child mortality have all declined significantly with the decline of socialism. This all happened while we added two billion more people to the world. Far more people; far less poverty. Better health outcomes; fewer babies are dying. That’s what economic freedom – capitalism – can do. President John Kennedy, a Democrat, said it best while making his case for significant tax cuts in 1963. He said, “A rising tide lifts all boats”. Kennedy didn’t believe that the poor only get richer when the rich get poorer. He believed *everyone* could get richer with economic growth. History has shown that he was right.

This whole capitalism vs. socialism debate is backwards:

It's not those who advocate for free-market capitalism who need to justify *their* actions. Rather, it's those advocating for socialism – or any form of it – who have a lot of explaining to do.

I'm Andy Puzder for Prager University.

Tapescrpt 6. PUBLIC PENSIONS: AN ECONOMICAL TIME BOMB

Joshua Rauh

I want to talk to you about three words that should scare the heck out of you, especially if you're young: public pension liabilities.

Okay, I know you probably have about a hundred things you're worried about, and public pension liabilities likely aren't one of them. But that's the reason this is so scary – because almost no one is paying attention. Unless you're okay with your city going full Detroit and giving more of your hard-earned money to pay off someone else's debts, stay with me.

So what is a public pension liability? A pension is a guaranteed, lifetime payment to someone after they retire. Pensions used to be a big deal in the private sector. Every major American company had them. But they became too expensive, and companies have taken steps to phase them out.

However, pensions still live on in the *public* sector – among employees of the government – and they're eating city and states' budgets alive. More and more money that could go to tax cuts or better services is instead being shovelled aside to pay for these benefits.

Why is this happening? Over decades, politicians have promised trillions of dollars in pensions to government workers. That includes police, firefighters, teachers, and city and state officials. You name a government job, and there's a pension associated with it.

Now, you may be wondering, "How big are these payments?" Many pensions are quite large. In California, more than 62,000 retired public employees are receiving pensions of over \$100,000 per year. Sometimes, it's even crazier. A retired New York City sanitation worker is getting \$285,000 per year. A retired county administrator in California receives over \$400,000 per year.

Remember, these are guaranteed *lifetime* yearly payouts.

Now, we love our public employees. They do vital work for our local communities and the wider society. They deserve competitive pay and retirement benefits. But currently, many cities are, in effect, paying for multiple public departments at the same time: the department that's working now and, because people are living longer, a generation or two of retirees.

The system amounts to a self-perpetuating, corrupt merry-go-round. Public-sector unions give large donations to candidates, who are then responsible for negotiating how much of their money goes to public sector workers. These arrangements not only promise high salaries in the short term, but they also hide the payments that will be due down the road when it will be much too late.

The results are predictable. State and local governments across the U.S. openly admit to 1.4 *trillion* dollars of unfunded pension liabilities or \$11,000 per household. "Unfunded" means dollars that have been promised, but there's no actual money in the bank. And that's just the amount they *admit* to. The real number, according to the Federal Reserve, is *much* larger – around 4 *trillion dollars*, or \$32,000 per household. Pensions have already thrown California cities like San Bernardino and Vallejo into bankruptcy. And the entire state of Illinois is teetering on edge.

So how do politicians get away with this? They use a time-tested political strategy: they lie. They lie by saying they can pay for more and more generous pensions – not by collecting more taxes, but by making investments at a "guaranteed" 7.5 % return.

But this is nonsense. It's less and less likely they'll meet their 7.5 % goal over time, and their investment behaviour – pouring ever more funds into ever riskier investments – suggests they know it. But if they were to use a more realistic assessment, they'd need to raise taxes dramatically. And they love their jobs too much for that.

We can, however, turn the odds in our favour – with public pressure, discipline, and common sense. Here's what needs to happen: First, we need state and local governments to report unfunded liabilities honestly: the real numbers – using the 2–3 %

yields that sound financial reporting would require. No more pie-in-the-sky stuff. The truth should shock voters into demanding action.

Second, we must phase out the guaranteed pension programs as quickly as possible and introduce 401K plans. 401K plans, if designed properly, can provide excellent and sustainable retirement benefits. These plans also have the advantage of being portable. If you leave the public sector and go work in the private sector, you get to take your money with you. In other words, you don't have to be locked into a lifetime government job to receive retirement benefits. Win-win.

Let's end the current structure of public sector pensions and move to a sustainable way of compensating our public workforce.

Save your city. Save your state. Save your money.

I'm Joshua Rauh, professor of finance at Stanford and Senior Fellow at the Hoover Institution for Prager University.

Tapescript 7. WHAT'S WRONG WITH E-CIGARETTES?

Caroline Kitchens

Imagine if there were an alternative to smoking cigarettes. Imagine this alternative could help millions of people quit smoking and came with only a fraction of the harmful chemicals that cigarettes do. Well, you don't have to imagine it. It exists. E-cigarettes are the most innovative and promising smoking cessation product yet invented. So, public health officials and anti-tobacco activists are all in favour of this life-saving innovation, right? Actually, they're almost all totally against it.

Why? Because, incredibly, they make no substantial distinction between e-cigarettes and real cigarettes – even though they are completely different products.

To begin with, e-cigarettes aren't cigarettes. They contain no tobacco. Instead, a liquid containing nicotine derived from tobacco leaves is vaporized, and users of e-cigarettes inhale that vapour. Vapour, mind-you – not smoke. This is significant because the real harm from tobacco comes from the combustion process,

which releases hundreds of toxic compounds known as the tar. Since e-cigarettes have no tobacco and no combustion, they release no tar. This makes them, according to Britain's Department of Health, at least 95 % less harmful than tobacco cigarettes.

E-cigarettes do contain nicotine, an addictive drug. However, there is little evidence that nicotine alone is bad for you, making it similar to, say, caffeine – a drug used every day by millions of people. Brad Rodu, an oral cancer specialist at the University of Louisville, put it this way: “I love coffee, and I'm sure I could get caffeine if I smoked my coffee beans... but I would be paying a much different price in overall health [if I did]”. In other words, when it comes to addictive substances like caffeine or nicotine, it isn't the addictive substance that's harmful; it's how it's delivered. As South African psychiatrist Mike Russell said about cigarettes: “[People] smoke for [the] nicotine, but they die from the tar”. And again, there's no tar in e-cigarettes.

Does this all mean e-cigarettes are completely safe? Of course not. Nothing is completely safe. E-cigarettes are a relatively new innovation, so more research is needed, especially on long-term effects. There's also a place for sensible regulation to ensure consumer safety. But unlike normal everyday products, any potential risk posed by e-cigarettes is far outweighed by a real – not potential – good: saving lives by providing the nicotine that smokers enjoy without delivering the deadly toxins that can kill them.

Many former smokers have successfully used e-cigarettes to help them kick their nicotine addiction altogether. A recent study in an Oxford Journal peer-reviewed publication, *Nicotine and Tobacco Research*, said that e-cigarettes could reduce smoking-related deaths by 21 percent. That's thousands of lives every year.

John Britton, an epidemiologist and director of the University of Nottingham's Center for Tobacco and Alcohol Studies, is even more optimistic: “[E-cigarettes are] the first genuinely new way of helping people stop smoking that has come along in decades...[They] have the potential to help half or more of all smokers get off cigarettes”.

So, again, you'd think public health officials and anti-tobacco groups would be doing everything they could to encourage smokers to switch to e-cigarettes. Instead, they push for laws and rules that equate the two products: cigarettes are bad, so e-cigarettes must also be bad. As of August 2016, the US Food and Drug Administration has ruled that all e-cigarettes must go through a long and expensive application process. This process could end up costing as much as \$1 million per new product.

While some of the biggest manufacturers will be able to shoulder the costs and navigate the regulatory mess, most small e-cigarette companies will be forced out of business. With less competition, e-cigarettes will become more expensive, and many people will go right back to smoking.

E-cigarette prohibitionists may think they're using a "better-safe-than-sorry" approach to save consumers from some yet-to-be-discovered danger, but they're not. They're actually endangering millions of smokers who would make the switch if the e-cigarette market were allowed to flourish.

As Joe Nocera, a New York Times columnist, wrote: "Equating smoking cigarettes with inhaling e-cigarettes... is a huge disservice to public health. On the scale of potential harms, e-cigarettes aren't even in the same ballpark as combustible cigarettes. They have the potential to save millions of lives".

The government needs to develop a new paradigm for dealing with e-cigarettes – one that ensures basic standards but recognizes their relative safety and immense benefit to public health.

If they don't, more people will die. Imagine that.

I'm Caroline Kitchens of the R Street Institute for Prager University.

Tapescrpt 8. WHAT'S WRONG WITH GOVERNMENT-RUN HEALTHCARE?

Lanhee Chen

It's very easy for a politician to stand up before voters and say, "Health care is a right", and then passionately advocate for "single-payer" or "free health care" or "Medicare for All" – whatever term they might use. But before we consider the merits

of the government managing your health care – and that’s what this all boils down to – maybe we should ask a more basic question:

What do we mean by “health care”?

Because if you get sick – and here, we’re talking major illness – or you’re in serious pain, you don’t just want health care; you want quality health care. And where is your best chance of finding that? The answer is right here in America.

For skilled doctors, cutting-edge medical treatments, and care without long delays, no other country rivals the United States. Not even close. Nobody from Texas is going to Canada for medical treatment. It’s almost always the other way around.

Sure, our health care system has lots of issues – and we should address them – but do we really want to upend all the advantages that we do have and start from scratch? Because that’s what would have to happen if we completely turn health care over to the government. So, let’s imagine we make the change. We hear a lot about how great free health care would be, but it’s only fair we look at the downside. The first is that government-run health care takes medical decisions away from patients – that means you – and puts them in the hands of bureaucrats. They decide, for example, how many MRI machines are going to be available, or under what conditions you can get back surgery or a bypass, or even whether you qualify for cancer treatment.

That’s how it works in the United Kingdom under its single-payer system. Because it has finite resources, the National Health Service, or NHS, sharply restricts access to treatments like hip and knee replacements, cataract surgery, and even prescription drugs to deal with common conditions like arthritis and diabetes. If you suffer from any of these ailments and many others in the UK, you may just have to live with the pain.

And let’s hope you don’t have a medical emergency.

In a January 2018 article in the New York Times, patients in emergency rooms around London are described as having “to wait 12 hours before they are tended to. Corridors are jammed with beds carrying [the] frail and elderly.” To deal with the situation, “hospitals [were] ordered to postpone non-urgent surgeries until the end

of the month.” That hardly seems like an improvement over what we have in the US.

A second big problem with single-payer systems is that they are expensive – really expensive. A recent study by the Mercatus Center at George Mason University found that a Bernie Sanders-style “Medicare-for-All” health system would cost a tidy \$32.6 trillion over ten years. That’s on top of what the federal government spends on health care today. And this is not a new number. Other studies have found the cost to be roughly in the same range.

So, how would we pay for it?

Kenneth Thorpe, a professor at Emory University and health policy official in the Clinton Administration, spells it out: “If you are going to go in this direction [Medicare-for-All]... the tax increases are going to be enormous.” Not just for the rich, Thorpe estimates, but for working Americans and the poor, too.

Charles Blahous, the author of the Mercatus study, puts it this way: “Even a doubling of all projected individual and corporate income taxes would be insufficient to finance these added federal costs”. And he considers that a conservative estimate. Canada knows all about exploding health care costs. In Ontario, the country’s biggest province, those costs took up 46 % of its entire budget in 2010. By 2030, that number is projected to be 80 %. In other words, in a few years, Ontario will have little money to pay for anything except health care.

Finally, and perhaps most importantly, government-run systems depress the search for new cures. Biomedical research spending in the US far outpaces that of any country with nationalized health care, even when you account for differences in population or size of economies. That’s one reason medical breakthroughs rarely come from countries where the government controls health care; they come from the United States, where the government doesn’t.

The lion’s share of biomedical research and development spending in the US – over \$70 billion in 2012 – comes from the private sector. Discovering new medical cures and technology is a profitable business – and thank goodness it is. Those profits drive

innovation. Take away the profits, and you will surely take away the innovation.

Single-payer, free health care, Medicare-for-All: they might sound great, but like all visions of utopia, they ultimately produce a lot more harm than good.

I'm Lanhee Chen, a fellow at the Hoover Institution at Stanford, for Prager University.

Tapescript 9. FORGIVENESS

Stephen Marmer

Anyone familiar with Italian opera or the plays of Shakespeare knows the terrible price paid for grudges, vendetta, and revenge. Under the sway of these emotions, painful incidents linger in mind, sapping our ability to find peace and happiness. The 18th century English poet, Alexander Pope, gave us the antidote: "to err is human, to forgive divine". But finding a way to forgive without giving up our principles is often no easy task. In this course, I am going to address what forgiveness is and how to implement it.

I'll be speaking here about forgiveness where it most often is needed – in the context of your everyday personal life with family members, friends, co-workers, and business associates.

One of our challenges in understanding this process is that the word – forgiveness – is inadequate to explain a very complex concept. Forgiveness actually embodies three different things, each of which applies to different situations and provides different results.

The three types of forgiveness are exoneration, forbearance and release.

Let's take each in turn.

Exoneration is the closest to what we usually think of when we say "forgiveness". Exoneration is wiping the slate entirely clean and restoring a relationship to the full state of innocence it had before the harmful actions took place. There are three common situations in which exoneration applies.

The first takes place when you realize that the harmful action was a genuine accident for which no fault can be assigned.

The second is when the offender is a child or someone else who, for whatever reason, simply didn't understand the hurt they were inflicting and toward whom you have loving feelings.

The third situation occurs when the person who hurt you is truly sorry, takes full responsibility (without excuses) for what they did, asks forgiveness, and gives you confidence that they will not knowingly repeat their bad action in the future.

In all such situations, it is essential to accept their apology and offer them the complete forgiveness of exoneration. You'll feel better, and so will the person who hurt you. In fact, not offering forgiveness in these circumstances would be harmful to your own well-being. It might even suggest that there is something more wrong with you than with the person who caused you pain.

The second type of forgiveness I call "forbearance". And here, things get a little more complicated.

Forbearance applies when the offender makes a partial apology or mingles their expression of sorrow with blame that you somehow caused them to behave badly. An apology is offered, but it's not what you had hoped for and may not even be fully authentic. While you should always reflect on whether there was a provocation on your part, even when you bear no responsibility, you should exercise forbearance if the relationship matters to you. Cease dwelling on the particular offence, do away with grudges and fantasies of revenge but retain a degree of watchfulness. This is similar to "forgive but not forget" or "trust but verify." By using forbearance, you are able to maintain ties to people who, while far from perfect, are still important to you.

Furthermore, in some cases, after a sufficient period of good behaviour, forbearance can rise to exoneration and full forgiveness.

But what do you do when the person who hurt you doesn't even acknowledge that they've done anything wrong or gives an obviously insincere apology, making no reparations whatsoever? These are the cases of forgiveness that are the most challenging. In my practice, I find this in such examples as adult survivors of child abuse, business people who have been cheated by their partners, or friends or relatives who have betrayed one another.

Still, even here, there still is a solution. I call it “release” – the third type of forgiveness.

The release does not exonerate the offender. Nor does it require forbearance. It doesn't even demand that you continue the relationship. But it does ask that instead of continuing to define much of your life in terms of the hurt done, you release your bad feelings and your preoccupation with the negative things that have happened to you. The release does something that is critically important: it allows you to let go of the burden, the “silent tax” that is weighing you down and eating away at your chance for happiness. If you do not release the pain and anger and move past dwelling on old hurts and betrayals, you will be allowing the ones who hurt you to live, rent-free, in your mind, reliving the persecution forever that the original incident started.

Whether you get there through your own efforts, through psychotherapy, through religion or some other method, release liberates you from the tyranny of living in the traumatic past even when the other forms of forgiveness, exoneration and forbearance, are not possible. Exoneration, Forbearance, Release. To forgive may be divine, but when we understand its dimensions, we find that it is within our ability to do it.

I'm Dr. Stephen Marmer of UCLA Medical School, for Prager University.

Tapescrpt 10. WHY CAN'T AMERICA FILL A POTHOLE?

Kyle Smith

From left-wing Democrat to right-wing Republican, everyone loves infrastructure. We all want safe bridges, smooth roads, and world-class airports. So why can't we have them? Why are America's bridges falling down, our roads riddled with potholes, and many of our major airports dilapidated? Why can't the United States build or repair infrastructure like European and Asian countries do?

The answer is not complex. America doesn't have better infrastructure because of two groups: environmental activists and labour unions. What has happened to the Keystone XL pipeline,

a project to bring oil from Canada to refineries in the U. S., is a typical example. According to environmental groups, this vital piece of infrastructure is a guaranteed disaster. Never mind that pipelines are, by all measures, a much safer way to transport oil than rail cars. Say the words “fossil fuel”, and the Greens are against it.

In November 2018, in the U.S. District Court of Montana, Judge Brian Morris, an Obama appointee, halted Keystone’s construction – for the *third* time. The first “final environmental review” approving construction was released by Hillary Clinton’s State Department in 2011. It concluded that the environmental impact would not be significant. A *second* “final environmental review” also approved the project. It was released in 2014 by John Kerry’s State Department and also foresaw little environmental impact. Judge Morris’s third review may be the charm for the Greens. At this point, a full decade into the process, it’s hard to see the pipeline ever being completed.

Keystone is a case study of what Brookings Institute scholar Robert Kagan calls “adversarial legalism” – environmental reviews of every aspect of every public improvement. In a given year, the federal government produces 50,000 environmental assessments. Individual states and cities add thousands more.

And this isn’t new. A routine dredging project in Oakland Harbor begun in the 1970s wasn’t completed until the mid-1990s because of legal and environmental challenges. Four such challenges gummed up a water-desalination plant, urgently needed in dry San Diego. That process started in 2003 and was needlessly delayed for 12 years. Simply raising New Jersey’s Bayonne Bridge roadway a bit to allow taller ships through – a move that had almost no environmental impact, since it was merely an adjustment of an already-built site – proceeded only after five years of review and 20,000 pages of environmental studies.

Americans like to think of themselves as more free-wheeling and less regulated than European and Asian countries, but when it comes to infrastructure, this just isn’t true. Europe and Asia don’t have the redundant layers of the city, state, and federal bureaucracies that we do. As a result, their ideas get proposed, approved, and built in the time it takes us to agonize over a single environmental impact

study. And, to add insult to injury, their roads, bridges, subways, and airports are much cheaper to construct.

A 2011 study by Israeli mathematician Alon Levy found that a mile of subway track in Japan or continental Europe typically costs \$200 to \$450 million dollars per mile. Vancouver, Canada, comes in lower than that. The Canada Line, a 40-percent underground rail system in a densely populated area, cost \$130 million per mile. Even on the high end, London's underground Jubilee Line extension of the Tube, which opened in 1999, cost \$640 million per mile. But in New York City, the Second Avenue Subway, a two-mile extension of an existing line, took ten years and cost \$2.4 *billion* per mile!

And that's not an anomaly. The East Side Access project connecting Long Island residents to the East Side of Manhattan is set to cost an astonishing \$3.5 billion per mile, according to the New York Times, which calls that "seven times the average cost in other cities around the world". Construction began in 2007 and hopes to wrap in 2022. 2030 sounds more realistic.

Why is everything so expensive to build in the U. S.? Enter the labour unions. Their motto seems to be: "Work slowly and charge more". Sometimes, "Don't work at all". Workers from New York City's Sandhogs union, which is critical to such projects, cost an astounding \$111 per hour in wages and benefits, according to the Times' investigation. A task that could be done in Madrid with nine workers requires 24 in New York City, according to an estimate by the city's own Metropolitan Transportation Authority.

It gets worse: an investigation of East Side Access construction found that roughly 200 of 900 workers on the underground project were being paid to do *nothing*.

And such price tags and questionable union practices are not unique to New York City. In Boston, a simple Green Line extension of the light-rail network that is being built on the surface – not underground – is set to cost some \$530 million dollars per mile.

The result of all this? Americans are living in a 20th-century infrastructure world. We can't build a 21st-century one.

The unions and environmentalists won't let us.

I'm Kyle Smith, of National Review, for Prager University.

Tapescrypt 11. THE CHICAGO FIRE: AMERICA AT ITS BEST

Lee Habeeb

The most famous fire in American history happened in Chicago on October 8, 1871. But it's not the fire that is so remarkable. It's what happened afterwards. To understand why we first need to know something about the city's history.

In 1840, Chicago was a small town of forty-five hundred souls. It ranked 92nd in population in the United States. Yet, only three decades later, by 1870 – just a year before the great fire – Chicago was closing in on a population of 300,000, making it the fifth-biggest city in America and the fastest-growing city in the world.

What led to all this rapid growth? In three words: location, location, location. “Chicago was near the centre of the country and near where the waterways and railways met”, city historian Tim Samuelson notes. “It was a perfect place for anything and anyone to get anywhere...”

Timing had a lot to do with it, too. America was moving from a rural to an industrial power. Chicago was right in the middle of the action. Ironically, its rapid growth was almost its undoing. “[Chicago] had to build, and build quickly, and so they built it out of wood”, explained Sarah Marcus of the Chicago History Museum. “It was quick, it was easy, and it was cheap”.

And, as it turned out, very flammable. By most accounts, the fire started on the city's West Side, near the De Koven Street barn of Patrick and Catherine O'Leary. No one is sure of the cause, but it could have been anything, from vandals to a drunken neighbour to that clumsy cow of urban legend.

Within minutes, the blaze roared out of control, tearing through Chicago's business district. The fire was so hot, it created its own tornado of flame. By 3:30 a.m., all hope of saving large parts of the city was gone. Nearly 30 hours later, the fire finally died. The reason? There was nothing left to burn.

The losses were staggering: The fire claimed nearly 300 lives, destroyed over 17,000 buildings covering almost 3.5 square miles, and caused damage of over \$200 million, about 3.8 billion today.

Roughly a third of the city lay in ruins, and one out every three people living in Chicago – nearly 100,000 residents – became homeless overnight. “All the law offices were destroyed, all the major hotels were destroyed, all the major department stores were destroyed, and all the major banks were destroyed”, Chicago weather historian Tom Skilling notes.

In those days, there were no national or state agencies to help. Chicago was on its own.

What was to be done? To most of Chicago’s citizens, the answer was obvious: Rebuild. Make the city better than ever. Yes, there were many victims of the fire, but there was no sense of victimhood. Even before the bricks stopped smoking, the people of Chicago went to work.

First, the damage had to be assessed. The death and destruction were obvious. But there were some major pluses as well. The stockyards and meatpacking plants had been spared. Two-thirds of the grain elevators survived. And most importantly, the railway and rail stock escaped major damage. This was critical because it would allow shipments of building materials and private relief aid to come pouring in from across the country and around the world. The banking community quickly rallied. Within 48 hours, 12 of the 29 banks that had burned to the ground were operating in makeshift facilities. Merchants – large and small – immediately set up temporary shops. Local financier Henry Greenbaum sent letters to investment bankers all over the globe. This wasn’t the time to give up on the city; it was the time, he told them, to buy in. Many agreed.

Among them were creative young architects attracted to the nearly blank slate the city presented to them. They would raise a new city from a new product: steel. Their work, praised and copied all over the world, came to be known as the Chicago School.

By 1890, only 20 years after the fire, Chicago’s population passed the one-million mark, becoming the second-biggest city in America. The population had more than tripled since the Windy City’s darkest night.

Why is this all important to know? Because the government didn’t rebuild Chicago. *Chicago* rebuilt Chicago. And with

astounding speed and energy. A can-do spirit, devotion to community and free-market capitalism made it happen. It's impossible to look at this achievement without admiration – and more than a bit of nostalgia.

Could we summon that same spirit today?

Yes. We can. But only if we proudly retell stories like this one that reminds us the greatness of America is not a product of government, but a product of *self*-government – empowered citizens pursuing their own best interests.

I'm Lee Habeeb, host of "Our American Stories", for Prager University

Tapescrpt 12. A PROGRESSIVE'S GUIDE TO POLITICAL CORRECTNESS

George Will

How indignant can progressives make themselves? There's a real competition going on. And it's sweeping the nation: progressive vs. progressive competing to see who can most flamboyantly claim to be offended; to proclaim that their feelings have been hurt; or that their sensitivities have been rubbed raw; or their serenity disturbed; or their composure discombobulated, by something that someone has said. Or by something they have seen. Such as a Confederate flag or a building named after Woodrow Wilson.

But, actually, I think progressives are not sufficiently imaginative. There are many more things they could be indignant about. Starting with where I live – Washington, D.C.

The Washington Post newspaper is – if it will pardon the expression – on the warpath against the name of the Washington Redskins football team. The paper says the name is racist, insulting, demeaning, insensitive, and so on. But the Washington Post takes its name from its city...which is named for George Washington, who was not only a slave owner; he was a tobacco farmer, which some progressives probably think is almost as awful.

Surely the Post should change its name – and should demand that the nation's capital be renamed. Perhaps as Eleanor Roosevelt City. Obviously, it cannot be named for her husband – he who

ordered the internment in concentration camps of 117,000 persons of Japanese descent, two-thirds of whom were native-born American citizens.

And there are hundreds of other towns, counties, parks, and schools named for Washington. Such as Washington and Lee University. Good grief: The name is double hate speech: Robert E. Lee actually commanded the Confederate Army.

Washington is not the only name progressives should scrutinize. The word “Oklahoma” is a compound of two words from the Choctaw language – words meaning “red” and “people”. If it is intolerable to have a football team named “Redskins”, it must be worse to have a state named “Red People”. But let’s get back to cleansing America of all mentions of historical figures who were less than perfect progressives.

On the Tidal Basin in Washington, there is a memorial for the slave-owning Thomas Jefferson. This memorial should have a “trigger warning” carved into its marble.

Jacksonville, Florida, and Jackson, Mississippi, and many other places and things are named after Andrew Jackson, the tormentor of Native Americans. All must be renamed for someone who was saintly, as progressives understand saintliness.

And speaking of saints: Surely good progressives are traumatized by the names of St. Louis, St. Petersburg, San Diego, San Antonio – not to mention Corpus Christi.

Progressives like it when courts rule that non-denominational prayers at high school graduations violate the separation of church and state. Why, then, don’t they consider it a constitutional outrage that there are cities named for religious figures? Including Nancy Pelosi’s San Francisco. That city is – if progressives will pardon the expression – the Vatican of American progressivism.

Progressives should demand that all such cities be renamed for progressive saints. Tony Bennett could sing, “I left my heart in Nancy Pelosi City”. Or we could give these places names that give no offence because they have no meaning.

Joseph Knippenberg is an American rarity – a sensible professor. His droll suggestion is that we spare progressives from discomfort by giving cities and buildings the kind of meaningless

names that are given to car models – names such as Acura and Elantra, and Sentra.

And what about the state flag of hyper-progressive Massachusetts? Its flag depicts a Native American holding – brace yourself – a bow and arrow. A weapon. Surely progressivism’s sensitivity police cannot permit this depiction. It reinforces the hurtful stereotype of Native Americans as less than perfectly peaceful people.

Minnesota, too, should hang its head in shame. Its state seal depicts a pioneer tilling a field and a Native American riding away – and carrying a spear. Any progressive can see that this seal conveys multiple racial slurs. The spear – another weapon, another stereotype of Native Americans as violent. The Native American, riding away, is stigmatized as nomadic, hence unproductive. Whereas the farmer, who is white, is industrious. So, the seal communicates subliminal slander – the coded message of white superiority. Who knew that Minnesotans, who have voted Democratic in ten consecutive elections since 1972, embrace white supremacy?

I could go on, but you get the picture. Still, you should feel sorry for the progressive sensitivity enforcers. Those who constantly find a reason to take offence are rarely happy people. The problem, however, is that such people make almost everyone else miserable, too.

I’m George Will for Prager University.

Tapescript 13. BE A MAN. GET MARRIED

Brad Wilcox

Marriage might have been fine for your parents or grandparents. But of what value is it today? Isn’t it, as more and more young people seem to be saying, “Just a piece of paper?” Well, it turns out that that piece of paper might be the most valuable thing you will ever own.

Take the case of Doug Taulbee. At age 18, Taulbee worked a minimum wage job operating a press at a factory in Indiana and lived in his parents’ basement. “I didn’t have a care in the world”, Taulbee says. “I didn’t even have any bills”. But after marrying at 19 and having kids, Taulbee’s perspective changed: “I

had to step up and think about others and start taking care of them”. Taulbee quit his factory job and joined the Army, where he made significantly more money and received housing and health care paid for by the military.

Whenever he saw a chance at promotion, he pursued it. It meant more money and benefits for himself and his family. Recently, in a bid to further boost his family’s income, he left the Army to work as a finance manager at a car dealership. He’s now pulling in six figures. Men who see no need to marry or who are reluctant to marry until they make more money could benefit from Taulbee’s discovery: Marriage has a transformative effect on the behaviour, emotional health, and financial well-being of adults, especially men.

Men who get married work harder and more strategically and earn more money than their single peers from similar backgrounds. Marriage also transforms men’s social world; they spend less time with friends and more time with family. They go to bars less and to church more. In the words of Nobel Prize-winning economist George Akerlof, men “settle down when they get married; if they fail to get married, they fail to settle down”.

My own research bears out Akerlof’s view. Married men work about 400 hours more per year than single men with equivalent backgrounds. A Harvard study also found that married men were much less likely than their single peers to quit their current job unless they had another one lined up.

All this translates into a substantial marriage premium. On average, married men earn almost 20 % more than their single peers. That’s even after controlling for differences in education, race, ethnicity, and other background factors. You can read more about this in my study “For Richer, For Poorer: How Family Structures Economic Success in America”.

Why is there such a substantial marriage premium? There are at least four important reasons.

One: After marrying, men assume a new identity. Marriage is one of the last “rite[s] of passage into manhood” remaining in our society, argues sociologist Steven Nock. He found that

marriage engenders an ethic of responsibility among men, as well as a newfound sense of meaning and status in the world.

Two: Married men are motivated to maximize their income. This means having a different attitude toward their job. They work more hours and make better work choices. Studies find that men increase their work hours after marrying and reduce their hours after divorcing. Sociologist Elizabeth Gorman concludes that married men are more likely to value higher-paying jobs than their single peers.

Three: There is evidence that employers prefer and promote men who are married. Married men are often seen as more responsible and dedicated workers and are rewarded with more opportunities to advance.

Fourth and finally, married men benefit from the advice and encouragement of their wives, who have an obvious interest in their success. There is no better motivator than your spouse.

The tragedy is that despite all the good news we keep learning about the benefits of marriage, the institution is in retreat. In 1960, 72 % of all adults ages 18 and older were married. Today, it's 49 %. In 1960, the average age at which men married was 23. Today it's 29. The consequences of this are negative across the income spectrum, but they are especially so for those in the lower and middle classes.

Marriage is a clear path to a better life. It always has been. And now we have plenty of data to confirm it. But if still, you don't believe me, just ask Doug Taulbee and millions like him.

I'm Brad Wilcox, Associate Professor of Sociology at the University of Virginia, for Prager University.

Tapescrpt 14. SOCIALISM MAKES PEOPLE SELFISH

Dennis Prager

In the contemporary world, it's taken as a given that capitalism, with its free-market and profit motive, is based on selfishness and produces selfishness. Socialism is based on selflessness and produces selflessness.

Well, the opposite is true.

Whatever its intentions, socialism produces far more selfish individuals and a far more selfish society than a free-market

economy does. And once this widespread selfishness catches on, it is almost impossible to undo it.

Here's an illustration: In 2010, the United States President, Barack Obama, addressed a large audience of college students. At one point in his speech, he announced that young people will now be able to remain on their parent's health insurance plan until age 26. I don't ever recall hearing louder, more thunderous, or more sustained applause than I did then. Had the president announced that a cure for cancer had been discovered, it is highly doubtful that the applause would have been as loud or as long.

But what were they so happy about? To be told that you can now remain dependent on your parents until age 26 should strike a young person as demeaning, not liberating.

Throughout American history and, for that matter, all of Western history, the great goal of young people was to become a mature adult – beginning with being independent of Mom and Dad. Socialism and the welfare state destroy this aspiration.

In various European countries and now increasingly in the US, it is becoming common for young people to live with their parents well into their 30s and not infrequently beyond. And why not? In the welfare state, taking care of yourself is no longer a virtue.

Why? Because the government will take care of you.

Therefore: Socialism enables – and as a result produces – people whose preoccupations become more and more self-centred:

How many benefits will I receive from the government?

Will the government pay for my education?

Will the government pay for my health care?

What is the youngest age at which I can retire?

How much paid vacation time can I get?

How many days can I call in sick and still get paid?

How many weeks of paid paternity or maternity leave am I entitled to?

And then each entitlement becomes a “right”.

But we're not done. There are even more destructive effects of socialism.

Entitlements create citizens who lack a character trait that every human should have – gratitude. You cannot be happy if you

are not grateful and you cannot be a good person if you are not grateful. That's why we constantly tell our children, "Say 'thank you'". But socialism undoes that. After all, why would a person be grateful for receiving an entitlement – who's going to be grateful for getting what they're entitled to? So, instead of "thank you", the citizen of the welfare state is taught to say, "What more am I entitled to?"

Yet the Left insists that it's capitalism and the free market, not socialism, that produces selfish people.

But the truth is that capitalism and the free market produce much less selfish people. Teaching people to work hard and take care of themselves (and others) – and that they should earn what they receive produces less selfish, not more selfish, people.

Capitalism teaches people to work more; socialism teaches people to demand more. Which attitude do you think will make a better society?

I'm Dennis Prager.

ДОДАТОК Б

Таблиця транслітерації українського алфавіту латиницею

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 січня 2010 р. № 55

ТАБЛИЦЯ транслітерації українського алфавіту латиницею

Український алфавіт	Латиниця	Позиція в слові	Приклади написання	
			українською мовою	латиницею
1	2	3	4	5
Аа	Aa		Алушта	Alushta
			Андрій	Andrii
Бб	Bb		Боршагівка	Borshchahivka
			Борисенко	Borysenko
Вв	Vv		Вінниця	Vinnytsia
			Володимир	Volodymyr
Гг	Hh		Гадяч	Hadiach
			Богдан	Bohdan
			Згурський	Zghurskyi
Ґґ	Gg		Ґалаган	Galagan
			Ґоргани	Gorgany
Дд	Dd		Донецьк	Donetsk
			Дмитро	Dmytro

Продовження додатка Б

1	2	3	4	5
Ее	Ее		Рівне	Rivne
			Олег	Oleh
			Есмань	Esman
Єє	Ye	на початку слова	Єнакієве	Yenakiieve
	ie	в інших позиціях	Гаєвич	Haievych
			Коропе	Koropie
Жж	Zh zh		Житомир	Zhytomyr
			Жанна	Zhanna
			Жежелів	Zhezheliv
Зз	Zz		Закарпаття	Zakarpattia
			Казимирчук	Kazymyrchuk
Ии	Yu		Медвин	Medvyn
			Михайленко	Mykhailenko
Іі	Ii		Іванків	Ivankiv
			Іващенко	Ivashchenko
Її	Yi	на початку слова	Їжакевич	Yizhakevych
	i	в інших позиціях	Кадіївка	Kadyivka
			Мар'їне	Marine
Йй	Y	на початку слова	Йосипівка	Yosypivka
	i	в інших позиціях	Стрий	Stryi
			Олексій	Oleksii

Продовження додатка Б

1	2	3	4	5
Кк	Kk		Київ	Kyiv
			Коваленко	Kovalenko
Лл	Ll		Лебедин	Lebedyn
			Леонід	Leonid
Мм	Mm		Миколаїв	Mykolaiv
			Маринич	Marynych
Нн	Nn		Ніжин	Nizhyn
			Наталія	Nataliia
Оо	Oo		Одеса	Odesa
			Онищенко	Onyshchenko
Пп	Pp		Полтава	Poltava
			Петро	Petro
Рр	Rr		Решетилівка	Reshetylivka
			Рибчинський	Rybchynskyyi
Сс	Ss		Суми	Sumy
			Соломія	Solomiia
Тт	Tt		Тернопіль	Ternopil
			Троць	Trots
Уу	Uu		Ужгород	Uzhhorod
			Уляна	Uliana
Фф	Ff		Фастів	Fastiv
			Філіпчук	Filipchuk
Хх	Kh kh		Харків	Kharkiv
			Христина	Khrystyna

Продовження додатка Б

1	2	3	4	5
Цц	Ts ts		Біла Церква	Bila Tserkva
			Стеценко	Stetsenko
Чч	Ch ch		Чернівці	Chernivtsi
			Шевченко	Shevchenko
Шш	Sh sh		Шостка	Shostka
			Кишеньки	Kyshenky
Щщ	Shch shch		Щербухи	Shcherbukhy
			Гоща	Hoshcha
			Гаращенко	Harashchenko
Юю	Yu	на початку слова	Юрій	Yurii
	iu	в інших позиціях	Корюківка	Koriukivka
Яя	Ya	на початку слова	Яготин	Yahotyn
	ia	в інших позиціях	Костянтин	Kostiantyn
			Знам'янка	Znamianka
			Феодосія	Feodosiia

Примітка 1. Буквосполучення «зг» відтворюється латиницею як “zgh” (наприклад, Згорани – Zghorany, Розгон – Rozghon) на відміну від “zh” – відповідника української літери «ж».

Примітка 2. М'який знак та апостроф латиницею не відтворюються.

Примітка 3. Транслітерація прізвищ та імен осіб і географічних назв здійснюється шляхом відтворення кожної літери латиницею.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу [Електронний ресурс] : монографія / С. М. Амеліна, О. В. Бабенко, Н. В. Білоус та ін. ; за заг. ред. С. М. Амеліної. Київ : ЦУЛ, 2018. – 470 с.
2. Амеліна, С. М. Підготовка перекладачів у зарубіжних університетах до застосування інформаційних технологій [Електронний ресурс] : монографія. / С. М. Амеліна, Р. О. Тарасенко. Київ : ЦУЛ, 2017. – 256 с.
3. Єрмоєнко С. В. Компресія при перекладі з української мови на англійську. / С. В. Єрмоєнко // Записки з романо-германської філології. – № 2 (39). – 2017. – DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2017.2\(39\).118608](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2017.2(39).118608).
4. Карабан В. І. Практика перекладу публіцистичних текстів (англо-український та українсько-англійський напрямки) : посібник / В. І. Карабан, О. М. Панасєв ; за ред. В. І. Карабана. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 368 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навч. посіб. / В. І. Карабан. 5-те вид., випр. Вінниця : Нова Книга, 2018. – 56 с.
6. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник / І. В. Корунець ; за ред. О. І. Терехи. / 5-те вид., випр і доп. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 448 с.
7. Ласінська Т. А. Стилістичні перекладацькі трансформації при відтворенні англійських архаїзмів в українських перекладах./ Т. А. Ласінська // Science and Education a New Dimension. Philology. – VI (47), Issue 160. – 2018. – С. 33–35.
8. Таблиця транслітерації українського алфавіту латиницею [Електронний ресурс]. – 2010. Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npas/243262567>.
9. *Home The Open University*. (n.d.). [Electronic resource]. – The Open University. Retrieved June 28, 2023, from <https://www.openuniversity.edu/>.
10. *Home PragerUniversity*. (n.d.). [Electronic resource]. – PragerU. Retrieved June 28, 2023, from <https://www.prageru.com/>.

Електронне навчальне видання

Жулавська Ольга Олександрівна

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ**

Навчальний посібник

Редактор О. В. Федяй
Комп'ютерне верстання О. О. Жулавської

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк.9,59. Обл.-вид. арк.9,81.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.